

Planinski vestnik 5

glasilo Planinske zveze Slovenije

maj 1983

Planinski vestnik

glasilo Planinske zveze Slovenije

maj 1983

5

letnik LXXXIII izhaja od leta 1895

vsebina

	»Okrogla miza« o planinski literaturi	269
	Ob obletnici češkega planinstva	276
	Blegoš skozi čas	277
	Pomislek planinca o gozdnih cestah	282
	Spomin	283
	Start je ob 24. uri ...	285
	Na Dobrčo	286
	Nismo lepi, smo pa trpežni	287
	Mladinska komisija pri PZS 1981—1983	289
Božo Jordan	Čez Kozjak do morja	293
	Društvene novice	296
	Varstvo narave	306
	Alpinistične novice	309
	Razgled po svetu	312
	Na kratko ...	313

Naslovna stran:

Veliki šumik, fotografirano 14. 6. 1981 — Avtor Franček Vogelnik

uredniški odbor

Lastnik: Planinska zveza Slovenije, Ljubljana — Glavni in odgovorni urednik: Marjan Krišelj, p. p. 44 61119 Ljubljana. Uredniški odbor: ing. Tomaž Banovec, ing. Janez Bizjak (alpinizem), ing. Aleš Dobrot (fotografija), Stanko Hribar, dipl. oec. Božidar Lavrič, prof. Evgen Lovšin, prof. Tine Oreš, iztok Osojnik, dr. Miha Potočnik, Nada Praprotnik (varstvo narave in okolja), Janez Pictnar, Franci Savenc (alpinizem), ing. Albert Sušnik (fotografija), ing. Pavle Segula (tehnični urednik), Franc Vogelnik, dr. Tone Wraber (varstvo narave in okolja). Izdajateljski svet pri PZS: Božo Jordan (predsednik), Matjaž Černe, Viktor Pergar, Zoran Naprudnik, Stanko Klinar, Milan Čilenšek, Marjan Krišelj, Milan Naprudnik. Naslov: Planinska zveza Slovenije, 61001 Ljubljana, Dvořakova 9, Ljubljana, p. p. 214 — Tekoči račun pri SDK 50101-678-47046, telefon 312 553. — Planinski vestnik izhaja praviloma vsak mesec. Letna naročnina je 650 din, plačljiva tudi v dveh obrokih, za tujino 30 \$. Reklamacije upoštevamo dva meseca po izidu številke. Spremembe naslova javljajte upravi glasila; navedite vedno tudi stari naslov s tiskanimi črkami. Odpovedi med letom ne sprejemamo. Upoštevamo pismeno odpovedi do 1. decembra za prihodnje leto. — Rokopisov in slik ne vračamo. — Tiska in klišeje izdeluje Tiskarna »Jože Moskrič« v Ljubljani.

Slovesnost ob 90-letnici SPD v Cankarjevem domu, 26. 2. 1983. Govori predsednik PZS Tomaž Banovec. Ob tej priložnosti so planinci razvili tudi svoj prapor.

Foto Dokumentacija PV

»OKROGLA MIZA« O PLANINSKI LITERaturi

Dne 24. februarja je RTV Ljubljana uvrstila na svoj III. program zanimivo oddajo OKROGLA MIZA O PLANINSKI LITERaturi.

Ideja je sicer prišla iz vrst planinskih delavcev, poudariti pa je treba, da ima programsko vodstvo Radia Ljubljana posluh tudi za take teme, kot so pogovori o planinstvu, o literaturi, o vsem, kar zadeva planinsko življenje pri nas. Zato naj k temu uvodu in k tej ugotovitvi dodamo tudi tale podatek:

Planinci imajo priložnost vsako nedeljo popoldne, v okviru oddaje »V nedeljo se dobimo«, na II. radijskem programu poslušati novice in informacije o planinstvu. Tudi v petek je v okviru oddaje »Od enih do sedmih« vsak teden na sporedu redna oddaja »Planinski kotiček«, kjer sodelavci nizajo najbolj aktualne novice in obvestila s planinsko vsebino — o planinskih kočah, dejavnostih, poteh, turnih smukih, z nasveti in navodili za opremo in za obnašanje v gorah in tako naprej. Ta kotiček je naslednik znane in dolgoletne oddaje Odmevi z gora, ko je prenehala »delati« z novim letom 1982. Seveda sem nismo prišteli še vseh drugih občasnih priložnosti, ko v posamezne oddaje vključujejo sporo-

čila s planinsko vsebino in med katere sodi predvsem oddaja o rekreaciji na I. programu. Mirno lahko ta povzetek zaključimo s trditvijo, da smo slovenski radio »napolnili« s planinskimi temami do tiste mere kot je to glede na številno članstvo potrebno. Vsekakor pa bo treba v prihodnje poiskati še druge sprejemljive možnosti, da bi se v radiu planinska beseda še pogostejše slišala.

Zato, ker je vsebina pričujoče »okrogle mize« zanimiva, saj razpreda o planinski literaturi povsem v prostem pogovoru, se pravi zanimivo, privlačno in sporočilno, smo oddajo tako prepisali in jo v nadaljevanju v tistih delih, ki zadevajo planinsko literaturo neposredno, objavljamo. Objavljamo pa jo tudi zato, da bi jo ohranili in da bi se z vsebino seznanili tudi tisti, ki so priložnost tistega februarskega četrtka po 22. uri, ko je bil ta klepet na sporedu, zamudili.

Barbara Berce (voditeljica okrogle mize):

Planinska literatura ni ravno najmlajša zvrst literarne dejavnosti pri nas. O tem, kakšna je, bodo govorili nocojšnji gostje: dr. Miha Potočnik, dr. Matjaž Kmecl, Franček Vogelink, vodja planinske založbe pri PZS Stanko Klinar in urednik Planinskega vestnika Marijan Krišelj.

Dr. Potočnik, vi to literarno vejo spremljate in ustvarjate že vsaj pol stoletja. Kako jo ocenjujete? In kaj ji obetate?

Dr. Miha Potočnik: Bolj slabo jo spremljam, zelo rad pa berem, kadar govorimo o planinski književnosti, ki je izredno narasla in se razvila, tedaj zmerom pomislim na Ivana Cankarja in na tisto culo s slovensko literaturo v dunajskem parlamentu. Zdaj je že planinske literature, ki izhaja zadnja leta in sploh ves čas po vojni, veliko in pravo veselje je gledati, kaj se je iz teh skromnih začetkov razvilo. Ne samo, da je število knjig, število prispevkov v Planinskem vestniku, izredno naraslo, ampak se je ta književnost povzpela tudi kakovostno. Kakovost takih del, kot so na primer Avčinova Kjer tišina šepeta, dr. Matjaža Kmecla S prijatelji pod macesni, kot je Marjana Lipovška Steze, smučišča in skale, kot so, če vzamemo starost našega planinstva Pavla Kunaverja Moje steze, kot je še posebej alpinistična literatura o Himalaji in o tujih gorah, od Everesta, Makaluja, do Jerinovih lepih sestavkov Himalaja rad te imam itd. Tako mislim, kadar upravičeno govorimo o planinstvu, ne govorimo samo kot o telesni kulturi in športu, ampak predvsem tudi kot o kulturi. Znano je, da trdimo planinci o sebi (pa tudi nekateri drugi), da je planinstvo v Sloveniji nastalo predvsem kot narodnoobrambni in kulturni pojav in da je v planinstvu mnogo kulturnih sestavin, ki so že od nekdaj prisotne: književnost, fotografija, film in še mnogo teh reči, ker je to nekaj, kar že od davnih začetkov nekako prevzema slovenske ljudi. To je naša pokrajina, to so predvsem tudi naše srednje in visoke gore in so ljudje, ki prebivajo v taki pokrajini in so čustveno in intimno navezani na gore. In ti ljudje radi bero o gorah.

Barbara Berce: Verjetno pa planinska literatura, kot jo imenujemo, ni namenjena samo planincem, ampak vsem ljudem. Kje pa je potem meja med literaturo in planinsko literaturo?

Matjaž Kmecl: Vprašanje, ki ste ga načeli, je seveda precej zamotano, kajti planinski svet se seveda lahko pojavlja že na osnovni ravni vsake literature. Spomnimo se na primer zgodnjih Jurčičevih pripovedi, kot je na primer Tihotapec. Tam so sami hribi. Tu pa gre za neko specifično literaturo, ki ima pri nas v resnici že zelo bogato kulturno tradicijo. To je literatura, v kateri se planinski, gorski svet reflektira skozi temeljna človeška vprašanja in je potem vseeno, ali je to neke vrste popis popotovanja po tem svetu ali pa je popis, definicija nekih športnih smislov, ki se skozi vse to lahko zrcalijo, ali pa filozofskih. Imamo tudi v tem bogato tradicijo. Spomnimo se, da je eden od ideoloških utemeljiteljev sodobnega alpinizma — dr. Klement Jug je bil hkrati tudi eden najbolj zanimivih in perspektivnih slovenskih filozofov. Da se je navsezadnje osnovna bivanjska problematika zrcalila recimo skozi tisto dejanje partizanske enote, ko se je povzpela na Triglav sredi vojne in tam vrgla tisti mejnik, ki je ločil italijanski in jugoslovanski del države do zadnje vojne, v prepad in razvila slovensko zastavo in tam pustila v vpisni knjigi smer poti kot zapis: V NOVE ZARJE! To so simboli, to je svet, v katerem živimo, ki potem nujno odseva ali pa obstaja kot neke vrste medij, v katerem se zrcalijo ta vprašanja vseh mogočih tematskih razsežnosti. Tako rekoč ni področja življenja, da se ne bi v kulturi takšnega naroda, kot je slovenski, ki je gorski, zrcalilo v veliki meri tudi skozi tovrstno literaturo.

Dr. Miha Potočnik: Dodal bi še nekaj, kar sem bil prej pozabil: Naj omenim dvojce literarnih del: Svetinovo Steno in Mahkotovo Slingo. Na vaše vprašanje, ali pišemo samo planinci za planince, odgovorjam, da pišemo za vse ljudi. Zelo radi berejo to planinsko literaturo, to planinsko pisanje, tudi ljudje, ki ne hodijo v hribe, ljudje, ki se ukvarjajo z drugimi stvarmi. Najbrž je to zanimivo zaradi tega, ker so to sporočila o zelo pristnem in globokem doživljanju ljudi, ki pišejo o gorah. To je pa nekako več

ko pisati samo za planince, samo za tih sto tisoč članov, ker to pomeni — pisati pristno o doživljanju našega gorskega sveta.

Barbara Berce: Preden se lotimo tiste teoretične misli, kaj je planinska literatura, bi me zanimalo, kaj vas dr. Potočnik in vas dr. Kmecl, vzpodbudi, da napišeta knjigo, ki potem sodi v planinsko literaturo?

Dr. Miha Potočnik: Mene je v mladih letih vzpodbudil dr. Klement Jug, prav gotovo; njegovi opisi plezalnih tur, ko sem tedaj tudi sam že začel »praskati po skalah«. Jug mi je bil nekako vzor planinskega popisovanja. V šoli, v gimnaziji v Kranju, sem pa imel srečo, da smo imeli prečudovitega profesorja Ivana Kolarja, ki nas je navduševal za slovensko literaturo, še posebej pa nas je navdušil za Ivana Cankarja, za Otona Župančiča, za slovensko »moderno«. To je bila vzpodbuda. Moram reči, da sem bil tedaj kot še zelenec, zelo predrzen in zelo domišljav, ker sem za svoje prve sestavke pisal takratnemu uredniku Planinskega vestnika dr. Josipu Tominšku, ko je bil že slaven mož, že gimnazijski ravnatelj: »Pošiljam vam svoj prispevek in zahtevam, da ne spremenite niti besede in objavite tako, kot sem napisal.« Stari Tominšek pa mi je odgovoril: »Dragi mladi gospod! Zahtevate, naj vam nič ne popravim. Vsi starejši gospodje, ki pišejo v Planinski vestnik pa me vedno prosijo, naj jim kaj popravim. Vam ne bom popravil ničesar!«

Dr. Matjaž Kmecl: Jaz sem imel pa drugega ravnatelja, prof. Tineta Orla, dolgoletnega in zaslužnega urednika Planinskega vestnika. Mislim, da je on temu Vestniku dal v novih časih tudi novo kvaliteto in me je le-ta na neki način pritegnil za sodelavca. To je seveda neke vrste zunanja razsežnost tega vprašanja, ki ste mi ga zastavili in je nanj težko in nekako nerodno odgovorjati, če pa že poskušam, potem naj rečem, da zelo rad hodim po hribih sam. Nisem ekstremen planinec ali alpinist, hodim pač zelo rad sam po vseh mogočih poteh ali brezpotjih. Zame je takšno potovanje zmerom znova neke vrste alegorija življenjskega popotovanja in mislim, da ni poti, na kateri se tega ne bi na neki način zavedal. Tu je možnost za premislek, možnost za vzporejanje vsega takšnega, drobnega popotovanja s tem, kar nam je dano kot popotniškom skozi življenje.

Barbara Berce: Torej je Planinski vestnik kljub vsemu neka močna vzpodbuda za tiste, ki žele tudi pisati. Tule sedi zdajšnji urednik Planinskega vestnika Marijan Krišelj. Ali vi popravljate nadobudnim začetnikom sestavke.

Marijan Krišelj: Moram reči, da se v tem pogledu čas ni bistveno spremenil, čeprav verjetno slovenščina, kot jo danes pišemo, ni bistveno drugačna pa vendarle, nekako drugače je zastavljena. Jezik gre pač svojo pot tako, kot jo koraka narod, ki govori ta jezik. No, če že imam besedo, naj jo zastavim še takole: Najbrž pomeni Planinski vestnik res osrednjo možnost planinskega literarnega dogajanja, saj je tako rekoč vsak mesec na sveže prisoten v slovenskem kulturnem prostoru in je verjetno skrb, ki jo Planinski vestnik v tem pogledu goji do svojih bralcev in do slovenskega občinstva vobče, toliko bolj pomembna. Najbrž ni odveč dodati še tole, sicer bolj kot opombo »na rob« — ob tem, ko praznujemo 90-letnico organiziranega planinstva pri nas in ko bo Planinski vestnik leta 1985 prav tako praznoval 90-letnico izhajanja, je treba dodati, da sta to dobi, v katerih velja spregovoriti tudi takole, kot teče pogovor zdajle. Namreč, mnogo je časa pretečenega, ne mislim le 90 let, siceršnjega časa, ki ga čutimo bolj v nekem narodovem zagonu, v narodovi želji: biti samostojen, ustvarjati samostojno literaturo, se pokazati kot nekdo, ki je, in čeprav je tako rekoč na evropskem prepihu. In mislim, da je Planinski vestnik s svojo vsebino vsa leta doslej to vlogo odigral. Zdaj morda lahko dodam še tole, čeprav sicer nima literarnega poudarka, pa vendarle — Planinski vestnik je v svojem delovanju vsa leta doslej bil tudi nekakšen narodov sopotnik, lahko celo rečem — politični sopotnik, kajti neprestano je sveto in v polni meri upošteval vse tisto, kar je bilo hkrati narodu sveto. Tako je prebredel I. svetovno vojno, ko je molčal, tako je prebredel II. svetovno vojno, ko je molčal in tako je prebredel vse tiste velike in male peripetije, ko se je pravzaprav slovenski proletarijat začel vključevati v to snovno sfero, ki jo je Planinski vestnik želel posredovati slovenski javnosti, ko je objavljaj, ko je sporočal, da je v naših gorah kar nenadoma nekakšen drug človek, človek današnje dobe. No malo privzdignjen je tale moj prispevek, pa vendarle, želel sem z njim podčrtati praznično vzdušje ob 90-letnici, ki jo planinci štejemo za kar resno in pozornostno vredno obletnico. Zraven pa bi dodal še to, da je Planinski vestnik tudi zdaj, ko nekako orje med svojo »množico« neko novo ledino, ko varuje tradicijo in se je hkrati tudi otepa, da ta današnji Planinski vestnik zdaj prav to skuša vključevati v svoj koncept; koliko pa mu to uspeva, je pa morda v tem trenutku težko natančneje definirati. Morda bi lažje to storil tisti, ki Vestnik bere in pozna tudi razmere v katerih nastaja; bili bi bolj zadovoljni z vsebino in konceptom, ki jo zdaj ima in kakršnega zdaj zagovarjamo, če bi dobili pritrdilni odgovor na to ugibanje.

Barbara Berce: V tej oddaji pritrdilnega ali zanikanega odgovora verjetno ne bomo mogli dobiti. Franček Vogel, vi ste spremljevalec in ocenjevalec planinske literature in v zadnji knjigi Slovenske gore ste obdelali slovensko planinsko literaturo. Pa vendarle doživljate očitke, da manjkajo nekatera imena. Kako to?

Franček Vogel: Ko sem prevzel obveznost, da bi opisal slovensko planinsko slovstvo, sem se te naloge, kar odkrito povem — ustrašil. V spominu se mi je oglasilo spoznanje nekega vodilnega hrvaškega planinca, ko je rekel: »Mi Hrvatje smo lahko srečni, ker imamo takšno planinsko slovstvo, ki ga lahko obvlada en sam človek!« Pri nas je pa to slovstvo zelo bogato, zelo heterogeno in ko sem začel premišljevali o tem, kako bi to heterogenost zajel, sem se moral tudi nehoti vprašati, kaj je pravzaprav planinsko slovstvo in kaj je bistveni element tega slovstva in zakaj je brano, kakor je brano, in sem nekatera spoznanja zapisal, druga pa sem zavoljo omejenega prostora tudi zamolčal. Če bi želeli razstaviti kakršnokoli literarno delo, bi dobili vrsto sestavin in lahko opazimo, da so nekatere sestavine v literarnem delu vodilne, dominantne, druge pa so nekako v ozadju, to se pravi, so na nekem nižjem nivoju. Če bi to spoznanje prenesli v planinsko slovstvo, bi takoj povzeli, da je vodilni element v planinskem slovstvu — doživetje. Doživljanje gorske narave, pa ne samo gorske narave, saj navsezadnje pisatelj, ki je napisal potopis in je v njem omenil nekaj gorskih imen, še ni pisec planinske literature. Ne, nikakor ne, treba je dosti več! Človek, ki ustvari neko planinsko delo, ki sodi v planinsko slovstvo, je tudi nekaj doživel v gorskem svetu, kar ne sodi samo v opisovanje gorskega sveta, ampak je to, bi rekel, tako globoko in edinstveno doživetje, da se potem vračamo v gore, dokler nas nazadnje ne zasvojijo. V enaki meri zasvojijo, kakor zasvojijo človeka v mestu ali kjerkoli drugje, morda negativne reči. Prevedel sem neko Messnerjevo knjigo in tudi on razpravlja o globokih vprašanjih, zakaj hodi v gore, in se sam nazadnje sprašuje: »Sem mar zasvojenec?« in mora nehoti na to odgovoriti pritrdilno. »Jaz sem doslej preplezal devet osem tisočakov, torej sem dosegel mnogo več kot katerikoli gornik na svetu, a s tem sem dosegel, da še zmeraj nisem zadovoljen. Hočem še več!« Vidite in to je ravno tisti element, bi rekel, bistveno človeški element, da nikdar ni s tem zadovoljen, kar je dosegel, ampak želi še preseči tista svoja doživetja z nečim globljim. No in tudi v planinskem slovstvu srečamo značilnost, da na neki avtentični ravni verjamemo avtorju, da je sam doživljal tisto, o čemer piše. To je torej neko dokumentarno slovstvo in mi uživamo zato, ker nam prenaša svoje življenjske izkušnje v gorah. Slišal sem neki kitajski pregovor, ki pravi, da je bolje enkrat videti kot pa stokrat prebrati, se pravi, ni dovolj, če bi mi planinsko slovstvo samo prebirali, ampak nas to slovstvo napoti tudi k doživetjem, torej tudi sami potem prihajamo do nekih doživetij, do svojih lastnih spoznanj in tako se tudi osamosvojimo in to je ena najbolj pozitivnih prvin planinskega slovstva, da nas napoti, da začnemo hoditi v gore, začnemo spoznavati življenje z lastnimi nogami, z lastno glavo.

Barbara Berce: Kljub temu pa je vendarle v tem planinskem slovstvu mogoče oceniti tudi način pisanja. Dr. Kmecl, če ste tokrat teoretik in ne ocenjujete vsebine, ampak način, kako je pisano slovensko planinsko slovstvo, kam bi ga postavili?

Dr. Matjaž Kmecl: No, predvsem mislim, da drži v veliki meri tole: Bolje je enkrat videti, kot pa stokrat prebrati, po drugi strani pa je seveda človek tudi tedaj planinec, in to na estetski način planinec, ko bere. Sam zelo rad prebiram Kugyja, čeprav ni to nič izvirnega, če to zdajle trdim. Rekel bi tole: To planinsko slovstvo je brez dvoma v slovenski literaturi, v slovenskem slovstvu, mogoče tudi v nekih drugih razsežnostih, čisto gotovo del tega slovstva, ki ga ni enostavno mogoče spregledati. Prinaša neko kakovost, neko posebnost v to slovstvo, ki je tako rekoč nespregljiva. Mislim, da obstaja to v vsem kvalitativnem razponu kot drugo slovstvo, od zelo zelo dobrih, od vrhunskih tekstov s to tematiko, in seveda do začetniških, saj navsezadnje urednik Planinskega vestnika ve, kaj vse mu prihaja na mizo. To je pač neke vrste naravni zakon, da so stvari boljše in da so stvari slabše. Ne vem, kaj bi lahko tukaj kaj bistvenega lahko še povedal, razen tega, da imamo, da v resnici imamo to slovstvo v vsem kakovostnem razponu in v nekem razmeroma zavidanja vrednem obsegu.

Marijan Krišelj: Je mogoče ta pogoj v planinski literaturi povezati s filozofsko noderčenim dejstvom in vprašanjem: Zakaj hodimo v gore? Namreč, sam osebno menim, da je delo, da tako rečem, da je planinska literatura, strogo soočena s spoznanjem z doživetjem, ki je nujno povezano z goro, gorsko naravo.

Dr. Matjaž Kmecl: Ni nujno. Če vzamemo na primer Mencingerjev klasični potopis Moja hoja na Triglav, ta tekst učinkuje na bralca pa, naj je bil na Triglavu ali pa ni bil. Zakaj? Zaradi tega, ker je podložen z življenjsko izkušnjo, in je življenjska izkušnja, filozofija, ker je Moja hoja na Triglav v bistvu »Moja hoja skozi življenje«, cilj, ki sem si ga zmerom želel pa ga nisem nikdar dosegel. To je filozofija stvari, ki je opremljena s sugestijo umetnikove besede, z oblogo vsega mogočega, hkrati pa vendarle locirana na neko pokrajino: bohinjski hribi do Triglava. Tudi to je neke vrste simbol, pa vendarle učinkuje na bralca. Danes mlad človek ni bil morda nikjer drugje, Ljubljancan na primer, kot na Rožniku, pa kljub temu bere to z zanimanjem. Pa drugo vprašanje, s kakšno funkcijo se lahko pojavlja taka reč v literarnem tekstu. Spet naj se spomnim Mencingerja, ker sem ga že omenil. V njegovi zgodnji noveli Skušnja in izkušnje imamo opraviti s funkcijo hribovskega sveta v skoraj freudovskem smislu. Gre za duševno terapijo s pomočjo hribov. Neka mlada, razbeljena glava, ki se neskončno

zaljubi, mora potem po pisateljevi volji na hudo popotovanje po triglavskih in bohinjskih hribih in — nazaj se vrne ozdravljen. Funkcija spet, ki jo čisto posebne vrste v tem tekstu. Če ostaja ta zapis poti pri golem zapisu poti, potem je najbrž v resnici ta trditve popolnoma na mestu, težko pa si predstavljam planinca v okolju s takšno planinsko in kulturno tradicijo, kakršno imamo, da mu to ostaja samo pri golem zapisu, pri golem vizualnem, kvečjemu še fiziološkem doživetju. Tu gre zmerom znova za neko zelo globoko, kulturno podstat vse te dejavnosti, in to velja tudi za vsakega posameznika, ki je včlenjen v to početje.

Barbara Berce: Kje pa je meja med planinsko literaturo in literaturo? Ali sploh je? Dr. Matjaž Kmecl: Mislim, da je ni. To je literatura, ki je pač tematizirana s planinsko snovjo, s planinsko kulturo, planinsko ideologijo, filozofijo in z vsem tem, kar je mogoče in kar samo po sebi zahteva navezovanje na ta planinski svet. Prave in resnično meje v tem primeru ni. Je literatura ali pa je ni. V tem primeru gre za tematizirano literaturo, v kateri se potem seveda reflektira še vse mogoče, ne samo tisto, kar bi imenovali estetsko doživetje, ampak še tudi filozofsko doživetje in navsezadnje politično, kot je Marijan Krišelj imenoval to kot politično konfrontacijo političnega samopreverjanja te skupnosti. Vse mogoče je skratka, kot filozofija in kot ideologija te literature. Barbara Berce: Ko že govorimo vse več o planinski literaturi, se nekako vrtimo okrog beletristike, tiste prave literature, kot ji pravimo; je pa tu še planinska založba. Tovariš Stanko Klinar, vi ste načelnik, tako pravijo planinci, Planinske založbe pri Planinski zvezi Slovenije. Koliko je v vaših izdajah tistega, čemur pravimo literatura, in koliko je česa drugega, recimo strokovnega tiska in drugih stvari.

Stanko Klinar: Žal moram reči, da je beletristike strašno malo ali raje kar nič. To moramo oceniti kot škodo. Vedno pravim — žal. Žal Planinska založba nima denarja, da bi zalagala leposlovje, ker sodim, da je leposlovje umetnost in da je umetnost najvišji dosežek človeškega duha in zdaj, če smo nekako ponižani, da se ukvarjamo zgolj s strokovnimi zadevami, je to neka pomanjkljivost založbe, vendar pa te pomanjkljivosti ne bomo premagali, dokler se bomo ukvarjali s finančnimi težavami. Po drugi strani pa moram reči, kar so strokovne literature tiče, da kar uspešno delamo in niti ni to tako plagiatška kot bi morda kdo od daleč sodil. Moram reči, veliko teh del temelji na pristno raziskovalnem delu posameznih avtorjev in to takem, amaterskem raziskovalnem delu. Zato ni nič slabše, kot če bi bil profesionallec, ker se avtorji čutijo odgovorni pred publiko in zato naredijo tako, kot je treba.

Barbara Berce: Ali mislite, da zato, ker ni plačano?

Stanko Klinar: Predvsem zato in pa tudi zato, ker hočejo iz tega narediti nekaj dobrega za planinsko organizacijo, ne pa za svojo kariero.

Dr. Matjaž Kmecl: Je amatersko, ni pa diletantsko.

Stanko Klinar: Je amatersko, po svojih dosežkih pa zelo pozitivno.

Barbara Berce: Vendar pa planinci ne štejejo samo beletristike v planinsko literaturo, ampak tudi te strokovne tiske. Imajo pa ti strokovni tiski dobro stran: njihova vrednost ne zbledi, ker vendarle, Triglav je tu in Triglav je bil tu pred sto leti in ni pomembno, kako je opisan; pri strokovnem tisku pa je to precej drugače.

Stanko Klinar: Pri strokovnem tisku stvari tudi zbledijo. Če imam v mislih planinske vodnike, sčasoma postanejo neaktualni, ker se situacija na terenu menja. Gradijo nove koče, nova pota ali stare opuščajo, gradijo nove ceste in tako vodnik, če ni stalno na tekočem, zastane. V strokovni literaturi, ali kakor mi pravimo, pri vzgojni literaturi, objavljamo recimo priročnike o prehrani v gorah, o nevarnostih v gorah, hoji in plezanju... Zdaj bo izšla tretja izdaja priročnika o hoji in plezanju. To bo povsem nova knjiga, ker sta prvi dve zastareli. Stvari zastarajo in se spreminjajo. Enako velja za zemljevide. Verjetno smo edina založba v Sloveniji, ki se z zemljevidi ali vsaj z zemljevidi manjšega merila, in to zlasti za gorske predele, sistematično ukvarja. Kolikor je novega na terenu, toliko mora zemljevid slediti in pri ponatistih to upoštevati. Barbara Berce: Ali zastarajo samo zaradi tega, ker se narava spreminja ali mogoče tudi zato, ker se spreminjajo tudi obiskovalci?

Stanko Klinar: Narava se v resnici ne spreminja. Naravo spreminja človek in včasih z nasilnimi posegi, po mojem preveč nasilnimi. Zaradi tega sem se že tudi razburjal svoje čase, ker mislim...

Matjaž Kmecl: ... In se bo treba še...

Stanko Klinar: ... Lahko rečem: marsikateri vrh sem še za rep ujel tak, kot ga je dala narava. Že tako rekoč meni za hrbtom so ga šli popleskat z markacijami in ozaljšat s klini in žicami, zaradi česar po moji veliko izgubi. Ne rečem, da na noben vrh ne bi smeli speljati poti, imeti pa tak program, da mora biti vsak vrh dostopen najširšim masam pa je po moji pretirano, ker to vpliva nevzgojno. Namreč, nihče se več ne potrudi. Če smo prej govorili o planinski literaturi, bi rekel — to je resnična duhovnost, je izrazita odlika planinstva in planinec ni potujoča mišica, planinec jemlje svoj šport kompleksno, bi rekel, bi rekel, do telesnih priprav do študija in potem nazadnje z doživetjem v gorah. Za to doživetje je lahko prikrajšan, če naleti tam v naravi na stvari, ki mu to

skazijo, torej na prehude sledi človeškega razdejanja. Kaj vse se dogaja na primer v Karavankah zadnje čase. Tam boste našli buldožerje in bagre, ki kopljejo po bregovih in delajo ceste tam, kjer jih ni čisto nič treba. Ljudje se za glavo držijo in pravijo: Do zadnje smreke nam bodo potegnili ceste, kaj bo ostalo našim otrokom? Vse to naj bi seveda zdaj zemljevid in vodnik registrirala. Včasih dohajata, spet drugič pa bi bilo bolje, da tega sploh ne bi bilo.

Barbara Berce: Strokovna literatura torej to registrira, na začetku pogovora smo rekli: Literatura ljudi vabi v gore. Kaj, je tudi lepa planinska literatura »kriva« množičnega pohoda v gore?

Stanko Klinar: Ta čisto gotovo ni »kriva«. Lepa planinska literatura naj takorekoč prinaša zlato z gora v človeška srca. Čisto zlato, čisti sij jutranjega sonca, jutranje zarje. Čistost z gora naj bi prinašala v človeška srca. Napačno pa je, če ta literatura včasih zgreši svojo smer in dolinsko nesnago vlači v gore. To se zgodi, oprostite, da sem tako oster. Prej, ko smo govorili o planinski literaturi, jaz seveda literarno teoretično o tem ne morem razpravljati, tudi k tem lepim besedam, ki smo jih slišali z leve in desne, nimam kaj več dodati, kot nekaj okleščanih okostnjaških izjav. Rekel pa bi, da je prav ta smer zelo pomembna in odločilna, kaj bomo imenovali z besedo »lepa literatura«, planinska. To je tista, ki prinaša bogastvo gora v dolino, ne pa narobe, ki dolinsko nečimrnost, oblastiljelnost, človeške strasti vlači v gore. Žal imamo nekaj takih literatur ali takih knjig in jaz nisem preveč srečen ob njih. Če se ljudje zgledujejo po takih knjigah in zaradi takih strasti in celo ne vem kakšnih temačnih človeških nagnjenj hodijo v gore, seveda tisti gotovo tudi nimajo pravega odnosa do naravnega bogastva, ki ga hribi dajejo in so verjetno tudi pospeševalci takih preveč nasilnih posegov.

Barbara Berce: Dr. Potočnik, tudi vi ste hoteli nekaj reči.

Dr. Miha Potočnik: Hotel sem reči, da je to, kar je načel tovariš Klinar, ko zagovarja prvobitnost gora in gorskega sveta, vse točno. Sta pa lahko dva skrajna pogleda. Prvi — gore so samo za tako imenovane prave planince, to se pravi za neko elito, ki jo že vzgojena in ima vse lastnosti kulturnega in civiliziranega življenja. Mi pa vemo, da taka družba še nismo. Druga skrajnost je pa — vsi ljudje v hribe. Mislim, da je resnica nekje v sredi. Zelo težko si zamišljam, da bo nekdo pri Peričniku stal in »sortiral« ljudi na tiste prave planince, ki lahko gredo na Triglav, in tiste, ki v hribe sploh ne bi smeli, ker so še zelo nezgojeni, zelo agresivni, zelo taki, ko mislijo: v mestu ne smem zavriskati, ne smem se napiti, v hribih se pa bom. Tu sta dve stvari. Pri Planinski zvezi smo zagovarjali stališče, naj bodo hribi za vse ljudi, zraven pa smo izrazito poudarjali to, da so gore tudi velik dejavnik vzgoje. In to je v planinski organizaciji v zadnjih letih izrazito prisotno, s tečajji, z vzgojo, s planinskimi šolami, ko vzgajamo ljudi, ki imajo zdrav, dober odnos do gora in se kulturno vedejo ter res stremijo za tem, da bi bili »pravi planinci«, kot pravimo; da bi bilo v planinskih kočah tisto pravo domače vzdušje, prijateljsko, tovariško in tako naprej. Taka je pač naša usoda. Naredili smo že mnogo planinskih steza, jih markirali, opremili s kažipotji. V tem se razlikujemo tudi od drugih v Alpah, kjer imajo seveda tudi mnogo več prostora. Pri nas so ljudje še toliko srečni, da lahko hodijo dneve in dneve tudi po brezpotju, po popolnoma nedotaknjenih krajih. Vzemimo področje med Bistrico in Savo Dolinko. Tam je Martuljk, Skrlatiška skupina. To so tudi nekateri kraji okrog Krnskega jezera, Trente, kjer je res prvobitno in je na razpolago tudi tistim, ki množičen obisk gora zelo težko prenašajo, tudi jaz osebno. Ni več v planinski koči, recimo na Kredarici, če pride v soboto šesto, tisoč ljudi v tisto gnečo, ni več tisto, kar smo imeli svoj čas mi: planinsko idilo in idilo domačnosti v planinski koči s starimi, klasičnimi oskrbniki in z družbami. Svet se je spremenil. In sodoben način življenja je zdaj tudi v gorah. In sodoben način življenja je, žal, tudi sam s Klinarjem rečem: Gneča in hrup! In to recimo, nam starim še bolj greni živce kot mladim.

Barbara Berce: Sodoben način življenja vpliva na življenje v gorah, ste dejali. Kako pa vpliva na literaturo? Ali literatura vpliva na sodoben način življenja ali narobe?

Dr. Miha Potočnik: Mislim, da na način življenja, razmere, okolje, v katerem živimo, planinska literatura seveda tudi lahko po svoje vpliva na ljudi, če prikazuje lepe stvari, če opisuje lepa doživetja, če je nekoliko privzdignjena. Svoj čas, ko smo za 200-letnico prvega vzpona na Triglav pripravljali knjigi, eno samo pripravljali Evgen Lovšin, Stanko Hribar in jaz, drugo pa mladi. V program so zapisali: Naj se popiše sodobni Triglav, Triglav brez romantike! Pripisal sem pripombo: Kakšen pa bo Triglav brez romantike? Ali bo še sploh Triglav? V hribih je zmerom doma romantika, zmerom radi gledamo sonce, vzhod, zahod, pa luno, zagrabi nas kakšna taka stvar, ki jo v vsakdanjem življenju pogrešamo. Hribi so zdaj veliko počivališče ljudi, ki ob vsakdanjem delu v dolini doživljajo razne pritiske in se v hribih lahko sprostijo. So velik amortizer. Poleg tega, gore izravnava socialne razlike, generacijske razlike. Tu je priložnost, priti skupaj s prijatelji, se v miru pogovoriti, v miru hoditi po gozdovih, po gorah, po skalah. To, kar je mestnemu človeku že precej daleč. Včasih je bilo malo planincev,

ker smo bili kmečki narod. Ves teden je kmet, od ponedeljka do sobote zvečer garal in je bil v nedeljo vesel, da je lahko v gostilni ob četrtinki vina s kom pokramljal. Danes smo se pa vsi kmetje preselili v mesta, izgubili smo pristen stik z naravo, zgubili tudi mnoge naravne instinkte. In ta hoja po gorah tudi sociološko spreminja svoj pomen. Ni to zgolj zabava, veselje, je marsikdaj tudi sredstvo, pomoč v tem, kako pametno porabiti prosti čas, ki ga je zdaj zmerom več, in kako se nekako aktivirati na drugačen način. Zmerom se rad spomnim, ko sem stanoval v Teslovi ulici, nasproti dirigenta Radka Poliča, napisal na njegovi hiši: *Beatus ille qui procul negotiis*, (blažen tisti, ki je daleč od poslov). Gore, pa tudi nekateri drugi športi, zahtevajo celega človeka, recimo lov, ribolov, gobarjenje itd., vse to so stvari, ki odvrnejo glavo od poslov. Ne samo fabrika, ne samo pisarna, ampak tudi kakšen smuk, pohod v hribe je potreben. To je v gorah gotovo prisotno, nekaj takega, kar bolj osrečuje sodobnega, nesrečnega človeka, kot pa v starih časih, ko smo bili vsi sročni zato, ker smo bili reveži.

Barbara Berce: Dandanes pravite, je manj kmetov, ljudje so odšli v mesta. Razvila se je velika množica planincev in zdaj niso več dovolj — domače gore. Odhajajo v tuja gorstva. Pojavila se je dodatna veja planinske literature — odpravarstva planinska literatura. O njej pa nismo še rekli nič.

Dr. Miha Potočnik: Že prej sem to načel in če smem, zdaj nadaljujem. Imamo, kot rečeno, Zorana Jerina Himalaja, rad te imam. Začelo se je s prvo himalajsko odpravo. Imamo knjigo o Makalaju, zelo reprezentativno. Imamo Everest, ki je ne samo po opremi in po slikah, ampak tudi po besedilih imenitna knjiga. Imamo navsezadnje brošurico Nejca Zaplotnika, ki se je s tremi osem tisočaki uvrstil v sam vrh svetovnega alpinizma; tam razmišlja o planinskih stvareh, odpravarstvu, alpinizmu in o človeku, ki je povezan s temi rečmi. Gore same niso otok v morju, brez povezave z vsem ostalim, so kot niti in vzmeti, ki se povezujejo v neko celoto.

Barbara Berce: Pa vendar. Ta »odpravska« literature pri nas je še zelo mlada, klasična, hribovska literatura pa je dosti starejša. Kako se bo ta literatura razvila pri nas in v katero smer bo šla ali bolj v opisovanje hribov ali pa bolj v opisovanje osebnih doživetij naših ljudi na tujem, v tujih gorah.

Dr. Miha Potočnik: Mislim, da ne samo v opisovanje, zgolj v tehnično, alpinistično plat, ampak zmerom bolj v smer razmišljanja, doživljanja, poglobljanja. Najbrž bo Himalaje zmanjkalo, ko bi nekdo lahko napisal, da je prvi prišel na nek vrh ali pa da je prvi prišel po neki smeri. Tudi za domače gore pravim, da tudi če sem bil stokrat na Triglavu, vsaka pot do stotih je bila drugačna. Enkrat je bil dež, bila je megla, drugič spet je bil sneg, tretjič je bilo sonce, bil sem s takimi prijatelji, drugič spet z drugimi in tako naprej. Tako se sto in stolisochkrat prehojena pot recimo od naših prednikov in sodobnikov nekomu pokaže popolnoma nova, je novo odkritje. To je večno. Tudi če bo triglavska stena preplezana po dolgem in počez in od zgoraj navzdol, bo še zmerom dobiti kaj takega, kar se bo dalo na novo izluščiti.

Dr. Matjaž Kmecl: Kot bi Kafka rekel: Cilj je pot, niti ne vrh, cilj je pot in ravno prej sva se pogovarjala s tovarišem Klinjarjem, da je pred nekaj dnevi šel na Triglav in se je moral nekaj metrov pod vrhom vrniti. Zakaj pa ne? Navsezadnje, že sama pot pomeni smisel za pravega planinca.

Barbara Berce: Vrnili smo se s Himalaje kar na naš Triglav. Dr. Kmecl, vi ste se nasmehnili ob tem Potočnikovem pripovedovanju. Zakaj pravzaprav, ker vem, da ste to »božjo pot« kot jo vi imenujete, že okrcali, če se nežno izrazim.

Dr. Matjaž Kmecl: O ne, grem še zmerom rad na vrh, sicer nisem bil tolikokrat kot dr. Potočnik, bil sem pa tudi nekajkrat. Nasmehnil sem se iz drugega razloga. Mislim, da je ta odpravska literatura, kot jo imenujete, zdaj v resnici še zmerom v neki fazi, ko prihaja v poštev predvsem pionirsko odkrivanje. Tudi, če že ni bil naš alpinist prvi na vrhu, je pa morda prvi, ki je opisal to pot, ki jo je doživel; ali pa je bil morda med prvimi v neki novi smeri, v neki novi varianti. Jaz osebno sem takšne vrste človek, morda malo zapečarski, da mi je to tudi malce tuje in sem se nasmehnil prav ob misli dr. Potočnika, da je dejansko vsaka pot na Rožnik — nova pot. Zame osebno pa ostaja še zmerom kup raznih možnosti v tem našem slovenskem planinskem svetu, ki jih še nisem prehodil. Zame je še zdaj, v jeseni življenja, ta svet svet odkrivanja. Tu moram pa reči, da mi pomaga prav ta strokovna literatura, če se povrnem nazaj k stvari, ki jo zelo zaslužno in sistematično izdaja Planinska založba. Mislim, da tako sistematičnega dela na tem področju, ne da nismo mi imeli, mislim, da tudi drugi, celo alpski narodi, nimajo zastavljenega. Imamo izredno dobre zemljevide, obstaja nenehna skrb, neka misel, da je treba te stvari ažurirati, obnavljati. Mi se verjetno ne moremo strinjati, če speljejo na primer cesto v Martuljek, kot jo zdaj hočejo speljati v tiste prelepe in neokrnjene predele, če je cesta do Krnskega jezera itd. Ne moremo se strinjati, da pa je to važen podatek za planince, ni dvoma. In tukaj opravlja Planinska založba ob vsem nestrinjanju svojega založnika zelo zaslužno delo. Ko grem, lahko na to računam. Ob dveh ponoči se lahko prikažem na nekem mestu in vem, da bom po

natančno opisani in zarisani poti nekam prišel. Mislim, da tovrstne strokovne literature doslej v resnici tako sistematično zbrane nismo imeli, saj imamo nekaj vodnikov sploh vrhunskih, na primer Vodnik po Karavankah...

Dr. Miha Potočnik: To je reševanje, to ni samo planinski vodnik, to je reševanje slovenske Koroške na severni strani Karavank, imena, pota, podatki...

Dr. Matjaž Kmecl: Iz praktičnega vidika potem tudi Julijski, je kratek in jedrnat, ampak uporaben...

Barbara Berce: Skoraj celo uro smo plezali na tale vrh planinske literature pa dvomim, da smo ga dosegli. Verjetno se bo treba še precej pogovarjati o njej, kljub temu, da je dobro zastavljena.

OB OBLETNICI ČEŠKEGA PLANINSTVA

Ob praznovanju devetdesetletnice slovenskega planinstva mineva tudi 90 let od prvih začetkov organiziranega planinstva na Češkem. Češka je bila v tistem času najbogatejša in gospodarsko najbolj razvita dežela v avstro-ogrski monarhiji, a si kljub vsemu niso uspeli priboriti politične avtonomije. Protihabsburžansko razpoloženje Čehov se je po eni strani odražalo v velikih uspehih na področju umetnosti, znanosti in športa, po drugi strani pa v povezovanju z drugimi slovanskimi narodi, ki so prav tako ali pa še močnejše čutili pritisk germanizacije.

Ko je bilo leta 1893 ustanovljeno Slovensko planinsko društvo, je bila njegova najvažnejša naloga, upreti se poskusom germanizacije slovenskih gora s strani nemško-avstrijskega planinskega društva (DÖAV). Čehi, ki so že prej pogosto zahajali v Julijske, v Kamniške in Savinjske Alpe, so z velikimi simpatijami spremljali boj Slovencev za svoje gore. To je bil povod za ustanovitev prvega češkega planinskega društva v Pragi junija 1897. Da bi tudi formalno potrdili solidarnost s slovenskim gibanjem, so se pridružili SPD kot podružnica ljubljanske centrale in se poimenovali »Český odbor Slovinského planinského društva« (Češki odsek SPD). Ob ustanovitvi je imel odsek 100 članov, ki so v nekaj letih razvili izredno bogato organizatorsko, gospodarsko, plezalno in literarno dejavnost, zlasti v Julijskih, Kamniških in Savinjskih Alpah.

Poleg plezalskega udejstvovanja (Čermák, Dvorský in drugi so plezali največ v Martuljkovi skupini, koder jih je vodil trentarski vodnik Jože Komac), jim je že tri leta po ustanovitvi (junija 1900) uspelo odpreti Češko kočo pod Grintavcem. Zgrajena je v slogu češke tesane kmečke hiše in je veljala 32 000 kron.

V vzdušju ostrih narodnostnih bojov Slovanov proti Nemcem je nestor čeških planincev dr. Karel Chodounský* ob otvoritvi koče izjavil: »Z navdušenimi vriski smo pozdravili mogočni prapor, prvokrat plapolajoč v večerni sapici. Dobrodošle češke barve med temi skalnimi velikani, v deželi, ki je kljub oddaljenosti tako bratska! Veselo vihraj nad dolinami vsem bratskim srcem v tolažbo — a kdor ti tega ne dovoli — temu navkljub!« Devet let kasneje je bila odprta druga češka koča, Koritniška koča na južnem pobočju Mangrta, sredi sijajnih plezalnih območij v Zahodnih Julijskih. Kočo je postavila mladina iz Akademskega krožka Češkega odseka s sredstvi, ki so jih sami zbrali.

Delovanje čeških planincev v naših gorah je vzpodbudilo tudi prihajanje čeških turistov na počitnice v Slovenijo, tako da so v nekaterih letoviščih (Jezersko, Log pod Mangrtom) povsem izpodrinili Nemce.

* Dolgoletni predsednik Češkega planinskega društva od začetka do konca njegovega delovanja, se je rodil 18. maja 1843 v Studencu na Mladoboleslavskem v družini s 13 otroki. Po končanem študiju medicine na nemških univerzah je bil najprej splošni zdravnik v raznih krajih na Češkem, od 1884 dalje pa docent in nato profesor na praški medicinski fakulteti. Bil je član Češke akademije znanosti in vrste znanstvenih združenj doma in v tujini. Čeprav ni imel sreče v družinskem krogu, je s svojim znanstvenim delom dosegel svetovni ugled in ohranil zdravo telo do pozne starosti, saj je bil še v 82. letu več kot 3000 metrov visoko pod Ortlerjem. Umrli je 12. maja 1931, star 88 let.

V srednjih letih je začel zahajati v Alpe, kjer je najbolj vzljubil bogato naravo in prijazne ljudi na Kranjskem, zlasti pa Jezersko. Njegova je zamisel o ustanovitvi Češkega odseka SPD in gradnji Češke koče pod Grintavcem. Matično društvo je odsek zelo podpiralo, vendar je le-ta deloval povsem samostojno na gospodarskem in organizacijskem področju.

Chodounský je vsako leto prihajal v Julijske in Kamniške in Savinjske Alpe, koder so ga domačini dobro poznali, bolniki pa željno pričakovali, saj je s sabo vedno prinašal polno torbo zdravil in dobre volje. Kot predsednik Češkega odseka je močno vzpodbujal zahajanje čeških planincev in alpinistov v naše gore, podpiral gradnjo koč in planinskih poti ter aktivno sodeloval tudi pri Alpskem vestniku, glasilu njihovega odseka in pri izdajanju planinskih ter plezalnih vodnikov. (Po reviji Hory 16.)

V Praze, dne 15.3.1983

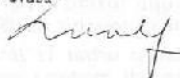
Vážený přítelé,

dovolte, abych vám poděkoval za zaslání vašeho časopisu, který se mně velmi líbí. Dovolte miž dále vzpomínout 90 let založení prvního českého horolezeckého spolku, který byl jako český odbor Planinského društva ljubljana založen v Praze. Blížší o tom se jistě dočtete v článku Vladimíra Procházky a Marie Hrobošové. Doufám, že vám tento časopis je zaslán.*

Přikládám, vážený přítelé svoji knížku o československé výpravě na Makalu v roce 1976.

Přeji vám a vašemu časopisu mnoho zdaru.

MUDr. Jaromír Wolf,
předseda československého
horolezeckého svazu

* HORY, 1, 16, 20. 1982

Čeští odsek je razvil tudi živahno literarno dejavnost. Že leto dni po ustanovitvi (1898) so začeli izdajati svoj mesečnik »Alpský věstník« (do začetka I. svetovne vojne je izšlo 16 letnikov), izdali pa so tudi vrsto planinskih in plezalnih vodnikov za naše in druge gore.

Do začetka I. svetovne vojne se je število članov Češkega odseka vzdignilo na 600, med njimi pa je bila vrsta znanih osebnosti. Od ustanovitve do konca delovanja ga je uspešno vodil dr. Karel Chodounský. Z začetkom vojne je planinska dejavnost zamrla, po njej pa so se Čehi kot Slovenci otreli habsburške nadvlade, s tem pa se je tudi planinstvo začelo razvijati znotraj meja novih državnih tvorb, tako da je ideja češke pomoči slovenskim planincem izgubila svoj prvotni smisel.

Po članku V. Procházke v 16. številki revije Hory priredil Karel Natek.

BLEGOŠ SKOZI ČAS

I. del

JANEZ DOLENC

Stari naš Blegoš

Blegoš, ožak Poljanske doline, je kar mogočna gora v alpskem predgorju ne toliko zaradi višine (1563 m), temveč zaradi dominantne lege na meji med loškim pogorjem in cerkljanskim hribovjem. Jakob Prešeren ga je v PV 1953 takole jedrnatno označil: »Velika kopa je to z veliko travnato plešo na vrhu, obrobljena spodaj z mogočnimi bukovimi gozdovi. Odločno se dviga nad svojo bližnjo okolico in tako omogoča obsežen razgled, kakor ga je težko najti z vrha s skromno višino.« Blegoš je torej primer kopaste gore, značilne za škofjeloško hribovje in alpsko predgorje sploh, kot ugotavlja Milko Kos v knjigi »Posavska Slovenija« leta 1959. Te gore imajo strma začetna pobočja, ki so v višji legi vedno bolj položna in porasla z gozdovi. Gozdna meja je tu v višini 1500 m in zato je na vrhu travnata »pleša«.

Njegovo ime se v poljanskem narečju glasi Bliegaš (ie je običajni rovtarski diftong, g je kot pripornik, a je verjetno prejšnji o zaradi akanja); Bezlajev Etimološki slovar navaja obliko Blegoš in jo izvaia iz prvega dela nemškega imena za Blegoš »Fleherkofel«. Ker pa so v Poljanski dolini odkrili sledove predslovenske naselitve, za nastanek imena ne bi izključeval antične PHLYGADIE, ki jo Schönleben pripisuje za Bovec, pa že Linhart v svoji zgodovini dvomi o tem, saj je antični pomen gore in ne kraja.

Veljavni Slovenski pravopis določa za knjižno rabo obliko Blegoš, ki se je uveljavila tudi v strokovni literaturi in na zemljevidih.

Pogled na Blegoš skozi čas pa nam najprej pokaže, kako so se pred milijoni let hudournе vode zarezale v skrilaste in dolomitne sklade in sčasoma oblikovale mogočno kopo. Mnogi izviri na sami kopi so ustvarili še nekake zajede, danes imenovane »doline«, tako da je pobočje iz daljave videti kot razlegnjena harmonika. Vse to so v zadnjih tisočletjih pokrili mogočni bukoví gozdovi do gozdne meje, oblasti vrh pa je porasla trava in ustvarila pogoje za dober pašnik. Ta pašnik so začeli najbrž že v srednjem veku izkoriščati naseljenci iz obeh dolin, gozdovi pa so gojili poleg lesa obilo divjačine fevdalnemu gospodu in seveda tudi divjim lovcem.

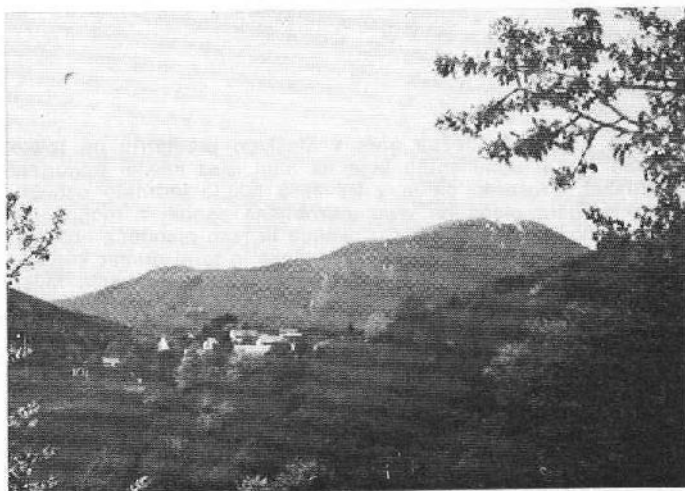
Iz knjige Pavla Blaznika »Škofja Loka in loško gospostvo 973—1803«, ki je izšla za tisočletnico gospostva v Škofji Loki, povzemamo, da je bil Blegoš v celoti last freisinskega loškega gospostva, vendar lik ob meji s tolminskim gospostvom. Prve znane omembe Blegoša v starih listinah pa so nastale šele potem, ko so naseljenci ob koncu srednjega veka prodrlí v podnožje Blegoša in tu začeli kopati in topiti železno rudo, npr. v Volaki in v Farjem Potoku. Gozdovi Blegoša so dajali za to delo neomejene količine lesa. Po Blazniku se Blegoš omenja v listini iz leta 1608, ko je Janž Coronini kupil fužino v Farjem Potoku, za katero so kopali rudo okrog Žetine in Srednjega Brda in jo tovorili ob Blegošu v Farji Potok. Fužina je kmalu propadla.

Loški urbar iz leta 1630 omenja planinski pašnik na Blegošu. Navaja tudi, da so tam zaradi hudega mraza mogli pasti največ štiri tedne na leto. Čez dan je moral biti pastir stalno na preži zaradi medvedov in volkov, ponoči pa so živino spravljali v stajo. Iz tega urbarja je tudi moč ugotoviti, da so v vaseh pod Blegošom sejali več ječmena kot rži in pšenice skupaj.

Do leta 1642 so zrasle fužine nad Hotavljami ob Volaščici: dve brescianski peči, cajnarice, zraven je bila kovačija, kjer so izdelovali žeblje, dalje trgovina, mlin, žaga in še tri delavske hišice. Les so sekali na Blegošu in zanj odštevati loškemu gospostvu 18 goldinarjev letno. Lastnik je bil ljubljanski meščan Cornion. V nekaj desetletjih (do 1667) je podjetje propadlo.

Verjetno so tedaj tudi že poznali in izkoriščali topli izvir v Kopačnici. Rudniški zdravnik iz Idrije Baltasar Hacquet je namreč zapisal v svoji knjigi »Oryctographia Carniolica«, (2. del iz leta 1781), da je leta 1769 našel tu poleg toplíc majhno poslopje, kjer so si zdravili idrijski rudarji kožne izpuščaje in treseliko, ki je nastala zaradi zastrupitve s hlapi živega srebra. Tega leta je izvir dvakrat kemijsko preiskal in mu zmeril toploto. 2. aprila je znašala 17,5° R (22° C). Ugotovil je, da je voda za rudarje res zdravilna. Iz tega stoletja je v knjigi Franca Kosa »Doneski k zgodovini Škofje Loke in njenega okraja« objavljenih več svaril pred berači, potujočimi duhovniki in romarji (1724), kasneje pa še pred malharji, planšarji, rokovnjači in štekljačarji (1776).

V urbarju je bilo natančno določeno, kolikšne so pravice podložnikov v gozdovih Blegoša. Da se določbe niso kršile, je skrbel grajski logar. (Ob vznožju Blegoša je ohranjeno hišno ime Logar.) Po odpravi gospostva 1803 so ti gozdovi postali cesarski. Ker pa so bili težko dostopni, je država svet in les ponujala v last okoliškim kmetom. Odziv kmetov je bil zelo majhen, vsi so se bali davka. Tako so se sčasoma prilastili Blegoša

Blegoš v maju

Foto J. Dolenc

Mrkušev dom v Gorenji Žetini, ki je bil Tavčarju vzor za dom Boštjana Presečnika na Jelovem brdu

Foto J. Dolenc, 1952

veleposestniki iz Železnikov in Škofje Loke; odkupili so tudi pravice do lova. Največji je bil delež lesnega trgovca in industrialca iz Škofje Loke Heinricherja.

Blegoš je bil Poljanec že od nekdaj tudi vremenski prerok: Če se pokrije z megleno kapo, bo gotovo dež. To značilnost je zapisal okrog leta 1860 v prvo literarno stvaritev o Blegošu pesnik Anton Zakelj-Rodoljub Ledinski, tedaj kaplan v Poljanah, sicer pa doma iz Ledin (po materi pa iz rodu slikarja Ažbeta iz Dolenčic pri Javorjah). Njegova pesem »Blegoš« je ostala v rokopisu v škofijskem arhivu v Ljubljani in bila šele leta 1979 objavljena v »Cvetniku slovenskega umetnega pesništva do srede XIX. stoletja«, ki ga je izdala Slovenska matica v Ljubljani. Pesem šteje kar osem kitic, vendar sta najboljši prvi dve:

Mogočni Blegaš, gora velikanska!
Poljanec vsak dan skrbno gleda nate,
kdar venejo mu polja osuhljate
in suše se boji vsa stran poljanska.

Zakaj, če plešast vrh se ti pokrije
z meglico lahko, je že dežjonosna,
in koj iz nje se vsuje vlaga rösna,
de žejno polje se je spet napije.

V slovensko umetniško prozo pa je prišel Blegoš s peresom poljanskega pisatelja Ivana Tavčarja leta 1882 v zgodovinski povesti »Tiberius Panonnicus«. Tu si je zamislil sredi gozdov pod Blegošem ravnino s svobodoljubnim družinskim dvorcem Tiberija Panonnica.

Na Poklonu, kjer sta se poslavljala Kosmov Janez in Presečnikova Meta

Foto J. Dolenc, 1952

Dolina potoka
Karlovščice pod
Blegošem, kjer sta
Janez in Meta
lovila ribe

Foto J. Dolenc, 1952

To je rimski tribun, ki ga zvabi v Rim blišč Neronovega dvora. Toda v njem se vedno bolj oglašajo domotožje, končno pa ga še Neronova krutost in razvrtnost preženeta nazaj z ljubljeno Rimljanjo Evlalijo »v ravnino sredi gozdov, pod Blegošem z zelenim vrhom«.

V »Cvetju v jeseni« (objavljeno 1917) pa mu je na poti na Jelovo brdo (v resnici Žetino) iz Poljan že »nad Lovskim brdom pričel kazati svoj obraz stari naš Blegoš«. Ko v sedmem poglavju oriše svojo pot na Blegoš v družbi z ljubljeno Presečnikovo Meto, mu privro pod pero tele prisrčne besede: »Med slovenskimi gorami naš Blegoš ni velikan. In ne obdaja ga veličastnost, katera obdaja naše snežnike in katere je že nekoliko deležen sosed Ratitovec. Obdaja ga samo ponižna lepota skromne slovenske planine, katera ne pozna ne večnega snega, ne neplodnih mlevov, ne divjih prepadov. A vzlic temu v svoji skromnosti stotero poplača truda polna pot, ki jo moraš prehoditi do tratnate njegove strehe.«

Tudi v »Visoški kroniki« iz leta 1919 vodi Tavčar visoškega Izidorja čez pobočje Blegoša v Davčo. Med njegovim »gostim in lepo raslim bukovjem, v katerem se mora skrivati marsikateri debel srnjak«, sreča ciganko, ki mu prerokuje zlo usodo, pa tudi skakalko Špelo in staro Pasaverico, trgovko s platnom in mater njegove neusojene neveste Agate.

»Cvetje v jeseni« je nastajalo med grmenjem topov s soške fronte, ki je v pisatelju zbujalo hudo skrb, kaj bo z usodo našega naroda po tej vojni. Skrb je bila utemeljena: Italijani so po razpadu stare Avstrije okupirali Primorsko in prišli s svojo trikoloro na sam vrh Blegoša. Rapalska pogodba 1920 je sicer odločila, da se morajo z vrha umakniti, a le za nekaj sto metrov. Tako je Blegoš postal branik proti nadaljnjemu tujemu prodiranju. Kmalu so postavljeni mejniki, na obeh straneh rastejo nove graničarske karavle. Vendar je sprva meja slabo zastražena in tihotapci začno voditi čez njo cele karavane govedi, konj itd. V gostilni pri Marjanci v Javorjah je teklo vino od miz za lahko zaslužen tihotapski denar. Po spopadu med orožniki in tihotapci leta 1921, ko je padla tudi smrtna žrtev, so mejo strože zastražili; posebno še potem, ko so v Italiji prišli na oblast fašisti.

Kljub bližini italijanske meje je bil Blegoš prvo desetletje po vojni še dostopen obiskovalcem. Posebno šolska mladina iz bližnje in daljne okolice je rada hodila na majski izlet na Blegoš. O tem nam pričata prosti spis »Izlet na Blegoš« v Orliču 1923/24, ki ga je napisala Pavla Lamprecht, učenka osnovne šole na Malenskem vrhu, in obsežnejši spis »Naš izlet na Blegoš«, ki sta ga skupaj sestavili sestrini Ančka in Brigita Demšar, učenki osnovne šole na Martinjvrhu, in ga objavili v Orliču 1925/26. Učenci z Martinjvrha so na vrh Blegoša prinesli celo krompir in ga tam spekli.

Leta 1926 se pojavi tudi prvi članek v PV v zvezi z Blegošem, in sicer »Blegoš z zapadne strani«, v katerem je Vilko Mazi opisal svojo turo na Blegoš iz Kopačnice čez Leskovo. Spis zaključuje s pobudo: Blegoš mora dobiti Tavčarjev planinski dom! Ze naslednjega leta v PV 1927 Josip Wester v okviru daljšega potopisa »S Triglava peš v Ljubljano«, katerega tretje poglavje je naslovil »Čez Blegoš v Poljane«, opiše svoj vzpon na Blegoš čisto od druge, tj. severne strani, iz Farjega Potoka. Naletel je na značilne prebivalce Blegoša, na oglarje, ki so ravno pripravljali novo kopo. Oglje je bilo namreč dosti lažje spraviti v dolino kot les. Zapisal je tele vtise z vrha Blegoša: »Prvikrat v življenju sem stopil na Blegoš in reči moram, da me ni razočaral. Res da njegov vrh ni izrazita strma pečina, ne skalnat greben, ne vršac, kakršni se zobčajo po Julijskih Alpah; najprej bi ga po obliki primerjal s kopami na Pohorju. Na temenu, pri triangulacijskem znaku, imaš pogled le po daljnem horizontu, če pa si hočeš ogledati tudi bližnje pokrajine, moraš obhoditi v velikem krogu ves ta ploščati vrh. Zato pa je optični užitek tem mikavnejši, ker se ti z ene postojanke proži pogled v eno skupino, ne da bi ti pri tem uhajal pogled na drugo plat; razgled se ti odpira, rekel bi, v fasetah ali sektorjih...«

Odbor SPD v Škofji Loki je leta 1929 resno razpravljal o gradnji planinske koče na Blegošu. Toda zaradi naraščajoče fašistične nevarnosti iz Italije so se kmalu potem pričela na Blegošu utrjevalna dela in vojaška oblast je prepovedala dostop na vrh. Tako je bila gradnja začasno onemogočena. Vojska je tudi začela iz Škofje Loke preko Gabrške gore graditi vojaško cesto, ki je bila do druge svetovne vojne v glavnem končana. Čudno je, da za skrajšanje te ceste niso izkoristili obstoječih cest v obeh dolinah. Veliko lažja in cenejša bi bila gradnja te ceste npr. iz Poljan v Javorje in naprej čez Murave in Žetino na Črni Kal!

Tihotapstvo se sicer zmanjšuje, a ne preneha, saj je bilo nekatere graničarje mogoče tudi podkupiti. A gorje tistemu, ki tega ni storil, če so ga zalotili! Po bajtah okrog Blegoša se množi število nezakonskih otrok graničarjev in tihotapcev. Spomladi 1937 pride v Logarjevem mlinu ob Logarščici celo do zločina: gospodarinja in njen ljubimec, obmejni orožnik iz Leskovec, sta z lopato ubila gospodarja, ko je ponoči mlet. Ljubimec je pobegnil, njo pa so z okrvavljeno lopato v rokah gnali skozi dolino v zapor. Obsojena je bila na dosmrtno ječo, vendar so jo kmalu po vojni v Begunjah, kjer je prestajala kazen, izpustili, ker je med vojno veliko pomagala kot kuharica v jetniški kuhinji političnim jetnikom.

V letih pred drugo vojno velikokrat omenja Blegoš domačijiški pisatelj Jan Plestenjak, doma od svete Barbare v loških hribih. Leta 1940 je za »Slovenčev koledar« napisal lirični sestavek »Blegoš«, iz katerega navajam nekaj zares lepih odstavkov:

»Veter se zaganja v bukve in z njimi poje, kot poje poljanska govorica, vsa mehka in dobra, ki zajame s svojim besediščem tudi najtanjšo misel...«

Noči so na Blegošu nebeško tihe in skrivnostne. Tam na Kalu se sestajajo duše divjih lovcev, tihotapcev in njihovih skrivnih nevest, ki nikdar niso mogle do oltarja in so izhirale od hrepenenja v samotnih bajtah...

Staja in pašnik na Leskovski planini

Foto J. Dolenc, 1952

Tam od Leskovce udarja ura, sova so je prepeljala skozi vejeve in s perotjo udarila ob listje, da je mehko zašumelo in da je zvon območnil. Med grmovjem je zašumelo, lisica se je plazila v svoj brlog, jereba je nesla svoji družini...

Vsako leto sem romal na Blegoš in kadarkoli sem prenočil na Kalu v kotlini in me je ogreval ogenj, ki je plašil sove, sem zmerom občutil neizmerno veličino našega očaka. Kadar ga gledam od daleč sedaj, mi je težko pri duši. Zmerom se bojim, da si bo pokrtil svojo plešo s kapo. Kajti gorje, kadar se Blegoš pokrije! Takrat se nebo stemni, vihar začne kriviti, krivenčiti in lomiti bukve in strele spreminjajo smreke v trske, grape se pa razbesne v hudournike, ki trgajo skalovje s svojih tečajev, odkopavajo dreve in ga vale v dolino, podirajo mlino in žage in pode bajtarje in gruntarje iz hiš...

Zdi se, kot da je pisec slutil, kakšen grozovit vihar se je tedaj bližal ne samo Blegošu, temveč vsej naši domovini!

(Dalje)

POMISLEK PLANINCA O GOZDNIH CESTAH

STANKO KLINAR

(Iz spremne besede k tretji izdaji planinskega vodnika »KARAVANKE«)

Skrbi mi povzroča gozdno gospodarstvo, ki neutrudno rije in koplje po karavanških bregovih. Še domačini, ki sicer vidijo v gozdnih cestah veliko olajšanje in gospodarsko možnost, se večkrat zmajevaje obračajo od pretiranih in, kot se večkrat zdi, nepotrebnih buldožerskih ran. Cesta namreč odpre vrata za vdor hrupne civilizacije, in ta je, podprta z »glomaznim potencialom jugoslovanske industrije« in njenimi (tudi jezikovnimi) odpadki, za okolje pogubna.

»Do zadnje smreke bodo potegnili cesto. Kako se bo vse to (nasilje) končalo?« pravijo kmetje. »Ali bo sploh kaj (bogastva in lepote) ostalo za naše otroke?«

Ko grozi dokončna poguba, se zgane še tako profitarška duša in nagonsko dojame, da v nedogled tako ne bo šlo. Da je nedotaknjena, gospodarsko (še) neizkoriščena narava tudi velika dobrina, skupna dobrina nas vseh in prihodnjih rodov. In da se z njenim padcem končuje obdobje romantike, ki edina lahko jamči, da »bodo tod živeli veseli ljudje«.

Gozdna cesta lahko zamori tudi športne in lepote užitke in goljufa planince, četudi je prvi vtis drugačen. S smrdljivcem se namreč pripeljemo previsoko, do vrha je še dve ali tri ure (ali pa še manj), še oznojiti se dobro ne utegnemo, pa smo že nazaj. Saj to nič ni! Še preden in misli in srca preženemo pisarniško, kofetarsko in poulično ihto, še preden se utegnemo v blaženem pozabljenju nagledati smreke, ki jo veter maje, smo že nazaj pri »plehu«, simbolu naglice in hlastanja. (Kot nalašč, da nas bliskovito potegne nazaj v Ljubljano, v meglo in smrad, kamor zaradi takega tehniziranega planinstva še najbolj sodimo.)

Tako delati se pravi poniževati gore. Superiorno kazati svojo materialno zmogljivost. Vlačiti dolinsko nesnago na višave, namesto iskaje »očiščenja in pomlajenja« prinašati v dolino svetlobo z gora. Tako planinstvo ima napačno smer, peljalo je skozi rdečo luč in napravilo prekršek zoper šepet tišine, na katerega sicer tako rado prisega.

Kje so časi, ko smo se napotili na Golico z Jesenic, na Stol iz Žirovnice in na Begunjsčico iz Lesc! Imeli smo čas, da smo vse dodobra pogledali in se načudili. Tam nekje na Žirovniški ali Poljški planini, kamor nas danes »napredek« s 50 KM »dostavi« v nekaj minutah, se nam je po dveurni hoji zdelo, da smo že zelo visoko in v čisto drugem svetu. A smo bili šele na pol pota! Nazajgrede, ko smo se plazili čez razmetano drevje, skakali čez potoke, pobožali s pogledom še enkrat cvetja polne rove s svislimi in hlevi ali pa tudi: poprijeli pri hlohah in živini, če je že tako naneslo, je bilo časa dovolj, da se je doživetje z vrha v srcu razgorelo in nas gredo še dolgo, dolgo, mirne duše rečem, da prav do danes, ko smo že krepko prek zenita. Ne verjamem, da »raketa« »zmaga« nad goro tako greje. Tudi ne verjamem, da viken-daši nad cesto s svojim posebnim okusom za arhitekturo, tranzistorji in nočnim življenjem, pa tudi kmetje s svojimi brenčečimi kosilnicami in srhljivimi motornimi žagami pričarajo tisto veselje, ki je bilo nekoč doma med kosci po rovtih in planšarji po planinah. Mislim, da tu ne plameni posebno goreča ljubezen do gora in do športnih naporov in do domače zemlje, pač pa se raje kotijo odtujenost, lagodnost in samoljubje.

To je stranpot, zmeta, zgrešen cilj, iskanje mehkužnosti in udobja, kjer bi iz vzgojnih in narodnoobrambnih nagibov morali iskati odpoved, utrjevanje in tovarištvo. Ali pa to prav zaradi te hibe nima s planinstvom in domačijstvom več prave zveze?

Kdor se znoji po zakotnih stezah, namesto da bi isto daljavo pohlastal v nekaj prašnih in hrupnih minutah, in potem prenočuje v kočah ali celo na prostem, da se napije večerne in jutranje zarje in nočnih neviht — blagor mu, ta je bogat!

Tudi planinci se lahko vprašamo, kakšno planinstvo bomo zapustili svojim otrokom. Brez dvoma je skrajni čas, da se metastaze civilizacije v naših glavah radikalno operirajo in da se planinam, kar jih je še ostalo, pustijo tisti mir, brez katerega ne žival ne človek ne moreta prebiti. Mir, ki je potreben duši kot telesu kruh. In da se človeku omogoči, pridobiti in preskusiti v gorah tiste naravne spretnosti, po katerih ostaja del narave in kot tak srečen, ali po kmečko rečeno »vesel«, in se ne sprevrta v odtujenega bencinsko-kofetarskega malikovalca. Za Karavanke velja ta terjatev prav posebej, ker so bolj kot druga slovenska visoka gorovja občutljiva za tehnokratsko popačenje in osiromašenje.

SPOMIN

JANEZ KOVAČ

S Francetom rlijeva proti Vršiču. Na večernem nebu mežikajo prva očesca, izza Škrlatice pa pošilja luna srebrnkaste pozdrave na vesine Robičja, Nad Šitom glave in Mojstrovke, ki odgovarjajo s številnimi iskricami...

Zelena uniforma me je sprejela v srcu Bosne in Hercegovine. Hribi so sicer blizu, toda tisti pravi, tisti slovenski, tisti tako domači, daleč. Tudi prijateljev ni. Ko posedam po kasarniških sobah, se mi misli neprenehno vračajo na čudovita doživetja v stenah...

Jutro je precej hladno, zato se odločiva, da bova začela malce pozneje. To, da je že pri bajti precej novega snega, naju rahlo vznemiri, toda stvar si morava ogledati tudi od blizu. Ko prigaziva na Vratca in se zazreva v steno Nad Šitom glave, vidiva, da dolo ne bo ravno lahko. Gorenjska trma in štajerska zagnanost pa naju silita naprej. Čeprav je že pozna ura, se odločiva, da poskusiva, saj vreme drži, pa tudi zaupava si.

Naveževa se, stisk roke in že praskam po strmi vesini. Sneg se prav odvrtno predira in nič me ne mika, da bi se z njim vred odpeljal navzdol. No, kljub temu sva kmalu na rampi, ki drži do vstopa v težje detajle... Za hip naju zmoti glasba v Planici. Pravkar je pavza med serijami skokov za državno prvenstvo. Res občudujem pogumne fante, ki se poganjajo v brezna velikank. Jaz se tega ne bi lotil nikoli.

Kar nekaj časa porabiva, da pod snegom odkrijeva klin, ki kaže pot v višavo. Vodstvo prepustim Francetu. Tam, ko plezam poleti, zdaj ne bo šlo, saj je stena na debelo popoprana s pršičem. Prijatelj poskusi bolj levo, čisti sneg in ko ga vidim, kako zabija oziroma zatika profil v špranjo, polno trde zemlje, se mi vse telo osredotoči na tisti klin. Rotim ga, naj vzdrži Franceta, ki zelo previdno vpenja še lestve. Pripravim se na vse, roka čvrsteje stisne vrv. Prijateljeva roka doseže majav oprimek, zaslišim globok vzdih in France je čez. Vrv se dolgo ne premakne, slednjič pa le dobim dovoljenje, da lahko grem. Nahrbtnik je pravi mučitelj na hrbtu in ko se vlečem čez previs, občudujem Franceta. Res je mojster...

Sonce se je medtem premaknilo že globoko čez Jalovec in složno ugotavljava, da bova spet doživela noč v steni. Vstop v pozni uri se pozna. Po položni zajedi zlezem kolikor se da visoko, zabijem dober klin in se spustim do Franceta, ki že greje precej velik balvan, kjer bova prežдела noč. Stemni se v hipu. Vedno, kadar doživljam noč v stenah, sem srečen. Čeprav v dotiku z materjo zemljo, daleč od njenih vsakdanjosti, daleč od nemira in hitenja, daleč od hrupa. Kjer le tišina šepeta, kot je zapisal nekdo.* V mislih vidim polico v steni, kjer sva z Vilijem prebila čudovito jesensko noč. Ves zaledenel zgornji del stene nama je pred štirimi leti krepko zagodel. Nekje v meni se bude občutki, ki bi jih besede le stežka pojasnile. Zato bom hodil v hribe, dokler bom mogel. Hribi so me učili živeti, v njihovem svetu sem postal to, kar sem...

Želim si, da bi šel nekam v steno, nekam v mir in tišino navpičnosti, vzel bi s seboj vrv, slišal žvenket klinov in vponk, udarjanje lestvic ob skale... Toda to je zdajle daleč od mene. Odkril sem skalce na Trebeviču, kjer spomini na preteklost še bolj zažive... Spanja je bolj malo, pravzaprav skoraj nič, saj grize mrzav počasi do kosti. Lučke na

* Prof. dr. France Avčin (op. ur.).

nebu in v Ratečah ugašajo, na vzhodu žari... To so trenutki, ko se človeku odpirajo skrivnosti narave pa tudi sočloveka. Odkriva se do sedaj neznana stran človekovega bistva. Zavedaš se, da živiš drugače kot drugi, da ti je ljubo nekaj, kar je večini ljudi tuje. Živiš z nevarnostjo, pa vendar jo ljubiš, ker veš, da zaradi nje živiš globlje, bolj se zavedaš sebe in svojih slabosti.

Že kar težko čakava dneva. Brž, ko je dovolj svetlobe, začneva. Kmalu se ogrejeva, saj nama najtežji del vzame kar precej časa in moči. Pršič v skalah je pač hudir... Grizeva v vertikalo, čistiva sneg, garava, izgubljava opremo in ko se sonce spet pojavi nad Jalovcem, se pred nama odpre vesina, ki drži preko opasti na rob stene. Še petdeset korakov, še deset, še eden, kar verjeti ne morem, da nama je uspelo. Saj sva že lani poskušala s Stanetom, pa naju je plaz ustavil že na rampi.

Ko se prekobalim čez opast na rob stene, Luna pozdravlja Prisojnika sivo glavo. France je kmalu pri meni in vrževa se v objem. Tolčeva se po hrbtih, sreča je nepopisna. Ni nama mar, da sva mokra, da naju zebe, veva le to, da je najino prijateljstvo zmoglo še eno oviro, kar daje moč tudi v vsakdanjosti.

Sedaj sva oba v JLA. Upava, da bodo ti dnevi kratki in da se bova spet navezala na isto vrh in doživela lepote gora.

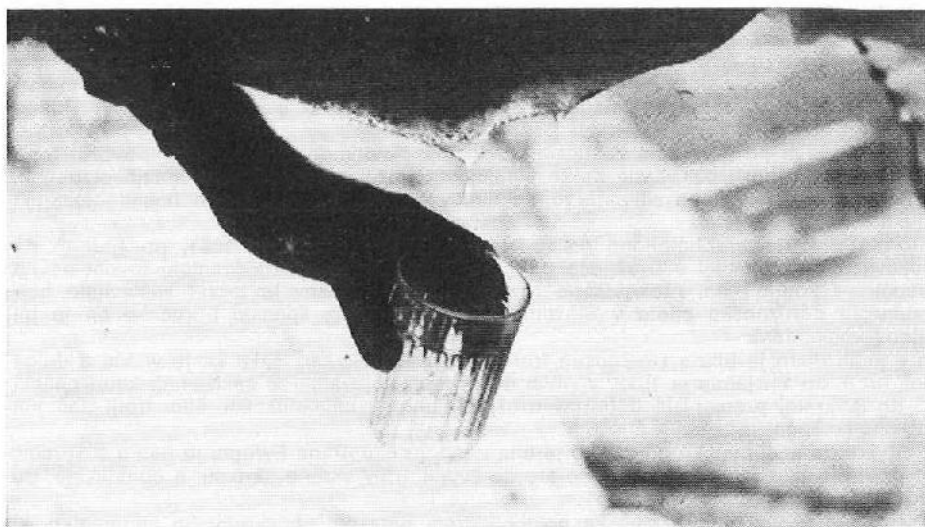
OPOMBA: 6. in 7. februarja 1981 sva s Francetom Šolarjem, AO Škofja Loka, opravila zimski vzpon po Zajedi v Nad Šitom glavi (300 m, IV—V). Razmere v steni so bile zaradi novega snega zelo slabe.

V KORIST PLANINSKEGA VESTNIKA SO SE ODPOVEDALI HONORARJU:

Marijan Oblak, Ljubljana — 1054,80 din,
Tomaž Kranjc, Ajdovščina — 377,00 din,
Franc Ekar, Kranj — 1165,50 din, Janez
Svoljšak, Mojstrana — 400,00 din, Marijan
Krišelj, Srednja Bela — 1119,70 din, Ja-
nez Brinar — 137,10 din, Erna Meško,
Ivanjковci — 799,80 din, Anton Breznik,
Maribor — 308,50 din, Verena Mencinger,
Lesce — 194,20 din, Mateja Bremec —
114,30 din, Boris Mlekuš, Bovec —
228,50 din, Drago Kozole, Dol pri Hrast-
niku — 114,30 din, Božo Jordan, Dobrteša

vas — 114,30 din, Miran Mihelič, Bovec
— 457,20 din, dr. Miha Potočnik, Ljublja-
na — 480,00 din, Tomaž Banovec, Ljub-
ljana — 480,00 din, Gregor Klančnik, Moj-
strana — 1142,60 din, Ivan Šumljak, Mari-
bor — 457,20 din, dr. France Avčin, Ljub-
ljana — 582,70 din, Andrej Šurc, Bohinjska
srednja vas — 571,30 din, Ivan Pavšič,
Ljubljana — 194,20 din, Miha Lipušček,
Šempeter pri N. Gorici — 205,70 din,
Stane Mihelič — 114,30 din — skupaj
10 893,20 din.

Uredništvo in uprava se vsem iskreno
zahvaljujeta!

Zeja

Foto Dokumentacija: PV

START JE OB 24. URI...

BRANKA NAPOTNIK

Bil je četrtek. Vrnila sem se iz mesta in oče mi pravi: »Tukaj je bil tovariš Meden... Povedal je, da bo v soboto nočni — zimski spominski pohod 'Po poti Cankarjevega bataljona' in sicer iz Škofje Loke v Dražgoše. Sprašuje, če greš...«

»Tovariš Meden? Da, ta je iz PD Matica... Saj ga poznam. Grem!« Je bila moja odločitev. »Toda, start je ob 24. uri...«

»Naj bo, če je že nočni pohod. Nikdar še nisem bila ponoči na poti. Zato grem...« Dva dni sem se nato utrjala z mislimi, kako bo. Spraševala sem se, če imam dovolj kondicije, ali bo pot ves čas strma, dolgočasna, bo sneg, dež...? Toda vsa negotovost se je spremenila v eno samo veselje in željo, da to vse spoznam...

V soboto popoldan se nas je tako zbralo na železniški postaji kar 12. Tovariš Meden je imel karte že v žepu.

Smolo smo imeli kar na postaji. Nekaj starejših planincev se je usedlo v napačen vagon — v tisti, ki je peljal proti Šentilju, in se tako odpeljalo tja, medtem ko smo se drugi še zabavali na peronu. Šele, ko smo stali v pravem vagonu, smo to opazili. Sprva nismo vedeli, ali naj se smejemo, jezimo... Toda vse je bilo tako čudno, da smo se najprej spogledali, nato pa zasmejali. O tem dogodku smo razpravljali vso pot do Ljubljane in ob vseh neumnih pripombah sem se do solz nasmejala.

Vendar, vse skupaj se je končalo, kot smo upali. Vlak, ki je peljal najprej v Šentilj, je čez dobro uro naše planince pripeljal v Ljubljano in na Trato...

Nato peš do Škofje Loke... Na avtobus in že smo stali na poti, ki je držala na Pasjo ravan, kjer je bilo zbirališče.

Zvezde, luna... Čudovito nebo... Brez vetrčka... Oblaka... Lepo in mirno... Kot v sanjah. Malo snega, skoraj nič... Ni podobno lanskim razmeram... Užitek je bilo hoditi po takšni stezi...

Torej, Pasja ravan! V prenatrpani kmetiji (Košir) nas je čakal topel čaj in za »vse nove« legitimacije. Smešno je bilo pogledati v sobo: Nekje so bili glasni le v pogovoru, v drugem vogalu so peli, nekateri so se trudili, da bi zadržali — do 23.30, ko smo zapustili kmetijo in prisluhnili »uvodnim« besedam Vinka Hafnerja.

23.45 je bila ura in krenili smo. Kolona 102 udeležencev (15 žensk) je bila razporejena. Največ nas je bilo iz Slovenije, sicer pa so se nam pridružili tudi planinci iz naše širše domovine, celo iz Beograda in iz zamejstva.

Hodili smo zmerno hitro. Svetilke nisem potrebovala. Svetila je luna, zvezdice, sicer pa je bilo dovolj svetlo, da se nisem prevečkrat spotaknila. Niti mi niso dovolili prižgati

baterije. »Izklopi sonce, lepše je v temi,« sem zaskližala, če sem si jo zaradi previdnosti prižgala. Priznam, prijetneje je bilo hoditi brez nje, toda ko sem se zapletla... No, pa vendar sem prišla živa čez Šefert v Zabreznico, po 4 urah, ko so nam v lovski koči dovolili počitek. S čajem nam je takoj postregel spomeničar 70-letni Drago Vraničar-Fedja, borec Cankarjevega bataljona. Pripovedoval nam je o sebi, o vojni... Dokler nismo šli naprej. Žal...

Ko sem hodila po poti, sem zaslišala »ropotanje« avtomobilov. Vozili so po cesti pod nami, niso bili blizu nas. Lepo so se videle luči, vozili so v koloni, v enakih razdaljah. Prizor me je spomnil na slike iz vojnih filmov in v uho so mi prišle besede tovariša Vinka:

»Borci Cankarjevega bataljona so se pozimi, konec decembra 1941, po borbah na Bukovem vrhu, umikali v Dražgoše (takrat so po tej cesti vozili kamioni in oni so jih gledali — kot mi) da, preko Pasje ravni. Teh 200 junakov je takrat sestavljalo najmočnejšo partizansko enoto v Sloveniji. Jože Gregorčič, španski borec — on je bil njihov komandant.

In v tistih dneh je bila v Dražgošah fronta dolga kar 2,5 km. Bitka se je vlekla 3 dolge dni, od 9. do 11. januarja 1942. V prvih dveh dneh bojevanja so se Nemci, kljub njihovi 25 do 30-kratni premoči in dobremu orožju — morali umakniti. Oh, šele tretji dan jim je uspelo. Toda, le zakaj?

V bitki, ki je imela velik odmev, saj je bila v osrčju okupirane Evrope, je padlo 9 borcev, 11 pa jih je bilo ranjenih. Nemci so število svojih žrtev skrbno skrivali, a domnevajo, da jih je bilo nad 100...«

V zgodnjih jutranjih urah smo se poklonili trem junakom ob skromnem spomeniku, ki stoji ob poti... In ob 11.30 smo z vedrim obrazom, z zastavami pomahali slavnim Dražgošam. Naš spominski pohod se je končal pred veličastnim spomenikom, 39 km dolga pot je za nami. Čeprav je bila naporna, smo ponosni, da smo jo prehodili prav vsi, ki smo se za njo odločili. Seveda smo bogatejši za nove izkušnje, doživeli smo še eno zanimivo in poučno šolo v naravi. Neprespana noč in naporna pot pa nas vseeno nista odvrnila od odločitve, da se bomo naslednje leto, ob polnoči, spet srečali...

NA DOBRČO

IVANKA KOROŠEC

Vreme med prazniki ob Dnevu republike ni bilo nič kaj prijazno. Iz oblakov je pršilo in gore so bile ovite v mlečnobeke megle, le sem in tja se je prikazal kakšen vrh, pokrit z novim snegom.

Nismo se vdali zaspanosti in turobnosti, zapustili smo toplo domovanje in šli raje v mrzel dan na izlet.

Tistih 40 litrov bencina smo prihranili, kajti prvi jutranji avtobus nas je odpeljal skozi Begunje do Slatne. Od tam pa smo šli peš navkreber, na Dobrčo, na našo kopasto sosedo.

Zrak je bil vlažen, a čist in dišal je po smrekah in po pradavnini. Brodili smo po listju in ponekod je izpod zelenih telohovih listov kukal tudi bel ali rdečkasto nadahnjene telohov cvet. A kje je še pomlad! Saj še niti prave zime ni! Kljub temu pa jo lahko občutiš tudi v poznem novembru. Družno smo prikorakali do ceste, kar pomeni, da smo prehodili že skoraj polovico poti. Tam je stalo kar nekaj avtomobilov in vedeli smo, da na vrhu ne bomo sami. Proti vrhu Dobrče je po nekaterih grapah in kotanjah ležal sneg. Naredili smo nekaj kep iz tega »vzorčnega« snega, saj je bil v tej sezoni prvi, ki smo se ga lahko dotaknili.

Zadnji metri na strmi poti pod kočo so nas zasopli, a moških predstavnikov naše družine to ni oviralo, da se ne bi postavili na glavo! Ju-hu-hu! Na vrhu smo!

Na pravem vrhu sicer ne, vrh je nekaj 100 m višje, a tu ob koči se človek nekako oddahne. Vse naokrog, kamor je seglo oko, se je razprostiralo megleno morje. Zdelo se nam je, da je vsa pokrajina ovita v debelo vato. Škoda, če bi bilo lepo vreme, bi lahko gledali našo domačo hišo v Lescah ali pa bi šteli race na Blejskem jezeru.

V koči je bila vesela in razigrana družba, zrak pa gost in zadimljen, da bi ga lahko rezali. Naše »torpedo« sendviče smo zato raje pojedli kar zunaj, pod smrekami.

Megla se je vedno bolj gostila, a vseeno smo šli še na sam vrh Dobrče. Tja gor smo prišli v desetih minutah, vrnili pa smo se še hitreje, ker je iz megle začelo rahlo pršeti.

Družba v koči nam je napovedala dež in svetovala, naj se jim pridružimo. Pa smo si raje nadeli nahrbtnike na ramo in jo ubrali navzdol. Spust je seveda užitek za srce in pljuča, samo »amortizerji« v kolenih nekoliko trpijo.

Rekordno hitro smo bili ob vznožju, kjer nas je v Slatni pobral avtobus. Že zgodaj popoldne smo bili doma in zadovoljni smo opazili, da se je odločilo kar pošteno deževati.

Naj dežuje ali ne, Dobrča je bila kljub vsemu lepa!

NISMO LEPI, SMO PA TRPEŽNI

KATKA SMOLEJ

V našem planinskem društvu se dogaja marsikaj. Lani, ko sem bila njegov (slavni) predsednik (slavni za »tamale«, ki so na vsakem vogalu vpili: »O, tovariš predsednik! Tovariš predsednik!« — na srečo nisem več), smo se domenili, da bomo prehodili transverzalo in tudi že napravili prvo etapo — Pohorje. Letos smo s tem nadaljevali. Takoj na začetku, na avtobusni postaji, sem skoraj izgubila voljo do vsega skupaj. Kazalo je, da bo to bolj družinski izlet kakor izlet društva. Tovariš je pač poslušal vse in prelagal datum odhoda toliko časa, da je bilo za večino prepozno. Prišli sva le še jaz in Andreja, ki je zdaj že mladinska vodnica. Temu primerno je bilo moje razpoloženje in tudi izraz na obrazu.

Nekako smo se »pridrenjali« do Slovenj Gradca. Naši nahrbtniki (vsaj moj) so bili tako težki, kot da bi bilo v njih staro železo. Za začetek smo zgrešili pot in jo spet našli po najmanj tisočnajst ovinkih. Kar takoj smo se morali zagristi v strmino, saj sta stala prva dva »hotela« na Urški — Uršji gori. Imeli smo to smolo, da smo se odpravili prav v najhujši vročini in ta nas je dobesedno »zabasala«. »Koliko je še do kočee?« »Petnajst minut,« nam je odgovoril neki domačin, ki je tako kot mi sopihal na vročini. Seveda zelo nategnjenih minut. Zame.

Poštarski dom — prva postaja. Malica, počitek, pa spet v breg. Ko smo prekolenogrizli kar znatno strmino (poznala se je v nogah) in se ustavili na grebenu, smo v vodniku prebrali o njej: »Pot vijuga v blagih ovinkih rahlo navzgor.« Khrm, khrm. Brez komentarja.

Urška — Plešivec je dobila ime po svojem plešastem vrhu. Prisopihali smo na rob goličave. »Še četrť ure,« si mislim. No, minute so lahko zelo dolge. Končno pa — cerkvena, oddajnik, kočaa.

Prijazna oskrbnica, odličen čaj, suhe majice in malica — to zelo dobro dene. Povprašali smo za pot naprej. »V uri in pol boste pri naslednji koči,« je trdila oskrbnica. V vodniku je pisalo dve uri.

V Andrejev dom na Slemenu smo prištorkljali v trdi temi. »Cokati, cokati po cesti,« kot pravi tovariš. Se vsaj nismo imeli kam izgubiti, razen tik pred kočoo, ko smo z baterijami iskali znamenja in se skoraj z nosom zaleteli v tablo »Andrejev dom«. Nazadnje smo pri gostilni — koči iskali še vrata.

Drugi dan smo jo mahnili na Smrekovec. To je star vulkan, ki tokrat slučajno ni bruhal. Verjetno je že pozabil, kako to gre. Tu sta zelo bogati flora in favna. Ko smo že lep čas hodili — gozdovi so tu čudoviti — zagledamo kažipot: Smrekovec, 1 ura — po cesti. Malo naprej pa: Smrekovec, $\frac{3}{4}$ ure — bližnjica. »Gremo tu, bomo prej.« (To nisem rekla jaz.) Figo bližnjica. Figo prej. Lezli smo po takih strminah, da se je pojavilo še nekaj mojih somišljenikov. Ko smo premagali klance, se je pa začela »prava« pot — vlekla se je kot žvečilni gumi. Pa še ta nemogoči nahrbtnik, pa še uho me je začelo boleti in oh in sploh in... In potem sem sklenila, da imam vsega skupaj zadosti. In kot odgovor na to jezo — kočaa. Uff!

Ta dan nismo šli naprej, saj je bilo do naslednje kočee sedem ur hoje. Zraven kočee (te, na Smrekovcu) imajo tudi bazen(!). Sploh pa je tam kar prijazno.

Že zjutraj pa me je prav nič prijazno bolelo uho. Pot od Smrekovca do Loke pod Raduho je prav gotovo najlepša v tistem koncu. Vije se že nad gozdno mejo po čudovitih travnikih, po »travnikih« borovnic (tisti, ki je po tej poti hodil, je že vedel, zakaj ravno tam), čez hribe, po grebenih pa spet po gozdu — ves čas pa veš, kam greš, saj je razgleda na vse strani dovolj. In to je najlepše. Sem pa tja bi nas skoraj odpihalo. Ves čas smo se pasli po borovnicah. Morali smo tudi vedriti, a smo imeli

krompir — dež nas je ujel le 50 m od bivaka. Šli smo tudi čez dve planini. Skoraj bi stopila v kravjo potico...

In končno — Koča na Loki. Še čisto nova. Prijazna, velika, s prijetno zakurjenimi pečmi. Noge so postajale težke ko svinoc... ali bolje, kot nahrbtnik, kajti ta je bil takrat edino, s čimer smo primerjali težo. Spali smo prav imenitno.

Toda jutraj — dež, dež, dež. Vzpon na Raduho nam je splaval po vodi, no, po dežju. Pa tako sem si želela, da bi se za slovo povzpeli še na ta dvatisočak. Raduha je tako ostala edini vrh z letošnje poti, ki ni bil deležen naših trdih podplatov. Ni nam preostalo drugega, kot da jo mahnemo v Luče. Potiho sem klela kapljice, ki so počasi lezle s pelerine v čevlje. Ko smo pričofotali v dolino, je bil spodnji del mene popolnoma premočen.

Počakali smo avtobus in se pridrenjali na Bled, prepolni vlisov. Tudi hihitanja ni manjkalo, saj je bil v avtobusu parček, ki mu je bilo očitno vseeno, kje se nahaja. Najbolj občuten spominček na ta izlet pa mi je še dolgo ostal — razbolelo uho in otiščani prsti...

ŠUMIJO, ŠUMIJO...

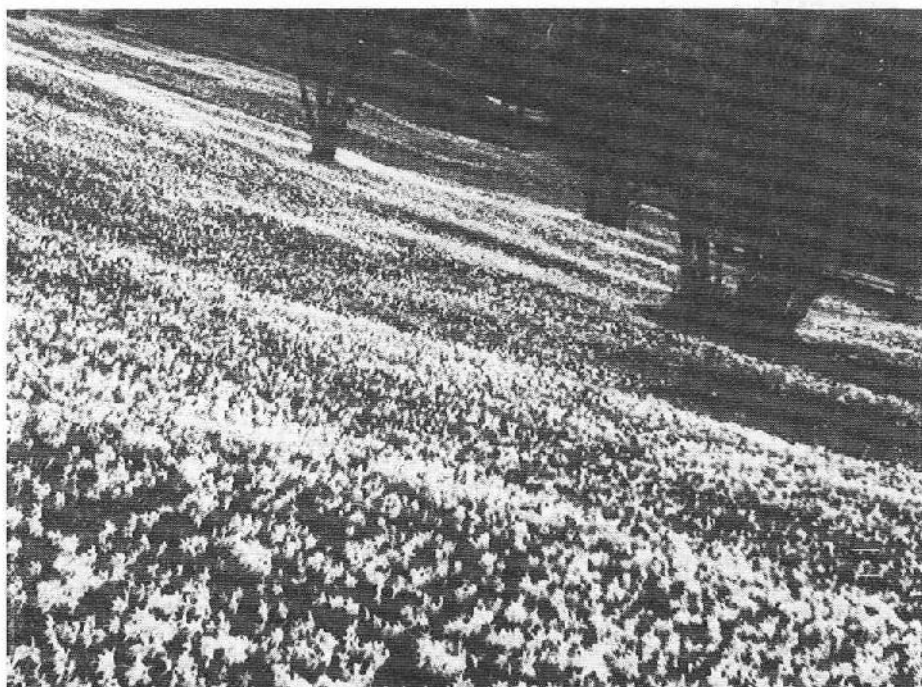
Manko Golar

Šumijo, šumijo,
spokojno in tiho —
za hip pomolčijo
in zopet šuštiijo
v zeleno tišino.

In v noč govorijo
o svoji samoti,
o zvezdah
na črnem baržunu,
o molku, ki sanja
v nebesnem tolmunu
kot zlata kotanja.

Šumijo, šumijo
poključki gozdovi,
šumijo, ihtijo
v zeleno tišino
vse dneve spomladi,
jeseni in trdnem poletju.

Šumijo, šumijo,
molčijo, molčijo...

Cvetoča Golica

Foto F. Sluga

MLADINSKA KOMISIJA PRI PZS 1981–1983

Pomen planinstva kot ene izmed množičnih telesnokulturnih dejavnosti v Sloveniji se kaže tudi v številu članov planinske organizacije. Med 100 469 člani (1982) je bilo kar 42 700 pionirjev in mladincev starih do 18 let. Če bi med mlade planince prišteli še tiste, ki so mlajši od 27 let in tiste, ki so aktivni v mladinskih odsekih planinskih društev (MO PD), bi prišli do številke 56 000 ali 55 %.

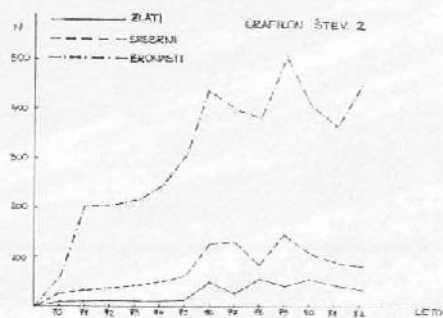
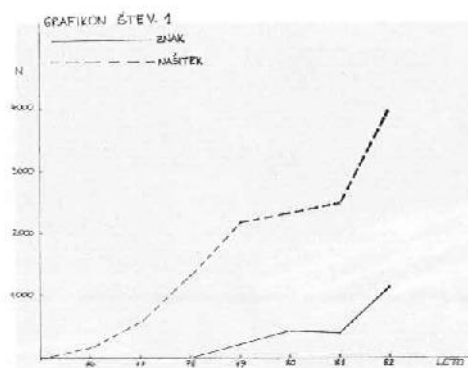
Osnovno aktivnost mladih planincev usmerja 130 MO PD. Pionirji so bili v šolskem letu 1981/82 povezani v 373 planinskih skupin na osnovnih šolah, mladinci pa v 135 planinskih skupin na srednjih šolah in šolah usmerjenega izobraževanja.

S cicibaní planinci so se ukvarjali v 56 planinskih skupinah v vzgojnovarstvenih enotah ali MO PD.

Zakon o osnovni šoli in dopolnjeno priporočilo Zavoda za šolstvo SRS podpirata širjenje planinstva na osnovnih šolah. Šola se povezuje s krajsani v družbenih organizacijah in društvih — torej s planinskimi društvi.

Pedagoških delavcev, ki bi bili zainteresirani za mentorstvo planinske skupine, ni dovolj. Možnosti za pridobivanje mentorjev so danes še slabše kot pred leti, saj imajo šole za izvajanje vzgojno-izobraževalnega programa premalo sredstev. S pravočasnim oblikovanjem programov planinskih skupin bomo dosegli, da bodo programi, namenjeni mladim planincem, vključeni v letni delovni načrt šole, kar bo pomembna opora in vzpodbuda za delo mentorjev, mladinskih vodnikov in MO PD. V sredinah, kjer delo planinskih skupin na osnovnih šolah uspešno poteka, pa poskušamo uveljaviti planinstvo kot fakultativni predmet. Še posebej dobri pogoji za to obliko dela so na celodnevni osnovni šolah.

Udeležba MO PD Slovenije na letnih tečajih za mladinske vodnike in mentorje v letih 1974–1982 kaže, da v tem obdobju kar 40 PD od skupaj 175 ni izšolalo niti enega mladinskega vodnika ali mentorja. To je tudi eden izmed vzrokov, da še nismo mogli uresničiti priporočila skupščine PZS (1981), naj bi vsako PD prevzelo skrb za najmanj

eno planinsko skupino v vrtcu, osnovni šoli ali srednji šoli in šoli usmerjenega izobraževanja.

V akciji ciciban-planinec (teče od leta 1976) je bilo do konca leta 1982 podeljenih 14 616 našitkov in 2178 znakov. V zadnjem letu pa je število podeljenih našitkov in znakov zelo naraslo (grafikon št. 1).

Dopolnitev pravilnika akcije pionir-planinec (uvedene v letu 1982), ki omogoča, da dosežejo pionirji posamezne znake, če $\frac{1}{3}$ izletov opravijo mimo šolske planinske skupine — s starši, se je izkazalo za pozitivno. K sodelovanju vzpodbuja tudi starše, kar vpliva na sodelovanje med starši, šolo in PD. Analiza je pokazala, da na mnogih osnovnih šolah deluje po več planinskih skupin-krožkov, ločeno po starostnih stopnjah. Tako razdelitev dela omogoča uvajanje akcije ciciban-planinec v 1. razred, izvajanje programa planinske šole na višji stopnji, predvsem pa vse večje število otrok, ki želijo sodelovati v planinski skupini.

Do leta 1982 je v akciji pionir-planinec sodelovalo 76 MO PD. Podeljenih je bilo 4319 bronastih, 1036 srebrnih in 375 zlatih znakov. Upadanje aktivnosti se je v letu 1982 umirilo (grafikon št. 2).

Dolžni smo ponoviti, da še vedno nismo našli pravih oblik in vsebin za delo za tiste mlade planince, ki so dokončali akcijo pionir planinec in se še niso vključili v tečaj za mladinske vodnike. Akcija Mladina in gore, s katero smo poskušali vzpodbuditi aktivnost MO PD na tem področju, ne zaživi. Premalo je izkoriščena možnost sodelovanja z alpinističnimi odseki (AO PD), ki bi vodili zahtevnejše, večdnevne ture za manjše skupine. Pri organizaciji tabora za mladince bi za določeno področje lahko prevzeli organizacijsko vlogo Odbori za delo z mladino pri MDO.

Leto	1981		1982	
Akcija	Št. PD	Št. udel.	Št. PD	Št. udel.
Letni tečaj MV/mentorji	55	120	63	150
Zimski MV	19	22	27	38
Ledeniško izpopolnjevanje	11	24	18	32
Planinska brigada	15	31	18	42
Republiški pionirski tabor	22	49	23	56
Seminar CP	20	36	20	44
Seminar za načelnike MO	32	49	23	56
Republiško orientacijsko tekmovanje	123 tekmovalcev P = 16 M = 16 Č = 9 ekip		144 tekmovalcev P = 16 (48 tek.) M = 20 (60 tek.) Č = 12 ekip (36 tek.)	
Skupaj sodelujočih	454		562	

Planinski tabori postajajo vse bolj razširjena in priljubljena oblika dela z mladimi v planinskih društvih. Število taborov iz leta v leto narašča, vse bolj pa se razširjajo tudi zimski tabori. V letih 1981/82 je bilo približno 40 planinskih taborov v letnih razmerah, v letu 1983 pa je bilo približno 20 zimskih planinskih taborov, oziroma zimovanj.

Z zakonom o TNP (Triglavskem narodnem parku) so možnosti za taborjenje v tem področju precej okrnjene, vendar pa doslej težav zaradi tega nismo imeli. Za pomoč pri organizaciji in izvedbi taborov bo do junija pripravljen priročnik, ki bo zajel vse potrebne informacije v zvezi s pripravo, vsebinskim programom in praktično izpeljavo tabora, vseboval pa bo tudi opis nekaterih tabornih prostorov v Sloveniji. Planinski tabori so se izkazali za zelo dobro in ceneno obliko organiziranih počitnic za mladino.

MK je imela v l. 1982 kar 122 dni VIZ akcij.

Že drugo leto zapored pa nismo izvedli seminarja za mladinske vodnike in mentorje v mesecu aprilu, ker ni bilo dovolj prijav. Udeležba na akcijah, namenjenih vzgoji in izobraževanju in izpopolnjevanju kadrov MO PD, je bila v primerjavi z letom 1981 večja. Rast udeležbe na teh akcijah je za MO PD in MK PZS dokaz, da so programi primerni in da so prizadevanja za stalno dopolnjevanje le-teh uspešna.

Večje uspehe dosegamo tudi pri organizaciji planinskih mladinskih delovnih brigad. V letih 1981 in 1982 so brigadirji tri tedne živeli, delali in sodelovali v množici različnih aktivnosti na planinah Razor (1981) in Polog (1982).

Za svoje uspehe sta obe brigadi prejeli priznanje TRAK AKCIJE, zadnja brigada pa je bila celo najboljša MDB v akciji Posočje 1982, za kar je tudi prejela najvišje priznanje. Največje priznanje pa je zadovoljstvo udeležencev brigade in veliko zanimanje planincev za PMDB 1983. Novost programa PMDB je bil tečaj za mladinske vodnike (v okviru interesnih dejavnosti). Tečaj je uspešno opravilo 12 brigadirjev.

Vsa orientacijska tekmovanja smo v letu 1981/82 opravili obenem s seminarjem za organizatorje orientacijskih tekmovanj. Ugotavljamo, da je v MO PD sicer zanimanje za orientacijo, vendar nimajo dovolj strokovnjakov, da bi organizirali in vodili osnovne tečaje orientacije. Eden izmed vzrokov za upadanje zanimanja so tudi neustrezne karte, čeprav imamo sodobno kartografijo.

Kljub temu smo lahko zadovoljni z rezultati naših ekip na državnem orientacijskem prvenstvu na Fruški gori v letu 1982: člani: 4. mesto — PD Idrija II, 10. mesto — PD Idrija I., 11. mesto — PD Idrija III., mladinci: 2. mesto — PD Brežice, 5. mesto — PD Lisca Sevnica, 6. mesto — PD Trbovlje.

Ekipno pa je ekipa Planinske zveze Slovenije zasedla I. mesto, kar je doslej najboljša uvrstitev naših ekip na državnih prvenstvih.

Kvalitetne ekipe so le v nekaterih planinskih društvih (Idrija, Brežice, Trbovlje, Lisca ...), posebno na Gorenjskem in Notranjskem je zanimanja premalo.

V Sloveniji beležimo vse večje zanimanje za orientacijski tek (po pravilih IOF), zato se moramo dogovoriti, kako se bomo vključili v tekmovanja, v orientacijski tek. Po-budnik bo morala biti Planinska zveza Slovenije, kajti Planinska zveza Jugoslavije se je včlanila v Mednarodno orientacijsko zvezo (IOF) in tako postala edini predstavnik jugoslovanske orientacije v tujini.

V letu 1981 in 1982 smo sodelovali tudi v pripravah in izvedbi orientacijskega tekmovanja za Milovanovičev memorial; v letu 1982 smo bili skupno s PD Trbovlje organizatorji tega tekmovanja, kjer je sodelovalo 155 ekip s 775 tekmovalci.

Že skoraj 10 let deluje v Ljubljani — Klub mladinskih vodnikov in mentorjev, ki se šolajo ali živijo v Ljubljani. V letu 1982 smo organizirali veliko zanimivih predavanj s filmi in diapozitivi. Udeleževali smo se rednih treningov za alpiniste na VŠTK, organizirali smo zanimive izlete, izpopolnjevanja.

Že vrsto let vabimo na vse vzgojno-izobraževalne akcije MK PZS predstavnike planinskih zvez drugih republik, pokrajin in zainteresiranih PD. Vabilom se, kljub izraženim željam, niso odzvali. Uspešneje pa sodelujejo posamezna pobratena PD, ki prenašajo naše izkušnje pri vzgoji in izobraževanju mladih planincev.

Na področju mednarodne dejavnosti se vključujemo v že tradicionalne akcije UIAA in Treh dežel.

Mlade planince z zamejskih PD vabimo na vse vzgojno-izobraževalne akcije MK PZS. Planinska društva v Sloveniji vzpodbujamo k aktivnemu sodelovanju z zamejskimi in tujimi PD in jim pri tem pomagamo z ustrezno koordinacijo. Lani smo se dogovorili za izmenjavo skupin planincev-alpinistov in planinskih inštruktorjev, mladinskih vodnikov, iz Gruzije in Slovenije.

Z navdušenjem je bilo sprejeto sodelovanje več kot 400 mladih planincev iz vse Slovenije pri prenosu zvezne štafete mladosti iz Bohinja, čez sedlo Vrh Bače, skozi vas Bača v Podbrdo.

V letu 1982 je bil XI. kongres ZSMS in ZSMJ. Prvega so se udeležili trije delegati MK PZS, zveznega pa eden. Mladi planinci smo se v dokumentih zavzemali za uveljavljanje

in za široko razumevanje naše frontnosti v ZSMS. Podpiramo stališče, da bo ZSMS množična in frontna organizacija tedaj, ko bo zajemala najširše interese mladih in spodbujala njihovo neformalno in formalno združevanje in uveljavljanje. V planinskih skupinah in celotni družbi si moramo prizadevati, da se bo uveljavilo spoznanje, da je aktivnost mladih nujna prav na njihovem interesnem (za nas planinskem) področju.

AKCIJE MLADINSKE KOMISIJE PRI PLANINSKI ZVEZI SLOVENIJE V LETU 1982

Januar:

27. do 30. 1. Udeležba na Igmanškem maršu (Sarajevo—Foča): 6 udeležencev, vodja Miro Vrhovec.

Februar:

12. 2. 25. letnica Mladinske komisije PZS: pogovor z nekdanjimi sodelavci MK PZS, pomembni sklepi srečanja; 33 udeležencev okroglo mize.

26. do 28. 2. Seminar za Planinske Inštruktorje na Uskovnici: 13 udeležencev (inštruktorjev), vodja Miro Vrhovec. (Obravnava seminarskih nalog in izvedba turnega smuka.)

Marec:

20. 2. do 7. 3. Zimski tečaj za MLADINSKE VODNIKE na Uskovnici: 22 tečajnikov iz 19 PD, vodja Janez Pretnar. Opravili so tri turne smuko in ves teoretični program tečaja za mladinske vodnike v zimskih razmerah.

26. do 28. 3. Seminar za organizatorje ORIENTACIJSKIH TEKMOVANJ na Vojskem: 35 udeležencev iz 18 MO PD, vodja Roman Sladič. Opravljen samo teoretični del, tekmovanja zaradi obilice snega ni bilo.

19. 3. Seja Mladinske komisije PZS v Ljubljani.

April:

3. 4. 27. zbor delegatov MO PD Slovenije v Ljubljani: sprejetih nekaj pomembnih smernic za delo, predvsem delo na mladinskih planinskih taborih.

17. 4. Izbirno orientacijsko tekmovanje — 3. področja v Gorenji vasi.

18. 4. Izbirno orientacijsko tekmovanje — 2. področja na Mrzlici (organizator PD Trbovlje).

23. do 25. 4. Odpadel seminar za MV/mentorje v Vratih.

26. 4. Prenos zvezne štafete mladosti iz Bohinja, čez sedlo Vrh Bače v Podbrdo, čez 200 mladih planincev iz vse Slovenije.

Maj:

15. 5. Izbirno orientacijsko tekmovanje — 2. področja v organizaciji MO PD Bohor.

16. 5. Izbirno orientacijsko tekmovanje — 1. področja v organizaciji MO PD Pluj.

23. 5. Izbirno orientacijsko tekmovanje — 1. področja v organizaciji MO PD TAM Maribor.

29. 5. Izbirno orientacijsko tekmovanje — 3. področja v organizaciji MO PD Ilirska Bistrica.

30. 5. Sprejemni izpiti kandidatov za tečaje MV v letu 1982: v Postojni, Ljubljani, Jesenicah, Sevnici, Mariboru in Dravogradu.

Junij:

5. 6. Priprava vodstev poletnih vzgojnih akcij MK PZS.

8. 6. Seja mladinske komisije PZS v Ljubljani.

11. do 13. 6. Republiško orientacijsko tekmovanje v organizaciji MO PD Lisca, v Boštanju.

26. do 27. 6. Lokalna delovna akcija v Bavšici — PMDB — priprava tabora, obnovitev skupnih prostorov.

Julij:

4. do 25. 7. Planinska mladinska delovna brigada — Triglav na Pologu: 42 brigadirjev, komandant Bojan Brvar. V brigadi je bil opravljen tečaj za MV/letne razmere, 12 tečajnikov. Vodja tečaja — Anda Grošelj.

Brigada je čistila pašne površine, postavljali so čredinke in popravljali ceste iz Zatočmina, pomoč kmetom.

2. do 10. 7. I. izmena tečaja za MV/letne razmere v Bavšici: 30 udeležencev, vodja Miro Vrhovec.

10. do 18. 7. II. izmena tečaja za MV/letne razmere v Bavšici: 29 udeležencev, vodja Roman Novšak.

18. do 26. 7. III. izmena tečaja za MV/letne razmere v Bavšici: 46 udeležencev, vodja Franjo Krpač.

26. 7. do 2. 8. Republiški pionirski planinski tabor v Bavšici: 56 udeležencev, vodja Tanja Kocjan.

Avgust:

2. do 9. 8. Tečaj za planinske mentorje v Bavšici: 33 udeležencev, vodja Srečko Pungartnik.

26. do 29. 8. Strokovno ledeniško izpopolnjevanje v Avstriji, v Z. delu Venedigerjeve skupine, izhodišča Essener—Rostockerhütte. 32 udeležencev, vodja Janez Pretnar.

8. do 14. 8. Srečanje pionirjev planincev UIAA v ZRN, Burgberg/Allgäu 3 pionirji planinci, vodja Anda Grošelj.

September:

17. do 19. 9. Seja mladinske komisije PZS in analiza poletnih vzgojnih akcij MK PZS v Bavšici; postavljanje tabora v Bavšici, vrsta sklepov za vzgojno-izobraževalne akcije v letu 1983.

17. do 19. 9. Državno orientacijsko tekmovanje na Fruški gori, ekipno je Slovenija zasedla I. mesto.

24. do 26. 9. Srečanje pionirjev planincev Jugoslavije na Tjentištu — 16 planincev, vodji: Vilma Purkart, Miro Vrhovec.

Oktober:

2. 10. Milovanovičev memorial v organizaciji MK PZS in MO PD Trbovlje — 155 ekip — 775 tekmovalcev.

16. 10. Seminar za mentorje skupin ciciban-planincev v Celju — 44 udeležencev, vodji: Zora Ščavničar, Milena Valentin.

November:

5. do 7. 11. Seminar za načelnike MO PD Slovenije na Šmohorju: 49 udeležencev, sprejetih vrsta pomembnih zaključkov za delo MO in MK, na Šmohorju so bili tudi regijski posveti.

SKUPNO ŠTEVILO DNI: 122 (poprečno je bila vsake 3 dni vzgojna akcija).

SKUPNO ŠTEVILO VODIJ: 43 (nekateri so bili večkrat aktivni kot vodje).

ČEZ KOZJAK DO MORJA

BOŽO JORDAN

Že večkrat smo obiskali sosednjo republiko in posamezna gorska območja oziroma posamezne točke hrvaške planinske poti. Na vrsto je prišla Dalmacija.

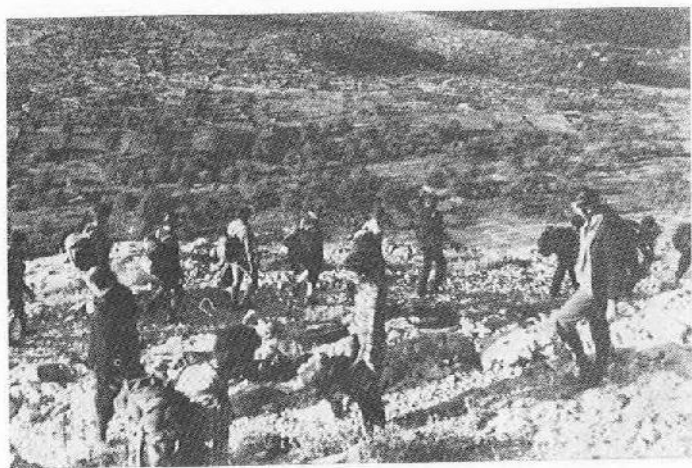
Odločili smo se, da poleg obveznih točk, opravimo še kako posebej označeno planinsko pot. V PV št. 7/82 so bile opisane posebej označene partizanske planinske poti v Sloveniji in tem se je pridružila nova: Konjiška planinska pot ob spomenikih NOB (PD Zreče). Tudi mi smo prehodili eno takih v tem dalmatinskem predelu.

V petek zvečer je skupino planincev iz Savinjske doline odpeljal avtobus skozi Zagreb, Karlovac, Slunj, Rakovico, Bihać, Bosanski Petrovac, Titov Drvar, Bos. Grahovo, Strmič, Knin, Kijevo, Vrhliko, kjer smo v jutranjih urah opazovali Peruško jezero, naprej v Sinj in 9 km za njim na cilj v Kraj, v vas Dicmo, na cesti Sinj—Split. Baje je ta vas deset milj od Dioklecianove palače (decimo = deset) kot sta nam povedala vodiča. Ponoči je lilo, jutro pa je bilo sončno in vetrovno.

Pri šoli smo zavili po dobri asfaltni cesti na zahod, v vas Šušci. V senci pri kamniti mizi pred veliko hišo smo zapustili avtobus. Dobre markacije nam kažejo smer po ozki asfaltirani cesti skozi vas. Na zgornjem koncu vasi je vodnjak, kjer je posebna oznaka — SPT (= Solinska planinska transverzala — po poti prvega solinskega partizanskega odreda). Po lepem borovem gozdu se približujemo naši prvi, po poti pa zadnji KT 6, 612 m visoki Gradini. Z nje vidimo polje vasi Dicmo, pametno razmestitev hiš in še kaj. V četrte ure smo pri naslednji KT 5, pri vrtači. Od nje drži steza mimo samotne cerkvice sv. Ivana skozi vas Radinje. Tu smo srečali ženi, ki sta nesli butari dračja. Pomislil sem, koliko dragocenejšega lesa leži po naših gozdovih. Kmalu nato smo srečali še dve ženi, starejšo v črnem oblaku, mlajšo v kavbojkah, na ramah sta nesli z vrvo povezano deteljo. Tudi z naših planin so včasih tako spravljali seno. Hiše so tu krte s kamnom, mnogo debelejše, kot je naš skril, le nekaj jih je kritih z opeko. Na eni izmed hiš zaseka Babon je oznaka za odcep poti na Lisac (761 m), s katerega je nepozaben razgled na Dalmatinsko Zagoro.

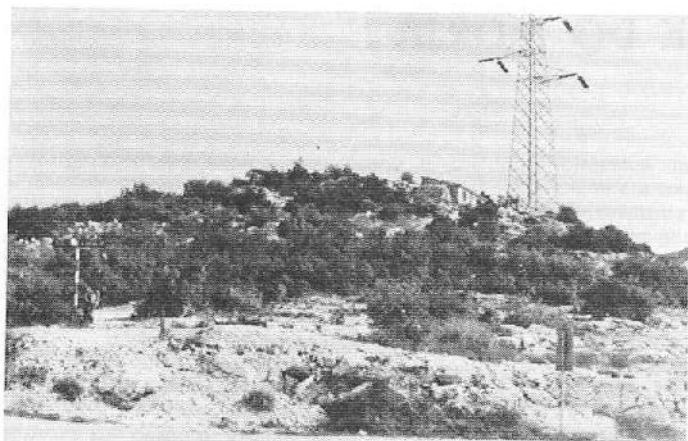
Prišli smo na KT 4 — hrast. Res so tu izzivajoči hrasti. Če šteješ debela, jih je šest, krošenj je pa le pet. Eden izmed njih je obnemogel, kot so onemogle hiše. Pogled se odpre na dolino pred nami, kjer je razdelilna električna postaja in vas Konjsko. Spuščamo se. Na cesto stopimo mimo pokopališča, po nji pridemo do spomenika NOB, ki je pred cerkvijo. Prešli smo cesto Klis—Prugovo, potem še nogometno igrišče, ki je malo za vasjo, potem gremo po polju Livade in se kmalu pričnemo vzpenjati. S slemena se spustimo v vas Blace, točneje v zaselek Bobani. K tej točki KT 3 grade novo cesto. Pred nami je greben Kozjaka, na njem je cerkev sv. Juraja in nekaj bunkerjev. Od hiš se spustimo mimo vodnjaka na pobočje Kozjaka. Na desni vidimo središče vasi Blace s cerkvijo »Gospa od zdravlja«.

Pridemo do najvišje točke poti, do kapelice Sv. Jure, 676 m — KT 2. Navzdol se spuščamo po steni (»barieri«), ki je kar prehodna, v slabem vremenu pa tudi zahtevna, posebej če jo pokriva poled. Z vrha in dela te poti je razgled na solinski bazen,

Z Mosorja,
17. 10. 1992

Foto Stane Štorman

Malačka, planinska
koča, 17. 10. 1982

Foto Stane Štorman

Kaštelanski zaliv, splitski polotok in na jadranske otoke. Tik pod steno so lani vzdali spominsko ploščo v spomin na bitko v tem kraju. Na jasi nad spomenikom I. solinske-mu partizanskemu odredu na Voljaku so nas pričakali domačini. Pri spomeniku nam je Dada Nikša govoril o zgodovini tega kraja in posebej o NOB. Navzoča je bila tudi ena izmed preživelih bork tega odreda, Dujka Radić. V spomin na prehojeno pot so nam mladinci poklonili knjigo Vladimirja Markovića-Inda, Nezlomljiva mladost, potem so nas domačini povabili na čaj in na smokve. Harmonikar je raztegnil meh, zapeli smo in na koncu na cesti še zaplesali. Takega zaključka res ne doživiš vsak dan. Odpeljali smo se v Split. Vodnik nam je uspel preskrbeti 100 l nafte. Avtobus nas je po »vršiški cesti« pripeljal pod Mosor do G. Sitno. Oprtali smo nahrbtnike in baterijske lučke so osvetljevale kamnito stezo proti vrhu. Pot nam je kazal Frane Visić. Prespali smo v planinskem domu Umberto Girometta (900 m). Na vrhu Mosorja je Aljaževemu stolpu podoben Vickov stolp. Po jutranjem razgledu smo se vrnili v Split in čez Kaštele do planinske koče Malačka — Biranj. Na Mosoru smo poleg markacije opazili še številko 1, kar označuje Dalmatinsko transverzalo.

V koči so nas postregli z domačim čajem. Nekaj teh zdravilnih zelišč so nam tudi dali. Tudi kavo smo dobili. Pa ne z »ognjenega trna«, saj se plodovi lahko uporabljajo za nadomestek kave. Ostal nam je še planinski dom Putalj. Šli smo do novega gasilskega doma (v gradnji) mimo pokopališča pri »Gospe od hladi« in spomenika štirim letalcem, ki so se ponesrečili pri prevozu materiala s helikopterjem za obnovo doma. Tu smo končali naše potepanje po dalmatinskih gorah.

Postaja planinskih vodnikov Split je organizatorju izleta PD Zabukovica izročila posebno priznanje. Tu smo se srečali tudi s prvim organizatorjem akcije bivanja v naravi, z Markom Sladićem (»Bij se in preživi — Dinara 80«). Lctos so organizirali prvo srečanje

Na poti 1. solinskega
odreda, Blata
(16. 10. 1982)

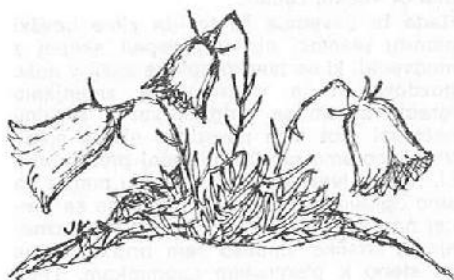
Foto Stane Štorman

teh udeležencev. Ob vračanju v dolino smo se najedli še sladkih oranžno rdečih jagod maginje, kot jim pravijo domačini (orbutus unedo, jagodičnica; po njihovo planika, maginja, jagodnjak). Tega je veliko na otoku Mljetu.⁴ Učinki maginje nam niso bili znani, čeprav so za to vedeli že Rimljani. Uživanje prevelikih količin surovih plodov namreč povzroča prebavne motnje in vrtoglavico ali pijanosti podobno stanje. Mi tega nismo občutili. Znanstveno ime te vrste (unedo) je staro rimsko ime za plodove teh rastlin. Plinij ga razlaga kot »unum tantum edo« (pojej samo enega!).

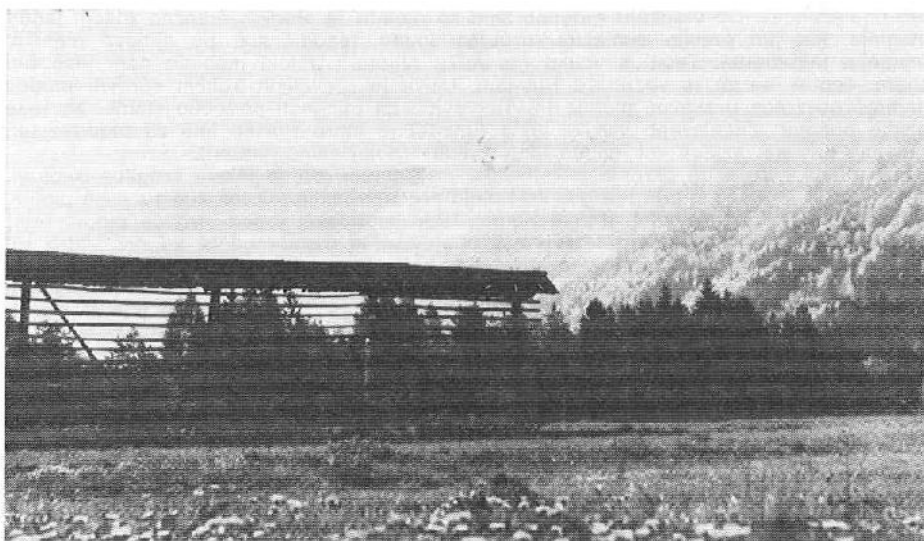
Videti ni bilo, da bi te okrogle in mokaste, na površini bradavičaste kroglice nabirali. Dobro so za vino, žganje in mezgo. Vsebujejo precej vitamina C (na 100 g svežih plodov je 285 mg C) in mezga zdrži precej dolgo. Tudi »smričevih jagod« (rdeče plodni brin) bi lahko nabrali za nekaj litrov dobrega brinjevca, ki menda ne bi bil nič slabši od uvoženega »gina«.

V nedeljo zjutraj smo se zbrali tudi pri novem spomeniku splitskega partizanskega odreda sredi novega naselja, nekoč polja, odkoder je ta odred odšel na pohod. Tu bo sedaj tudi prva točka mladinske planinske transversale z imenom »Tragom I. splitskega partizanskega odreda« (Po sledih I. splitskega partizanskega odreda). Za obe poti sta na voljo dnevnik in opis. Žig je mogoče dobiti le tedaj, kadar gre skupina z vodnikom. Nas sta spremljala po solinski poti Ante Malinović in Alojz Bakota. Če hodiš sam, so za dokaz potrebne fotografije na posameznih KT. Povedali so nam tudi, da bodo traso OPT od spomenika v Splitu do konca zasadili v prihodnjih letih z enotnim drevjem. Morda bomo šli tudi po tej poti in morda celo zasadili kako drevo, kar je tudi njihova želja!

* Predvsem pa na otoku Lastovu (op. ured.).

Vinjeta: J. Vogeltnik

Motiv iz Martuljka

Foto A. Sušnik

društvene novice

VESTNIK — ZA MLADE

Kadar je poštar prinesel Planinski vestnik, sem včasih pogledala slike. Več me ni zanimalo. Moji starši pa preberejo skoraj vsega. Večkrat so mi rekli: »Poslušaj, zdaj bo nekaj zate!« Poslušala sem, pa sem kar takoj povedala, da ni tako zanimivo, kot so zanimive pravljice. Sploh pa raje hodim v hrib in gledam z višin v daljave. Posebno takrat, ko pridem na vrh. Takrat se mi zdi, da nisem nič manjša in mlajša od odraslih. Seveda, dokler ne moram zopet kaj »takoj ubogati«.

Pa to ni tisto, kar sem hotela zapisati. S sestrlično sva odkrili v Planinskem vestniku tudi stran za mlajše bralce.

Takoj sem ugotovila, da je ta stran bolj »naša«. Če bi bilo prostora še za kakšno risbico, bi jo takoj narisala, saj raje rišem, kot pišem. Potem bi bilo bolj pravljичno, bilo bi »nekaj zame«.

Rada bi povedala še to, da zime bovske pionirji planinci nismo prespali skupaj z medvedki, ki so lansko poletje zašli v naše gozdove in je v trgovinah zmanjkalo igračk, da so se poigrali kar s pravimi ovčkami. Kot sem povedala, nismo spali. Vso zimo smo obiskovali tečaj prve pomoči. Konec februarja in v začetku marca pa smo opravili izpite. Mislim, da smo se precej naučili, saj smo dobili pismena priznanja in značke. Značko sem pripela doma na steno k planinskim spominkom. Tega

uspeha sem bila bolj vesela kot pred dvema letoma vzpona na Triglav. Čeprav sem hodila vso pot sama, sem bila vendarle navezana od koče do vrha na vrh. Na to značko sem bolj ponosna, ker sem jo pridobila sama brez naveze. Rada pa imam »navezo« svojih planinskih vrstnikov. Komaj čakam, da skopni sneg in se zberemo v veselo družbo.

Majda Mihelič,
3. r. OŠ Bovec

ZBOR PLV V ZIMSKIH RAZMERAH

Zbor planinskih vodnikov v zimskih razmerah, drugi tovrstni letošnji zbor, je bil 4.—6. 3. 1983 v Koči na Kraju. Udeležilo se ga je 22 planinskih vodnikov iz 12 planinskih društev. Zastopani so bili vsi MDO razen Štajerske, Dolenjske in Primorske. Planinski vodniki so pod vodstvom Stanka Klinarja, Janeza Bizjaka, Ernesta Štoklase in Frančka Muleja predelali snov o nevarnosti pozimi in o turnem smučanju. Praktično so izvedli prerez snega ter izdelavo nosil. Posebno pozornost so posvetili turnemu smučanju, saj so opravili dva smuka z Vratlic na Komno. Ob zaključku zbora so ugotovili, da si zbora v zimskih razmerah še želijo, le da bi radi več praktičnega dela tudi za nesmučarje. Tako naj KVIZ, ki je organizator zborov planinskih vodnikov, pripravi za prihodnjo zimo zbor z dvema

ločenima programoma praktičnega dela in sicer posebej za smučarje in posebej za pohodnike, ter vnaprej objavi ture. Prav tako je bilo ugotovljeno, da je treba za izvedbo takega programa več discipline pri prijavljanju udeležencev, kajti organizator ne more pripraviti kvalitetnega zbora, če pride kar 60 % prijav potem, ko je rok za prijave že potekel. Mogoče pa ne gre tu le za nedisciplino, ampak tudi za slabo obveščanje po posameznih planinskih društvih.

Marinka Koželj

GORSKI REŠEVALCI IZ BOVCA V AVSTRIJI

Severno ostenje Kepe ter njena pobočja v okolici Bertine koče na avstrijskem Koroskem so bila v soboto 19. in nedeljo 20. marca 1983 prizorišče vaje gorskih reševalcev iz Beljaka, ki so se je kot gostje udeležili tudi slovenski gorski reševalci iz Kranja, Mojstrane in Bovca.

To mednarodno srečanje se je pričelo v soboto zvečer z nočno vajo, nadaljevalo pa v nedeljo s spustom »ponesrečenega planinca« iz severne stene Kepe z uporabo standardnih in improviziranih reševalnih sredstev. Iz podnožja stene so reševalci »ponesrečenca« prepeljali v dolino z akiačolnom. V drugem delu vaje so reševalci posredovali v nesreči, ki jo je povzročil snežni plaz izpod Kepe ter presenetil skupino turnih smučarjev. Na pomoč so priskočili lavinski psi, ki so pod vodstvom vodnikov hitro odkrili zasute smučarje, zadnjega pa so reševalci našli s pomočjo sondiranja plazišča. Za zaključek vaje so bili gorski reševalci navzoči še pri praktičnemu preizkusu sestave snežne odeje in ocenili možnosti za nastanek plazov.

Slovenski gorski reševalci, ki so bili sicer na vaji gostje, so ves čas v vseh elementih vaje tudi aktivno sodelovali.

Prav gotovo taka srečanja gorskih reševalcev mnogo prispevajo k izmenjavi izkušenj in bogatjenju znanja v reševalnih akcijah v gorah.

Boris Mlekuž

NADALJUJEMO SODELOVANJE

Štirje člani bovške postaje GRS so se v soboto 14. marca 1983 udeležili na Nevejskem sedlu v Italiji vaje italijanskih gorskih reševalcev. Na dobro organizirani vaji je nad osemdeset reševalcev delovalo v različnih skupinah, od stenskega reševanja, reševanja izpod plazov, smučarskih nesreč pa vse do reševanja v gorah ob pomoči helikopterja. Reševalci iz Bovca niso bili le opazovalci vaje, temveč so aktivno sodelovali v skupini, ki je z vrha Pabiča pomagala pri sestopu v dolino izčrpanemu gorniku. Postaja GRS iz Bovca

za vrsto let sodeluje s postajo GRS iz Trbiža, sem sodi tudi ta zadnja akcija. Take vaje so vsekakor obojestransko koristne za izmenjavo izkušenj in medsebojno spoznavanje, saj so se gorski reševalci z obeh strani meje že večkrat srečali tudi v skupnih reševalnih akcijah v obmejnih gorah.

Boris Mlekuž

OB 8. TEČAJU ZA NAMERNO PROŽENJE PLAZOV

Šestnajstega in sedemnajstega decembra lani so gorski reševalci-minerji snežnih plazov, v družbi z maloštevilnimi delavci središč zimskega športa in miličniki, obnavljali znanje, ki jih usposablja za opravljanje namernega proženja snežnih plazov. Tečaj je vodil načelnik odseka za namerno proženje plazov v podkomisiji za plazove GRS, tovariš Danilo Belšak ob najtesnejšem sodelovanju oficirjev VP 1098 Kranj na čelu z majorjem Slobodanom Lončarjem.

Na Rudnem polju na Pokljuki se je z inštruktorji zbralo dvainštirideset minerjev plazov, za katere je preizkušnja obvezna, saj sicer ne dobe podaljšane pooblastila za opravljanje te, četudi prostovoljne dolžnosti. Kljub slabemu vremenu, dežju in kasnejšemu močnemu sneženju so bili uspešni, tako je GRS zimo pričakala dobro pripravljena.

Zakaj in kdaj so potrebni minerji snežnih plazov?

O tem še nismo nikoli pisali, zato naj stvar na kratko obrazložimo danes!

Praviloma človek ne vpliva na dogajanje v visokogorju. Plazove tam lahko pričakuje in se jim izogiblje, še nikoli pa se ni lotil namernega proženja nasloha.

To delo je omejeno na organizirana smučišča, ki jih lahko ogroze snežni plazovi. Prav tako je nujno in koristno tam, kjer so plazovom izpostavljene prometne poti ali kjer bi utegnili zasuti naselja.

V vseh takih primerih ljudje sami vnaprej povzročijo plaz, ko snega še ni toliko, da bi se lahko razvili uničevalni plazovi velikih razsežnosti. S proženjem plazov dosežemo varnost, če nam je uspelo, da je splazila kritična snežna odeja na strminah, kjer smo s tem računali. Tudi če plaz ni in ob pogoju, da smo pravilno minirali, smo — vsaj za nekaj časa — lahko pomirjeni, saj proženje naboja snežno odejo utrdi, kolikor ne povzroči plazov.

Pri nas že leta namerno prožimo plazove na Zelenici in na Kaninskih žičnicah. Pri zadetvanju so doslej dala že res lepe rezultate. Upamo, da bo pri tem tudi ostalo, komisija za GRS pa skrbi, da ne bo nikoli manjkalo izkušenih minerjev.

Pavle Šegula

5. 3. 1983 je minilo 10 let, odkar so odprli LPP. Vsa leta je sestav komisije isti; sodelujejo — Ludvik Jugovic, Jože Čadež, Tilka Oblak in Tončka Oblak. Doslej so podelili 1450 značk za prvič prehojeno pot, 1182 za drugič in za večkrat 268 značk.

Lani je LPP prehodilo precej manj kot prejšnja leta, saj so podelili le 83 značk, od tega 54 za prvič, 29 pa za drugič in večkrat prehojeno pot. Člani so prejeli 75 značk, mladinci 3, pionirji pa 5 značk. Razlog zato, da je manj pohodnikov, je gotovo tudi ta, da je v 10 letih nastalo 25 novih transverzal širom po Sloveniji, ko jih je bilo leta 1973 komaj 5.

V desetih letih so razdelili 1159 značk članom, 77 mladincem, 177 pionirjem, 37 pa cicibanom.

Kaže, da mladinci raje zahajajo v višje gore, medtem ko pionirji hodijo s starši na družinske izlete. Pohodniki so bili člani 48 PD, iz Ljubljane 446 značk, Škofje Loke 354, Kranja 287, Žirov 91, Zagreba 46, Železnikov 45 in tako dalje.

Lani so imeli 7 sej, na katerih so potrjevali dnevnik kontrolnih žigov, pošiljali značke ter reševali tekoče probleme za vzdrževanje poti.

Aprila lani so sklicali širšo sejo komisije z markacisti. Povabili so tudi vsa PD v občini. Poslali so vsem zapisnik s prošnjo in priporočilom, da bi čimveč poti obnovili z markacijami. Ugotavljamo, da so poti dobro markirane tam, kjer drže na vrhove in do koč. To je področje Blegoša, Ermanovca, Porezna, Ratitovca, Mohorja in Lubnika, zelo slabi so pa stranski odseki, ko po letu 1973 ni bilo nič narejenega, markacije so obledele, zaraščene so z grmovjem in uničene zaradi građenj novih gozdnih poti. To ni samo naša ugotovitev, pišejo nam planinci iz raznih krajev.

Pa še nekaj rekordov:

Fani Bohinc, PD Kranj, 73 let, je LPP prehodila 36-krat,

Jože Klobučar Vešter, Škofja Loka, PD Ljubljana-Matica, 15-krat,

Albin Zalokar, PD Ljubljana-matica, letos dopolnil 80 let, 14-krat,

Silvo Dolinar, PD Žiri, 12-krat,

Irma Dolinar, PD Žiri, 10-krat.

Najstarejša ženska, ki je prehodila LPP je Minka Mali iz Ljubljane, 90 let.

Najstarejši moški je Berivoj Vilhar, tudi iz Ljubljane, 80 let.

Najmlajša ženska je Tina Žumer iz Kranja, 6 let.

Najmlajši moški, 2 leti, je pot prehodil v nahrbtniku, to je Primož Pintar iz Škofje Loke. V celoti pa je pot prehodil sam s starši tri leta in pol stari Andrej Klemenčič iz Škofje Loke.

Da pa je v gorah tudi vedno več neresnosti ali vandalizma, kažejo sledi po vrhovih v skrinjicah, razmazane in raztrgane vpisne knjige, razrezani in izginuli žigi,

skrinjice, polne odpadkov in smeti in razbitih steklenic.

Vsa planinska društva, ki imajo na skrbi dele LPP pa prosijo, da bi še naprej skrbeli za svoj del poti, za dosedanje delo pa se jim iskreno zahvaljujejo.

Predsednik komisije za LPP
Ludvik Jugovic

KRANJSKO PLANINSKO DRUŠTVO

PD Kranj je tretji najmočnejši planinski kolektiv v Sloveniji (700 pionirjev, 800 mladincev in 1760 članov, skupno 3060), saj združuje kar 42 sekcij v OZD ali KS. Delo pa poteka v 13 odsekih: alpinistični ima 53 članov in več kot 600 opravljenih tur. S cicibani, pionirji in mladinci delajo številni mentorji. S pomočjo prizadevnih planinskih vodnikov so lani pripravili 110 izletov z več kot 1500 udeleženci. Postaja GRS vključuje 75 pripravnikov in reševalcev. Markacisti uspešno vzdržujejo in popravljajo 145 km planinskih poti. Gospodarski odsek skrbi za planinske domove na Lodi nah, Kališču in Gospincu ter za bivaka pod Kočno in na Kravcu; imajo kar 260 ležišč in 480 sedežev; lanski promet je bil za 38 % večji, žal pa so stroški porasli kar za 140 %, tako da društvo brez dotacij in drugih oblik pomoči ne bi moglo uspešno delovati.

Na občnem zboru PD Kranj so med smernice za delo med drugim sprejeli tudi sklep, da je potrebno vključiti čim več tistih, ki v Kranju in okolici hodijo v gore, teh naj bi bilo kar 15 do 20 000. Vsaka družina naj bi postala naročnik Planinskega vestnika. Postaviti žele umeten plezalni vrtec in že letos nameravajo realizirati odpravo v Pamir. Razširili naj bi dom na Kališču itd. Podelili so tudi številna priznanja, med njimi tudi red zaslug za narod s srebrno zvezdo, ki ga je za dolgoletno delo prejel dosedanj (in novi) predsednik PD Franci Ekar.

V nagovoru je predsednik SO Kranj Ivan Cvar med drugim dejal:

»Franci Ekar brez dvoma že več kot deset let uspešno vodi tako številčno in po aktivnosti močno organizacijo, kot je Planinsko društvo Kranj in je njegov prispevek k razvoju tovrstne telesne kulture velik, kar se kaže tudi pri razvoju občine in socialistične družbe kot celote.

Poleg organizacijske krepitve društva, organiziranja raznovrstnih prireditev, pohodov in drugih akcij je treba poudariti njegov veliki prispevek in delo v reševalnih akcijah v okviru gorske reševalne službe, kjer je vedno navzoča nevarnost za življenje.

Materialna in prostorska osnova društva se je v letih delovanja tovariša Ekarja močno povečala, predvsem pri izgradnji in adaptaciji planinskih postojank, kot so:

Predsednik SO Kranj
Ivan Cvar-Marjan
izroča odlikovanje
F. Ekarju

Foto J. Zaplotnik

Ledine, Krvavec, Kališče in druge. S tem pa je bila omogočena tudi večja aktivnost članstva PD in drugih vzporednih struktur telesne kulture v Kranju.

Aktivnost tovariša Ekarja pa se kaže tudi na širših področjih družbenega življenja, kot so občina, regija in republika. Uspešne gospodarske rezultate pa dosega tudi kot individualni poslovodni organ Gorenjskega sejma v Kranju.

V imenu Skupščine občine Kranj, družbenopolitičnih organizacij občine Kranj in v svojem imenu izrekam tovarišu Francu Ekarju za podeljeno odlikovanje iskrene čestitke in zahvalo za njegov delovni prispevek k napredku naše družbe.

Naj to priložnost izkoristim še za to, da izrečem iskrene čestitke k 84-letnici delovanja Planinskega društva Kranj z željo, da bi tudi v bodoče dosegalo take ali še večje rezultate.

PLANINSTVO POMENI V PTT — TRADICIJO

PD PTT Ljubljana, ki šteje 1584 članov in gre o njem glas, da je vzornik med planinskimi društvi, je imelo letos 5. marca 29. letni občni zbor.

Za člane društva je bila to priložnost, da so potrdili svojo pripadnost planinstvu in PTT ter si tako izpričali medsebojno tovarišstvo. Člani in gostje so prišli iz Maribora, Celja, Kranja, z Jesenic, iz Novega mesta, Nove Gorice, celo iz Zagreba, z Reke. Svoje je k izjemnemu ozračju prispeval mešan pevski zbor KUD »Poštar«, ko je s pesmijo pričel zborovanje.

Na zboru so ugotovili, da so z delom v minulem letu lahko zadovoljni. Gmotne razmere sicer tudi zanje niso bile ugodne, zato pa je bilo treba v delo vložiti še več truda, volje in dobre organizacije.

Skratka, program, ki so si ga zastavili letos poprej, jim je uspelo izpolniti. Ob mnogih uspehih pa jih teži dejstvo, da je število članstva, čeprav le za 40 članov, upadlo.

Mladi so sicer zelo prizadevni, vendar pa poročila o delu in številke in udeležba na samem zboru kažejo, da so gonilna sila predvsem starejši člani. Dosti bi bilo še mogoče storiti, da bi čim več mladih vzljubilo gore in se pridružilo članom društva na planinskih poteh.

V tem pogledu je gotovo dobro zastavljena akcija ciciban-planinec, ki jo je lani izpeljal mladinski odsek. Tudi v PTT srednješolskem centru si prizadevajo bodoče ptt delavce že v šolskih klopih navdušiti za planinstvo. PD PTT Ljubljana pa ni zaprto društvo, saj ima svojo planinsko skupino v vojašnici Ljuba Šercerja, ki je bila lani tudi zelo aktivna.

Planinske skupine v okviru društva delujejo še v Kranju, Novi Gorici in v Novem mestu. Vse tri so bile zelo dejavne, saj so poleg izletov skrbele tudi za poti transverzale kurirjev in vezistov NOV na svojem območju.

Delo društva je organizirano po odsekih. Najbolj množično je bilo delo izletniškega odseka. Lani se je devetindvajsetih izletov udeležilo kar 1066 planincev; bilo je torej okoli 40 planincev na vsakem izletu. Tesno povezana z izletniškim sta mladinski in orientacijski odsek. Na orientacijskih tekmovaljih so člani društva dosegali pomembne uspehe in omeniti velja pomen te dejavnosti pri utrjevanju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite. Pomemben je tudi gospodarski odsek, ki skrbi za poslovanje Poštarskega doma na Vršiču. Lani je izredno uspešno posloval, saj ga je obiskalo 30 840 planincev in izletnikov, ustvaril pa je toliko prihodka, da sam krije svoje stroške. Odsek za propagando in kulturo je v avgustu organiziral

PD PTT Ljubljana
na občnem zboru
Foto Jože Vogrin

prvo slikarsko kolonijo na Vršiču, za katero menijo, da bo postala tradicionalna. Odsek za varstvo narave je skrbel za urejanje alpskega vrta na Vršiču, opravil več študijskih izletov in imel več predavanj. Mnogo prostovoljnih delovnih ur pri vzdrževanju planinskih poti je opravil odsek za planinska pota. Skratka — PD PTT Ljubljana je bilo lani delovno živahno. Člani so bili zadovoljni, da so opravičili zaupanje, ki so ga bili obenem z gmotno pomočjo deležni pri ptt delovnih organizacijah. Zagotovo bodo v tridesetem letu svojega delovanja še bolj uspešni. Izostali tudi ne bosta finančna in moralna pomoč ptt združenega dela, saj jo je v imenu svojega kolektiva obljubila tudi direktorica Podjetja za ptt promet Ljubljana Fani Zagmeister. Ko je med drugim dejala, da je za to društvo značilno veliko ur prostovoljnega dela in da je planinstvo ne samo možnost za rekreacijo in za utrjevanje zdravja, temveč utrjevanje tovarištva, zagotavlja boljše delo in v tem gotovo tiče razlogi za tolikšno zanimanje za planinstvo med ptt delavci.

Izvolili so nove organe PD PTT Ljubljana. Predsednika Lojzeta Cuznarja je zamenjal Stanko Jaki. Zbor se je nadaljeval s tradicionalnim plesom.

Gordana Petek-Ivandič

VTISI Z 22. OBČNEGA ZBORA PD ŽELEZNIČAR MARIBOR

Kaj nam pomenijo gore?

Težko je na to odgovoriti celo tedaj, ko pregledujemo svoje dnevnike, značke in žige, ki smo jih bili pridobili na tem ali onem tisočaku, sami ali v družbi najbližjih. Morda niti ne pomislimo, kdaj se je dogodilo tisto, da smo gore vzljubili in prisluhnili klicu narave v vsej lepoti.

Kdo vodi to velikansko množico planinske organizacije odraslih in mladih iz leta v leto po naših gorah.

To vprašanje se mi je nehote porodilo na 22. občnem zboru, ko sem poslušal poročila o delu društva v minulem letu in ob 90. obletnici Slovenskega planinskega

društva. Pozdravi, izrečene želje pobratnih društev iz drugih republik, pokrajin in krajev je gotovo potrdilo zagotovilo, da izvršni odbor PD Železničar Maribor, na čelu s predsednico Vido Heric, dela dobro.

Po 22 letih se je marsikaj spremenilo. Članstvo se je pomnožilo, oživel so novi odseki, imajo nove prostore v lastni planinski hišici za vse potrebe društva itd. Številke same bi ne povedale veliko, če ne bi bilo tudi iskrene besede predsednice društva, ko je po uradnem zaključku zbora dejala:

»Delujem kot predsednica društva že 22 let, to je od ustanovitve. Srečna sem, da imajo člani toliko zaupanja vame in v celotno delo našega društva. To dokazujejo vsako leto na občnih zborih člani s svojo udeležbo, ki je skoraj lahko rečem 95%. Mislim, da tako visoka udeležba nekaj pomeni.«

Listam po 3. številki Glasila MO PD Železničar Maribor, ki so ga izdali vrli mladinci planinci ob zaključku letne sezone. Vsebinsko pove več kot dolgo in morda suhoparno poročilo.

Anton Florjanič, predstavnik PD Železničar Celje in zastopnik KOO SPD Slovenije, je dejal:

»Sem nadvse zadovoljen z organizacijo in izvedbo konference, predvsem z uspehom mladinskih odsekov v delu s pionirji. Zavidljivo število transverzalcov, ki osvajajo slovenske in jugoslovanske vrhove, to samo potrjujejo...«

Priprava za že 23. zlet planincev Železničarjev Jugoslavije v Bački Topoli, srečanje PDŽ Ljubljana, Maribor, Celje in Zagreb, izleti v Južno Srbijo, Makedonijo in izleti v naše gore bodo gotovo izpeljani tako, kot vsako leto — z dobro voljo vseh članov! Ne bo lahko, vendar s skromnostjo in z voljo lahko dosežemo marsikaj! Naše gore nas čakajo, čakajo nas naši prijatelji planinci širom po naši lepi domovini in ta srečanja nikoli niso in ne bodo pozabljena, kot ne besede predstavnika PDŽ Kraljevo, ko je ob zaključku zbora dejal: »Kraljevo — Mariboru sve, što se može dati, neka ga sreča prati...«

Lepo je u ovom gradu imati druga ali usamljen u planini je najveća tuga...^{*} Verjetno je ta misel oživila v srcu marsikaterega planinca na poti z občnega zbora domov, sam pa sem zase tiho oblikoval še odgovor na vprašanje, na katerega do kraja še nismo odgovorili.

»Kaj nam pomenijo gore?«

Štefik

PD POLZELA

Občni zbor PD Polzela je potekal res v nabito polni dvorani. Mladi so pripravili lep kulturni pogram in predstavili svoje glasilo. Med osrednje prireditve sodita oddaja Radia Titovo Velenje in javna oddaja Radia Celje, ki je bila v prepolni dvorani Doma svobode Griže dne 18. 2. 1983. Navzoči so bili — delegacija PZS s predsednikom Tomažem Banovcem, predstavniki vseh družbenopolitičnih organizacij občine Žalec; delegacijo je vodil predsednik Obč. konference SZDL tov. Meglič, in delegacijo PD.

Tomaž Banovec je govoril o pomenu planinstva, o pomenu letošnjih jubilejev, orisal je delo v letošnjem letu.

Predstavnika AO Celje Aleš Stopar in Zdravko Cankar sta orisala delo alpinistov, spregovorila sta o nepozabnem pionirskem delu Cirila Debeljaka-Cica in o letošnji odpravi na Himalajo.

V orisu zgodovine je bilo čutiti poudarek na pionirsko narodno-obrambnem delu Savinjske podružnice in njenega prvega načelnika Franca Kocbeka.

Žal se proslave ni mogel udeležiti profesor Orel, dolgoletni predsednik PD Celje in vzornik savinjskih planincev. Planinci smo mu želeli neposredno čestitati ob njegovem visokem jubileju, sedemdesetletnici. Dejstvo je, da v zgodovini planinstva v Savinjski dolini poznamo dve dobi — Kocbekovo dobo, dobo začetkov planinstva, dobo borbe za slovenske Savinjske Alpe in Orlovo dobo po drugi svetovni vojni, dobo obnove planinstva, to je dobo, ko so bili ponovno postavljeni temelji, na katerih stoji današnja planinska organizacija. Razveseljivo je, da je bila zadnja, februarjska številka Novega tednika posvečena planinstvu. Na osrednjih straneh so bili objavljeni sestavki: »Šele domoljubje je poslovenilo planine« — utrinki iz kronistove beležnice pričajo o razvoju planinstva v Sloveniji; »Franček Knez rine pod nebo« — intervju s tem našim znanim alpinistom; »Vse več planinskih postojank« — zapis o predvidenih proslavah v Gornji Savinjski dolini; »Radijska oddaja o planinstvu« — fotozapis o radijski oddaji; objavljen je še sestavek o 18. spominskem pohodu na Stol.

^{*} Kraljevo — Mariboru vse, kar more dati, naj ga spremlja sreča...
Lopo jo v tem mestu imeti tovarilše, sem v gorah pa je največja žalost.

V tednikovem intervjuju je objavljen intervju »Življenje med tiri in vršaci planin« z Antonom Florijančičem, dolgoletnim predsednikom PD Železničar iz Celja, ki odhaja v zaslužni pokoj.

V rubriki »Obrazi« je objavljen »obraz« Zvoneta Kupca, o katerem preberemo: »Zvone postane pravi Zvone, ko nase nade planinsko obleko in se zapodi pod Reško planino. Srečamo ga na mnogih planinskih poteh, po katerih hodi zasanjan in očaran... Torej obraz znanega markacista PD Prebold.

V tej številki najdemo še sestavek: »Planinska sekcija mladih Celjanov« in »Turni smuk Mrzlica—Zahom privabil 86 smučarjev«. Turni smuk sta organizirala PD Zabukovica in TVD Partizan Griže. Torej bogata »planinska številka«, ob kateri že skorajda ne moremo vprašati: Zakaj je izostal sestavek o pohodu po poteh XIV. divizije Dramlje—Žiže, v februarju in se ga je udeležilo več kot 100 planincev?

Franč Ježovnik

PD LISCA SEVNICA-KRŠKO

1. marca 1983 so imeli svoj redni občni zbor, ko se je zbralo 189 članov, med njimi zelo veliko mladih. Na občnem zboru so bili tudi predsednik skupščine občine Sevnica in sekretar OK SZDL Sevnica, predsednik MDO Zasavje ter predstavniki PD Dol, Trbovlje in Senovo.

Pred občnim zborom sta predsednik PD in član AO prikazala diapozitive društvenih akcij in izletov ter vzponov v Paklenici.

Poročila so deloma objavili v glasilu PD »Mladi planinec«, deloma pa so jih na občnem zboru prebrali.

Predsednik je zlasti poudaril obsežno delo s pripravami in organizacijo 14. Dneva planincev, ko je sodelovalo 90 članov in so v delovnih akcijah opravili čez 1500 evidentiranih delovnih ur. Dal je tudi priznanje skupščini občine in družbenopolitičnim organizacijam ter PZS.

Članstva je v primerjavi s prejšnjim letom manj za 171, zlasti je manj mladine in pionirjev. Menijo, da je bilo premalo interesnih dejavnosti, ki bi mladino pritegnile. Pridobili so 4 nove mladinske in 4 planinske vodnike. Na izletih in pohodih je bilo nad 1500 udeležencev. Dobre rezultate je imela orientacijska sekcija, ki dela v sestavu mladinskega odseka. Imajo več planinskih skupin na osnovnih šolah v Sevnici in Boštanju ter v delovnih kolektivih v Sevnici in Krškem in krajevni skupnosti Krmelj.

Organizirali so pionirski tabor v Vratih, ki se ga je udeležilo 45 pionirjev. Vsi pionirji planinske skupine OŠ Ana Gale hodijo po Zasavski planinski poti.

Aktiven je tudi gospodarski odsek, saj je redno skrbel za Jurkovo kočo, kupil šo-

tore, za 1. maj pa organiziral srečelov na Lisci, za Dan planincev pa popravil cesto na Lisco in tako omogočil krožni promet. Na občnem zboru so sprejeli sklep o prenosu 5 arov zemljišča na Hidrometeorološki zavod Slovenije, kjer bodo postavili postajo za obrambo proti toči. Pogodba predvideva 610 000 dinarjev odškodnine kot prispevek za elektriko in vodovod ter vrnitev zemljišča, če bi postajo ukinili. Pogodbo bodo predložili v potrditev GO PZS.

Občni zbor je v imenu PZS pozdravil Jože Dobnik, izrekel je čestitke in zahvalo PD, skupščini občine, družbenopolitičnim organizacijam in izvajalcem za odlično organizacijo in izvedbo 14. dneva planincev na Lisci. Spregovoril je o proslavljanju 90-letnice SPD, ki mora biti delovno, posebna skrb pa mora biti namenjena kvaliteti planinskega dela na vseh področjih. Seznanil jih je z akcijo »Kredarica« ter otvoritvami planinskih koč in domov. Poveljil je PD in navzoče, naj pomagajo potegniti iz finančnih težav PV z novimi naročniki, oglasi in prispevki. V razmišljanje je dal vprašanje o ustanovitvi PD Krško (samo PS Kovinarska ima 157 članov, PS pa je še v DO Celuloza), podelil pa je tudi dve znački za prehojeno Slovensko planinsko pot.

Občni zbor je pozdravil v imenu družbenopolitičnih organizacij in skupščine občine Sevnica sekretar občinske konference SZDL. Pohvalil je delo PD in obljubil vso pomoč tudi v prihodnje (ta pomoč je bila tudi doslej izredna, saj so lani dobili od TKS kar 256 000 dinarjev, ki so jih porabili za delo z mladino, tabor, vzgojo in orientacijo).

Občni zbor so pozdravili predsednik MDO Zasavje Tone Sterniša, ki je tudi podelil 16 značk Zasavske planinske poti, ter predstavniki PD Dol pri Hrastniku, Trbovlje in »Bohor« Senovo.

Za novega predsednika so izvolili Vinka Šeška, dosedanjí predsednik Lojze Anžec pa bo podpredsednik.

Jože Dobnik

RAZGIBANA DEJAVNOST ŠENTJURSKIH PLANINCEV

Dobra tri desetletja so minila, odkar je skupina planinskih navdušencev v Šentjurju ustanovila planinsko društvo. Od 60 članov ob ustanovitvi, šteje danes že 247 članov; tako se društvo uvršča med najbolj množična v občini.

Izletom v gore je društvo posvetilo največjo pozornost, saj je priredilo kar 15 skupnih izletov; udeležba od 10 do 50 udeležencev, pionirjev, mladine in odraslih članov. Hodili so po planinskih poteh v prigorjih, v Julijcih, Savinjskih Alpah, Karavankah in po Pohorju ter po kraškem svetu naše Primorske. Glavno skrb ima pri tem Jože Gabršek, ki je dve desetletji vodil

mladino po gorah, naslednjih deset let pa je oskrboval planinski dom, kar je rodilo bogate sadove. Društvo je lani jeseni navezalo prijateljske stike s PD Kozjak iz Kaštel Sućurca v Dalmaciji. Njih množični obisk na Resevni je navdušil; vse kaže, da bo šentjursko društvo ob prvomajskih praznikih obiskalo prijatelje v Dalmaciji in se z njimi povzpelo na Mosor in Kozjak nad Splitom.

Društvo je vzdrževalo vsa markirana pota in to dejavnost razširilo na markiranje poti XIV. divizije.

Lepemu planinskemu domu na Resevni, ki se vključuje v spominski park iz NOB, posveča društvo veliko pozornost. Dom je lepo urejen, potrebna pa bodo še posebna zavarovalna dela. Dom je odprt le ob sobotah, nedeljah in praznikih in je zato zelo izpostavljen; vlomov je bilo lani kar precej.

Za zaključek občnega zbora je domačin, alpinist Franček Pepčevnik prikazal izredno lepe barvne diapozitive z visokogorske ture v Andih. Franček je član himalajske odprave, ki bo avgusta odpotovala v Katmandu, odkoder se bo povzpela na Gaurisankar.

Ernest Rečnik

BOVŠKI PLANINCI SO ZBOROVALI

Da v planinskih vrstah vlada letos, ko slovenski planinci praznujejo devetdesetletnico organiziranega delovanja, praznično razpoloženje, se je pokazalo tudi na rednem letnem občnem zboru PD Bovec. Že sam uvod, ko so najmlajši planinci-cicibani iz bovškega vzgojnovarstvenega zavoda s prikupnim in izvirnim nastopom simbolično prikazali del svojih planinskih aktivnosti, je bil praznično obarvan. Pa ne le to! Sama udeležba planincev na zboru, delo zbora in odločitve za nadaljnje delo pomenijo svojevrsten »praznik« za bovško planinstvo, ki se je že celo vrsto let otepalo z najrazličnejšimi težavami od organizacijskih, gospodarskih pa do kadrovskih.

Z veseljem so starejši planinci prisluhnili poročilu o dejavnosti in smelih načrtih za delo v bodoče v mladinskem odseku, katerega jedro tvorijo pionirji in cicibani osnovne šole Vladimirja Nazorja oziroma VVZ. Osnovni cilj dela mladih v društvu je še več mladih planincev, ki si bodo z različnimi oblikami šolanja pridobili tudi čim več planinskega znanja. Pravkar so v mladinskem odseku zaključili planinsko šolo, pod vodstvom marljivih mentoric pa uspešno tečejo akcije ciciban-planinec in pionir-planinec.

Društvo je v letu 1982 uspešno pričelo razreševati tudi gospodarske težave, pa tudi organizacijske zaplete v društvu in zunaj njega. Društvo je pri tem naletelo na vso podporo pri vseh organih in organizacijah v KS Bovec kot občine Tolmin;

našlo pa je veliko oporo tudi pri Planinski zvezi Slovenije. Uspešno je potekala gradnja koče za Konjcem na Kaninu, za kar je bilo na razpolago tudi dovolj denarnih sredstev. Gradnja bo letos zaključena in koča bo najbrž že septembra odprla vrata. Občni zbor je tudi potrdil predlog upravnega odbora društva o odprodaji doma na Predelu za turistične namene. Letos pa bo obmejna karavla na Mangrt-skem sedlu spet delala kot planinska postojanka, saj je društvo ponovno doseglo sporazum z JLA, ki je že v preteklosti posloje karavle pod zelo ugodnimi pogoji odstopalo v uporabo planincem. Že tradicionalno uspešno je v preteklem letu poslovala koča Zlatorog v Trenti, ki pa bo v prihodnje kot edina planinska postojanka v dolini (v preteklosti je veliko pomenila za razvoj našega planinstva), potrebna temeljite prenove, saj ni le planinski, temveč tudi turistični objekt. Ob gospodarski dejavnosti seveda ne moremo mimo finančnih sredstev, ki so v društvu resda bolj pičla, toda vse kaže, da bodo napori društvenih delavcev obrodili sadove in bodo tudi v letu 1983, ob pomoči PZS in širše družbene skupnosti, na razpolago sredstva, predvsem za zaključek gradnje koče na Kaninu. Del sredstev bo namenjen tudi obnovi in markiranju razvejane mreže gorskih in planinskih poti, za katere skrbi PD Bovec. Pri tem bodo društvu priskočili na pomoč druga severno primorska PD in brigadirji planinske delovne brigade v okviru akcije »Posočje 83«.

Ponovno oživlja v društvu organizirana izletniška dejavnost, saj planinstvo tudi na Bovškem vse bolj postaja ena najbolj masovnih oblik rekreacije. Tradicionalni aprilski pohod na planino Golobar v spomin na padle junake Gradnikove brigade je tudi ena izmed oblik za negovanje tradicij NOB v planinskih vrstah. Gorski reševalci postaje GRS Bovec so zbor seznanili s svojim delom v preteklem letu; dosti je bilo vzgojnih in preventivnih akcij, žal pa so morali kar desetkrat hiteti v gore na pomoč ponesrečenim planincem. Zbor je sprejel obvezo, da bodo planinci v prihodnje pričeli zbirati planinsko zgodovinsko gradivo za primorsko planinsko zgodovinsko zbirko, ki naj bi dobila svoje stalno razstavno mesto v Trenti. V sodelovanju z domačim turističnim društvom pa bodo izdelali in postavili na izhodiščnih točkah za pot v gore grebenske planinske orientacijske table. Še nadalje pa bodo negovali in poglobljali stike z zamejskimi planinci iz Režije.

Po dolgih letih mrtvila je bilo letos na občnem zboru prijetno poslušati pohvale, ki so jih izrekli predstavniki PZS, bovške krajevne skupnosti in občine Tolmin, ki pa pomenijo obveznost za še boljše delo v prihodnje. Dva še zmeraj aktivna člana postaje GRS in PD Bovec — Silvo Čufer in

Boris Simčič sta za dolgoletno in požrtvovalno delo v planinskih vrstah in še posebej v GRS prejela srebrna častna znaka PZS. Kljub devetdesetim letom starosti je slovenska planinska organizacija mlada in to mladost so izpričali na občnem zboru PD Bovec tudi najmlajši planinci-cicibani, približno takole so rekli: »Majhni smo še, a radi hodimo v hribe, da tam kaj lepega vidimo in doživimo, ker smo veseli, pa si tudi zapojemo, pa dajmo še zdaj, da bomo vsi veseli.« Pa so zapeli cicibani in starejši.

Boris Mlekuž

PD MIRNA

V začetku marca (4. 3.) so se planinci iz Mirne na Dolenjskem zbrali na občnem zboru. Navzočih je bilo 123 članov, delegati pa so bili iz PD Trimo, Donit, Lisca, OTKS, KS, DU SZDL in PZS (Lojze Motore in Tone Bučer). V okviru SO Trebnje delujejo tri PD in med seboj sodelujejo. V načrtu imajo, da bodo opravili 13 pohodov v gore in 4 pohode v akciji pionir-planinec. Soorganizirali bodo športni obrambni dan v Mirni. Nadaljevali bodo markiranje dela spominske poti občine Trebnje (SPDT) in pomagali bodo pri sestavi vodnika za to pot. Sodelovali bodo pri urejanju poti na Debenc in pri urejanju koče na Debencu. Društvo se je vključilo tudi v akcije SLO in DS.

PIONIRJI-PLANINCI

V začetku marca so pionirji-planinci bovške OŠ »Vladimir Nazor« na skromni, a prikupni proslavi zaključili svojo planinsko šolo, ki so jo pričeli pod vodstvom prizadevnih in iznajdljivih mentoric Vere Mihelič in Zalka Pluži še v minulem šolskem letu. Ob pomoči predavateljev iz matičnega PD Bovec, postaje GRS Bovec in drugih so mladi planinci spoznavali in se poučili o vsem, kar je za planinca potrebno, da varno in z užitkom opravi to ali ono planinsko turo, da gre v gore z odprtimi očmi in ušesi, da »hodi v gore z glavo«. Na planinskih izletih na Čuklo, Stol, Golobar, k Triglavskemu jezerom pa še drugam (vseh pa je bilo šest) so odkrivali in spoznavali lepote gorskega sveta, poglobljali tovarštvo in prijateljstvo. Blizu dvajset pionirjev-planincev, ki so planinsko šolo uspešno zaključili, je ob tej priložnosti prejelo priznanje, nekateri pa tudi še značke pionir-planinec, saj so zanje opravili vse potrebne aktivnosti. Priznanja naj jim bodo predvsem vzpodbuda za bodoče delo v planinskih vrstah. Za pravi planinski zaključek proslave so se pionirji-planinci ob barvnih diapozitivih v mislih še enkrat sprehodili po bližnjih bovških gorah in smučiščih.

Boris Mlekuž

Naše laško planinsko društvo s svojimi mentorji uspešno vodi planinsko šolo in krožek na Osnovni šoli Primoža Trubarja v Laškem. Prav tako pa je v jeseni začelo z akcijo ciciban-planinec v laškem vzgojno-varstvenem zavodu. Vedno več otrok in pozneje mladincev se odloča za planinstvo in vračajo se leta, ko smo pred 20. leti imeli prve krožke v osnovni šoli. Nič več ni čudno, če se ljudje napotijo v pumparicah po cesti, pridejo na vlak ali avtobus; vedno več ljudi bi se jim rado priključilo. Bencinski »udar« je začel spet spletati prijateljstva in družiti ljudi v skupine, nič več ni toliko izletnikov z osebnimi avtomobili, temveč se pripeljejo do vznožja planin z avtobusi ali vlaki, potem pa peš na goro ali planino.

No, pa še nekaj besed o planinski pionirski šoli in akcijah. Krožka na nižji in višji stopnji osnovne šole se udeležuje pribl. 90 planincev, planinske šole pa okoli 30 na višji stopnji. Oboji pa imajo organizirane izlete, saj so tudi vključeni v akcijo pionir-planinec. Med poletnimi počitnicami bodo nekateri odšli še na pionirski tabor PZS in MDO PD Savinjske, ki bo tokrat organiziran v Logarski dolini za društva savinjskega meddruštvenega odbora. Sicer pa je vsaj en izlet šolske mladine v planine, nekateri pa hočejo v goro še večkrat.

Fanika Lapornik

PLANINSKI VODNIKI NA DOLENJSKEM

Planinska društva ustanavljajo tudi po Dolenjski in tako so začeli šolati tudi PLV. Dolenjski MDO je zaupal organizacijo in izvedbo seminarja za PLV PD Donit Trebnje. KVIZ pri PZS je seminar verificaliral

17. 9. 1981. Prijavilo se je 18 kandidatov (PD Donit 7, Trimo 3, Mirna 4 in Lisca Sevnica 4), ki so opravili zahtevano preizkusno turo na Kamnik, kamor je hodil odpravljat svojo vrtoglavočo že Kocbek; ture se je udeležilo 17 kandidatov. Vodila pa sta Milan Polavder in Božo Jordan. Predavanja so bila od 4. 4. do 21. 11. 1982 (16 udeležencev). Predavatelji in inštruktorji so bili Lojze Motore, Marinka Koželj, Vinko Šeško, Bogo Humar, Danilo Škerbinek in Božo Jordan. Predavanja so bila v planinskem domu na Homu, Lisci, Kamniški Bistrici in Trebnjem. Opravili so tudi izlete na Veliko Kozje s poudarkom na orientaciji, pod ostenje Skute s poudarkom na gibanju v gorskem svetu, izpitno turo pa so opravili v Kamniški Bistrici, ko so šli mimo Žagane peči k lovski koči, kjer so se vadili tudi v spustu, izdelavi vrve ograje in prve pomoči. Tu so sodelovali Ernest Stoklas — GRS, Marinka Koželj in Božo Jordan. Zaključno turo so pa opravili iz Krakovega na Lisco.

Pisni del preizkusa (15 kandidatov) so pisali 12. 12. 1982 v Trebnjem, ustni del pa je bil 18. in 19. 12. 1982 na Lisci, kjer je sodeloval Silvo Jošt, in GRS, ko je zamenjal odsotnega Danila. Preizkus znanja je uspešno opravilo 11 kandidatov, 4 so pa imeli še ponoven razgovor, ki so ga uspešno opravili.

Seminar je trajal skoraj leto dni. V tem času so kandidati tudi vodili in tako že med šolanjem izpolnili pogoje za podelitev značke in izkaznice PLV. Zaključek je bil 12. 1. 1983 v Trebnjem, kjer je bilo podeljenih prvih 15 značk PLV na Dolenjskem. Na tej podelitvi so bili navzoči tudi nekateri predavatelji. Srečanje so zaključili s prijetnim klepetom o načrtih za prihodnost.

Zapisati velja še nekaj o izkušnjah ob taki skupini. Tako močna skupina je najpri-

Skupina na izpitni turi
v Kamniški Bistrici,
21. 11. 1982

Foto Božo Jordan

mernejša za delo in je mogoče uporabljati andragoška načela pri vzgoji. Delo je uspešnejše, ker je mogoče snov posredovati primerno za različne ljudi. Taka skupina je tudi mnogo bolj homogena. Dejstvo je, da se sadovi vzgoje poznajo, kar je prav gotovo v prid planinske organizacije.

B. J.

PLANINSKI POHOD DRAMLJE—ŽIČE

Tudi letos je PD Dramlje organiziralo pohod po delu planinske poti 14. divizije v okviru akcij Savinjskega MDO, namenjene predvsem mladim planincem. Pohodniki so se zbrali v Dramljah pred osnovno šolo; bilo jih je okoli 80. Na povabilo predsednika domačega planinskega društva smo si najprej ogledali spominsko razstavo, posvečeno narodnemu heroju Milošu Zidanšku, po katerem nosi šola tudi ime. Odprta je bila dan pred našim pohodom (11. 2. 1983). V avli šole smo slišali tudi njegov kratek življenjepis. Kolona je nato šla po zasneženi poti proti severu. V slabi uri hoje smo prišli na Stražo, do rojstne hiše Miloša Zidanška. Tu so pohodniki odtisnili kontrolni žig in novi udeleženci dobili nove izkaznice pohoda. Ko smo pot nadaljevali, smo mimogrede obiskali še eno kontrolno točko Konjiške spominske poti. Nadaljevali smo do Sojka, tu pa smo krenili proti vzhodu po dolini Žičnice do Starih Slemen, do razvalin Žičke kartuzije in spomenika NOB. Pot 14. divizije se vzpne čez Kamno in Konjiško goro, nato se spusti v Stranice. Pohod je bil pri spomeniku končan. Letos so se ga udeležili tudi planinci PD TAM iz Maribora, Ptuja, »Železničar« iz Zagreba, drugi so bili domačini in s Savinjske doline (PD Zabukovica, Zalec, Polzela, PS Cinkarna). Kljub slabi vremenski napovedi nas je ves čas spremljalo sonce in lep razgled na Konjiško goro (Stolpnik, 1014 m, Konjska smrt) in bližnjo okolico (Sv. Uršula, 464 m).

B. J.

PLANINSKA SEKCIJA V ŠMARTNEM OB PAKI

Prav tedaj, ko je v Ljubljani v Cankarjevem domu bila osrednja proslava ob 90-letnici slovenskega planinstva, je bilo v lepo urejeni planinski sobi v Šmartnem ob Paki zbranih precej planincev. Ugotovili so, da je bilo delo v letu 1982 uspešno in v celoti realizirano. Sprejeli so načrt za leto 1983 in potrdili novi 11 članski upravni odbor. Na sestanek so bili povabljeni tudi predstavniki matičnega društva iz Titovega Velenja.

Predsednik sekcije Karel Žibret je dejal, da je bilo leto 1982 zelo plodno.

Januarja lani so začeli s kondicijskim pohodom na Goro Oljko. Februarja so se

udeležili spominskega pohoda na Stol, marca so prehodili del Šaleške planinske poti, od Titovega Velenja do Gore Oljke, aprila pa so odšli na Boč. V maju priredijo vsako leto TRIM pohod na Goro Oljko in sicer v počastitev Dneva mladosti. Tega pohoda se je lani udeležilo nekaj nad 100 planincev. Ob koncu pohoda pa so se planinci srečali še na veselem delu prireditve, tovariškem srečanju pri Jugu. Konec meseca maja so šli na Smrekovec in nazaj do Mozirske koče. V juniju so šli na Sedmera Triglavska jezera, obiskali so bolnico Franjo in Porezen pa Sivko in Hleviško planino. Na Olševo so se odpravili julija, toda slabo vreme jim je preprečilo, da bi šli na vrh. V avgustu so šli na Triglav, ob koncu meseca pa še na Kanin. Septembra so se Šmarčani odpravili na zahtevno pot, obiskali so Grintovec, Kočno in Skuto. Kremžarjev vrh naj bi obiskali oktobra, pa niso uspeli zaradi dežja, kljub temu je ta dan 10 planincev odšlo na Goro Oljko. Organizirali so tudi izlet v neznano. Lani so se zbrali planinci iz Šmartnega ob Paki pri Punčuhovih, to je na napredni kmetiji ob Šaleški planinski transverzali. Tu je bil njihov vesel — planinski večer. Poleg izletov so organizirali tudi kulturno-zabavno prireditev ob 8. marcu prazniku žena. Odšli pa so tudi množično na TRIM pohod na Paški Kozjak. Starejši planinci se v Šmartnem ob Paki dobro zavedajo, da je treba poskrbeli za mladino tudi v planinskih vrstah.

Na osnovni šoli Bratov Letonja vzgajajo podmladek. Tam delajo mladi planinci, ki so razdeljeni na dve skupini in sicer od 1.—4. razreda in od 5.—8. razreda. Sodelujejo v akcijah pionir-planinec, starejši pa že odhajajo tudi na izlete v naše sredo-gorje.

Opravili so še druga pomembna dela. Nekaj skupin planincev je markiralo ali obnovilo markacije na Šaleški planinski poti in sicer na trasi Sleme—Gričar. Adaptirali so planinsko sobo. Z udarniškim delom so položili pod. Stroške za material in prevoze je pokrilo matično društvo iz Titovega Velenja. Delovali so ves čas tudi v propagandi, zlasti pri pridobivanju novih članov. Skrbeli so še za oglasno delo, da je bila vsebina na njej vedno aktualna in zanimiva. Imeli so redno dežurstvo v planinski sobi in sicer vsak petek od 19.—21. ure. Pred vhodom v stavbo, kjer je planinska soba — pisarna, so namestili leseno tablo z značilno markacijo in okrašeno s šopkom planik. Opremili so jo z imenom svoje sekcije.

Planinstvo dobiva tudi v Šmartnem ob Paki vse večji pomen. Lani so navezali stike s planinci iz Cerknice. Pokazali so zanimanje za Šaleško oz. njihovo planinsko pot. Tako bodo Šmarčani v letu 1983 obiskali cerkniške planince in skupaj z njimi prehodili njihovo krožno pot, oni pa bodo obisk vrtni.

Predstavniki planincev iz Titovega Velenja je pohvalil delo planinske sekcije in zaželel v letu 1983 še več uspehov in srečnih poti. Obljubil je tudi pomoč matičnega društva, če bo potreba.

S svojim programom se šmarnski planinci najlepše vključujejo v jubilejna prizadevanja slovenskega planinskega gibanja ob 90-letnici.

Julijana Hočevar

ČASTNI KODEKS PLANINCEV BOSNE IN HERCEGOVINE

Planinska zveza BiH je lani v aprilu osvojila vsebino kodeksa, po katerem se ravna planinci v medsebojnem obnašanju v gorah.

V uvodu je med drugim rečeno: »Planinstvo je v Jugoslaviji, v BiH že ob ustanovitvi leta 1905, razvilo svoja pravila obnašanja v gorah. V razvojnih pogojih socialističnih, samoupravnih in družbeno ekonomskih odnosov ta pravila dobivajo posebno vrednost in rabijo za osnovo pri razvoju planinstvu v BiH.«

Kodeks obsega tale poglavja: Splošnim odredbam sledi poglavje o varstvu narave, poglavje »Humanizem« obravnava — kot že naslov sam pove — humanistično razumevanje pravic in dolžnosti planincev

v gorski naravi in v obnašanju. Dalje: Touriststvo v gorah, pomoč v gorah, dajanje pomoči v gorah, pozdravljanje, odnosi med planinci, planinski domovi, kočje in zavetišča, planinske poti in steze, odnos do planinskih organizacij, člani planinskih samoupravnih organov, priznanja, disciplinski organi in merila, poziv in pomoč, mednarodni znaki za klic helikopterja. Kodeks so izdali v 15 000 izvodih in predstavlja torej zapis pravil, navodil, priporočil, ki naj bi med planinci obveljala kot častno izročilo tradicionalnih vrednot, ki so jih planinci razvili.

SEKCIJA VEGRAD

17. februarja je planinska sekcija GIP Vegrad Titovo Velenje imela občni zbor. Franc Tajnik in Franc Ojsteršek sta z diapozitivi z naših gora ustvarila prijetno vzdušje. Lani so organizirali izlete na Goličico, Peco, Ojstrico. Za Kredarico so v podjetju darovali 150 000 dinarjev, člani sekcije pa so pomagali pri urejanju Koče na Paškem Kozjaku. Za letos načrtujejo izlet na Rogatec, Nanos, Olševo, Triglav in v neznano. Predsednik sekcije je Gvido Premelč.

M. Ž

varstvo narave

RAZSTAVA »SLOVENSKO POLJUDNO NARAVOSLOVNO SLOVSTVO«

(Prirodoslovni muzej Slovenije, 20. oktober 1982 — 15. marec 1983)

Razstava je bila poskus pregleda slovenske poljudne naravoslovne slovstvene tvornosti. Predstavila je pomembnejša dela piscev, ki so orali ledino slovenske naravoslovne proze in obenem postavljali temelje za slovensko strokovno izrazoslovje. Strokovno in poljudnoznanstveno literaturo včasih težko razmejimo. Od slednje pričakujemo, da jo bo lahko prebiral nekdo s skromnejšim naravoslovnim znanjem, obenem pa naj bi podatki ali originalne pripombe lahko koristile tudi strokovnjaku.

Marko Pohlin je leta 1789 prvi poučil slovenskega kmeta v poljedelstvu, živinoreji in zdravilstvu s priredbo Becherjeve knjige. Zanimiv je tudi Antona Janša Popoln nauk o čebelarstvu (1774), ki ga je 1792 prevedel Janez Goličnik. Na ogled so bili originali.

Slovensko izrazoslovje zasledimo v začetku sem in tja v nemških in latinskih delih. Tu se pojavljajo slovenska krajevna imena, imena rastlin in živali ter rudarska, astronomska in druga terminologija. Tako kot tuji strokovnjaki, ki so na domačih tleh delovali prizadevni Slovenci, ki jih še danes premalo poznamo. S prvo slovensko poučno prozo so utemeljevali izrazno moč našega jezika. To delo se je razvijalo največ v okviru kranjskih kmetijskih družb. Njihovi sodelavci so pred več kot sto leti preskrbeli našemu kmetu tudi obsežne sestavke z gospodarsko vsebino. Vprašanje slovenskih izrazov so pisci reševali prav posrečeno. Tako berilo je širilo obzorje Slovincem in krepilo veljavo slovenskega jezika. Dela iz uporabnega naravoslovja gotovo niso bila namenjena literarnim estetom, vendar pa ta »kmečka literatura« ni bila kmetu le v gospodarsko pomoč, ampak je prispevala tudi k razvoju slovenskega knjižnega jezika.

Do srede preteklega stoletja so poučevali na avstrijskih univerzah naravoslovne stro-

ke le skupaj s študijem medicine. Medtem pa je naravoslovna znanost tako narasla, da ji ta pouk ni več ustrežal. Leta 1849 so na Dunaju ločili medicinski študij od drugega naravoslovja. Tako smo kmalu tudi Slovenci dobili prve poklicne naravoslovce, Frana Erjavca in Ivana Tuška. Erjavec in Tušek sta zarezala globoke brazde v naše naravoslovje. Oba sta tesno sodelovala s Slovensko matico, leta 1864 ustanovljenim društvom za izdajanje znanstvenih in leposlovnih knjig v slovenskem jeziku. Prva sta prevedla in priredila učbenike živalstva in rastlinstva. Pisanje učbenikov je bilo težko delo, čeprav je šlo v začetku le za prevode, saj je bilo treba poiskati slovenske strokovne izraze in učbenik tudi prirediti našim razmeram. Pisatelji so kasneje lahko v učbenikih našli izraze za svoje poljudne naravoslovne spise in knjige. Prav zaradi velikega pomena za slovensko naravoslovno prozo strokovnega ali poljudnega značaja si je bilo na razstavi vredno ogledati prve učbenike zemljepisa, fiziko, kemije, mineralogije, biologije in drugih naravoslovnih ved. Poljudnoznanstvena knjižnica je bila na splošno še v začetku dvajsetega stoletja namenjena učitelstvu, saj slovenska književnost, kar se tiče znanstvenih, splošno izobraževalnih del ni bila prebogata. Mohorjeva družba, ki je lani praznovala 130-letnico delovanja, je med deli naših znanih pisateljev izdala tudi zbrano Erjavčeva dela in tako omogočila, da smo Slovenci dobili poljudnoznanstveno prozo umetniške vrednosti. Na razstavi smo si lahko ogledali vse izdaje.

Na tem mestu ne moremo obravnavati vseh del, ki so bila razstavljena, omeniti pa moramo pomembno zbirko Slovenska zemlja in dva od pisateljev, ki so jo opisovali. Simon Rutar, ki je bil v Gradcu med ustanovitlji slovenskega društva Triglav, je pisal z nenavadno lahkoto. Slovenska matica mu je zaupala za svojo zbirko Slovenska zemlja, opis primorskih pokrajin (Beneška Slovenija, 1899). Prepoštoval je vso Primorsko in si beležil zgodovinske in zemljepisne podatke ter popravil popačena krajevna imena. V Krnu pri Tolminu so mu ob stoletnici rojstva vzdali na rojstni hiši spominsko ploščo, v hiši pa uredili spominsko sobo.

Za planince je zanimiva velika monografija Kamniške ali Savinjske Alpe, njih zgradba in njih lice, ki jo je za zbirko Slovenska zemlja spisal naravoslovec Ferdinand Seidl (1907) po lastnih izsledkih z načrti in slikami ter z večbarvnim, po Tellerju izpopolnjenim zemljevidom. Vsa njegova dela so pisana znanstveno pa tudi poljudno. V klasični knjižici Rastlinstvo naših Alp (1918) pravi Seidl med drugim: »Na ta način dopušča novodobno prirodnoznanstvo toplo čustveno moltenje prirode in ga naravnost neguje; morebiti bolj nego katerokoli drugo stališče. Novo znanstveno

naziranje ne omejuje običajnega estetskega ali umetniškega uživanja prirode. Rado se mu pridružuje. Našemu čutu za lepoto bodo vsekakor ugajale oblike in barve, ki jih nudi očem rastlinstvo.« Ali ne velja vse to tudi za današnji čas? Vsebinsko še danes veljavna knjižica bi kot svojevrsten literarni spomenik zaslužila ponatis v sodobni likovni opremi. Ta dva primera naj ponazorita pomen planinskega sveta v začetkih slovenske poljudne naravoslovne proze.

M. H.

DRAGULJI Z ALPSKEGA PODROČJA

(Iskalci kristalov v visokem gorstvu Graubündna)

Kristali posameznih mineralov so se začeli tvoriti nekako pred 10 milijoni let v globini 10 kilometrov. Nenehni zemeljski premiki so jih med tem pririnjali na površje. Poklicni in amaterski iskalci zdaj iščejo te čudovite naravne tvorbe na pobočjih in v strminah številnih alpskih vrhov. Švicarski filmski dokumentarist Willy Dinner je tako spremljal enega izmed švicarskih poklicnih iskalcev Paula Membrinija med njegovim iskanjem.

Dve leti sta oba omenjena moža obiskovala švicarske Alpe v prostoru od Wallisa do Gottharda in severno stene Beverina in snemala dokumentarni film z naslovom »Crystallos«. Dan za dnem sta preiskovala ostenja, razpoke, stebre in gorska področja, in to tedne in mesece. Pri tem Membrini nikoli ne izbira najkrajše ali celo najlažje smeri, prav nasprotno. In prav v tem je verjetno iskati vzrok njegove uspešnosti.

V neki steni (iskalci so praviloma skrivnostni!) je Paul postal nemiren, čeprav skala ni kazala nikakršnih posebnih znamenj, kakor jih navajajo strokovni priručniki. Kaj kmalu se je pognal proti komaj vidni razpoki, da je varnostna vrh za njim kar opletala in že je grebel in kopal v globino mračne razpoke. Malo zatem se je iz mrakobnosti že zableščal oster rob velikega vrhunec. Napetost in veselje sta dosegla vrhunec, ko se je pred iskalčevimi očmi in snemalčevim objektivom začel prikazovati orjaški kristal dimnega kvarca, največjega, kar so jih kdajkoli našli v Graubündnu — in zdaj ga je mogoče občudovati v naravoslovnem muzeju v Churu. Toda že pred tem je bilo treba opraviti v resnici težaško in zahtevno delo, velikanski kristal je bilo treba z največjimi napori in skrajno previdnostjo brez najmanjše poškodbe spraviti iz visoke, razdrapane in komaj kdaj obiskane gorske stene. In vse to je bilo posneto na filmski trak — le upati smemo, da bomo ta dokumentarni film čez čas videli tudi pri nas. Sicer pa so med najpogostejšimi kristalnimi najdbami v švicarskih Alpah razni

različki kristaliziranih kremenjakov: kame-
na strela, dimni kvarc, rožavec, nadalje
epidot in različni kalciti.
(Povzetek po reviji »Alpin«, 3/1983.)

M. A.

Znanstveniki bijejo plat zvona:

PLANINSKI PAŠNIKI PROPADAJO ZARADI KISLEGA DEŽJA

Naravna katastrofa, ki jo povzroča kisli
dež, postaja vse hujša, kajti zdaj ne iz-
umirajo množično samo drevesa tako v
nižinah kot v planinskem okolju. Avstrijski
znanstveniki so namreč nedavno tega do-
gnali, da so začeli nezadržno propadati
tudi planinski pašniki. Več kot verjetno je,
da je tega kriva visoka stopnja kislosti v
dežju in snegu. Torej nov naravovarstveni
preplah! Upati je le, da bodo v tem pri-
meru odgovorni in prizadeti hitreje ukre-
pali kot pri odmiranju gozdov, kar so
dolga leta omalovaževali.

V zadnjih letih so avstrijski znanstveniki
opazili nov barvni odtonek na planinskih
pašnikih. Nastale so svetlejšje, rjavkaste
lise, ki merijo v začetku le nekaj kvadrat-
nih metrov — toda z očitno tendenco
širjenja. Česa podobnega vse doslej ni
bilo, saj se novonastale rjavkaste erozijske
površine bistveno razlikujejo od bel-
kasto-sivih goličav, kakršne je videti v
gorah že od nekdaj. Strokovnjaki sodijo,
da je škoda na planinskih pašnikih zelo
resna zadeva in zato tudi bijejo plat zvo-
na. Domnevajo, da je isti vzrok, ki v za-
dnjih letih z osupljivo naglico uničuje goz-
dove: kisli dež.

Na novo odkrite poškodbe v planinah se-
gajo v Avstriji od Vorarlberga do Spodnje
Avstrije, natti jih je predvsem severno od
Alp in tam prevladujejo predvsem na juž-
nih pobočjih. Na Dunaju izhajajoči časopis
»Varstvo okolja« je s tem v zvezi po-
vprašal za mnenje vrsto izvedencev in
tako ugotovil, da je do teh najnovejših
poškodb narave prišlo šele v zadnjih petih
letih.

Razjedeni kosi travnate ruše ležijo pred-
vsem v višinah 200 m nad drevesno mejo
in pod njo. Visokogorski pašniki so v teh
legah zaradi kislega dežja že tako močno
poškodovani v svoji vzdržljivosti, da jih
resno ogrožajo vsakršni plazovi.

Zakaj pravzaprav samo kisli dež? Tudi
sneg bi moral biti potemtakem kisel. V
resnici so v zavetnih legah, kjer je poseb-
no veliko napihanega snega, odkrili po-
sebnost pogostne rjavkaste lise. Na takih
mestih obležijo snežne gmoše posebno
dolgo, ko pa se naposled stajajo, oddajo
zemlji tako izdaten kislinski udar, da le-ta
pomeni za mlado vegetacijo zanesljivo
smrtno dozo.

Zaradi krajevnih in kratkoročnih klimatskih
sprememb bi bilo seveda mogoče, da bi

sneg ponekod obležal posebno dolgo (ce-
lo do julija). Posledica: travna ruša bi
utegnila biti zato odločilno oslabiljena ali
pa sploh ne bi prišlo do prave ozelenitve
zaradi kratke rastne dobe.

O resničnih vzrokih za ta zaskrbljujoči po-
ložaj so vse doslej na voljo le domneve.
Položaj pa zato ni nič boljši. Zato stro-
kovnjaki zahtevajo temeljite raziskave:
skupine znanstvenikov naj bi predvsem
natančno ugotovile obseg novih poškodb
narave. S tem v zvezi bi bil zaželen tudi
natančnejši opis nastalih poškodb ter ob-
sežne meritve kislosti snega, dežja in tal.
Lahkomiselno in nevarno bi bilo, če bi
ves pojav le nedejavno opazovali, saj bi
utegnile biti posledice odmiranja pašnikov
prav tako dramatične kot pri odmiranju
gozdov. Gotovo bi ne smeli čakati, da se
bodo rjavkaste lise začele združevati in
zatem spreminjati pašnike v uničujoča me-
lišča in zemeljske plazove, ki bi ogrožali
znaten del visokogorske pokrajine, tam-
kajšnje prebivalstvo in njegovo imetje.
(Povzetek po članku z istim naslovom v
reviji »Alpin«, 3/1983.)

M. A.

PRIZADEVANJA ZA SMOTRNO IZRABO IN VAROVANJE GORSKEGA PODROČJA »ELBSANDSTEIN«

Oktobra lani je bilo v Stebnitzu posveto-
vanje 2. pokrajinskega zbora »Saška Švi-
ca«. Med drugim so pregledali, kako iz-
polnjujejo načrt o uporabljanju in varo-
vanju tega področja, ki je bil sprejet leta
1978.

Planinci spadajo med najpogostejše obi-
skovalce te svojevrstne pokrajine, hkrati
pa so tudi najbolj dejavni pri zaščiti na-
rave. Izvedli so več delovnih akcij, ob-
novili bastejski most in pomagali pri sa-
naciji Barbarine. Več kot 1400 prostovolj-
cev se je udeležilo tudi akcije »čiste pla-
nine«, ki jo je priredilo nemško združenje
za popotovanje, planinstvo in orientacijski
tek. Poleg tega so sklenili s posameznimi
planinskimi sekcijami posebne pogodbe o
negovanju določenih področij. Zboru so
predložili tudi osnutek pravilnika o obna-
šanju v Saški Švici, katerega cilj je, kot
pravi besedilo, »ohraniti neokrnjene na-
ravne vrednote in kulturnozgodovinske
posebnosti Saške Švice«. Delegacija iz
ČSSR pa je zbor seznanila s problemi v
sosednjem zaščitnem področju »Labské
piskovce«.

in

PTICE V GORSKEM PODROČJU »ELBSANDSTEIN«

Večletni zaščitni ukrepi v Saški Švici so
že dali rezultate, zlasti kar zadeva svoje-
vrstni živalski svet te zaščitene pokrajine.
Kot poročajo »Sächsische Neuesten
Nachrichten«, so ornitologi pred kratkim

Izvedli natančno opazovanje ptic, ki tod gnezdi. Ugotovili so, da je v zadnjih 15 letih sicer izginilo šest ptičjih vrst, da pa se je na srečo pojavilo 8 novih. Na novo so lahko registrirali tudi 19 vrst ptic, ki se tod ustavljajo med raznimi preleti ali tu prezimujejo. Analiza povodnega ptičjega

sveta na Labi pa je pokazala, da se je tudi ta močno povečal in da ta ugotovitev velja tako za število ptic kot za posamezne vrste. Vsekakor pa so se morali tudi planinci odpovedati plezanju v nekaterih stenah, namreč povsod tam, kjer gnezdijo skalne ptice.

alpinistične novice

KRONIKA POMEMBNEJŠIH VZPONOV ZIMSKE SEZONE 1982-83*

TOMO ČESEN

ARGENTINA

Patagonija

15. 1., Filtz Roy, Kalifornijska smer, VI, A 2, 1300 m, Matevž Lenarčič in Boris Simončič, obrnila 100 m pod vrhom.

FRANCIJA

Zahodne Alpe

2. 4., Les Courtes, Švicarska smer: V, 800 m, 2. JZP Marjan Kregar in Aco Pepevnik.
7. 3., 3. JZP (1. JZSP) Pavle Kozjek.
- 24.—25. 1., III, 1. JZP Marjana Brenčič, Peter Japelj in Tono Palčič.
- 24.—25. 1., Mt. Blanc du Tacul, Super couloir: VI, 80°—85°, 800 m, 1. JP (ZP) Bogdan Biščak in Igor Škamperle.
27. 1., Les Courtes, Avstrijske smer: V—, 900 m, 4 ure, 1. JZP Borut Bergant in Iztok Tomazin.
7. 3., 2. JZP Pavle Kozjek, sestop.
11. 3., 3. JZP, 7 ur, Blaž Jereb in Mirko Pogačar.
- 28.—29. 1., Mt. Blanc du Tacul, Gabarrouv ozebnik: V +, 85°/70°—80°, 600 m, 10 ur, 1. JZP Tomo Česen in Andrej Štremfelj.
- 6.—10. 3., Petit Dru, Grossova smer: VI, A 3 1000 m, 50 ur, 1. ZP (2. P) Janez Sobolek in Janez Skok.
7. 3., Les Droites, Cornuau-Davaille: VI, 1050 m, 17 ur, 1. JZP Blaž Jereb in Mirko Pogačar.
8. 3., 2. JZP (3. ZSP) Pavle Kozjek.
- 9.—10. 3., Grand Pillier d'Angle, Dufour-Frehel z Boivinova varianto: V +, 80°/55°—70°, 900 m, 15 ur in pol, 1. ZP Tine Bucik, Slavko Frantar in Venja Matijevac.
10. 3., Les Courtes, Smer Dillmena-Charlet-Simond z variantami: III—IV, 70°/50°—55°, 800 m, 1. JZP Pavle Kozjek, sestop po smeri Cordier-Anderegg, III, 800 m.
10. 3., Mt. Blanc du Tacul, Gervassuttijev ozebnik: 50°—55°, 800 m, 2. JZP Igor Herzog, Miran Rus, Marko Klobčič, Andrej Kokalj.

SVICA

Vališke Alpe

26. 2., J stena Möncha: 55°, 400 m, 1. JZP Irena Komprej in Marjana Šah.

Julijske Alpe

- 30.—31. 12., S stena Travnika, Hudoček-Juvan: VI/IV—V, 850 m, 1. ZP (7. P) Lojze Cajzek in Franček Knez.
9. 1., Srebrnjak, Cerkljanska smer: V +/III—IV, 450 m, 6 ur in pol, 1. ZP (2. P) Peter Poljanec in Slavko Svetičič.
- 12.—14. 1., S stena Šit, smer JLA: VI, A 2/V, A 1, 350 m, 17 ur, 1. ZP Janez Jeglič in Silvo Karo.
13. 1., S stena Triglava, Srednja nemška smer (Skozi Okno): IV +/III—IV, 791 m, 6 ur, 1. ZP Marija in Slavko Frantar.
22. 1., S stena Travnika, Grapa med Travnikom in Šitami: V, 70°—85°/40°—55°, 700 m, 5 ur in pol, 2. ZP Tomo Česen in Peter Markič, Andrej in Marija Štremfelj, Tine Kristan s soplezalcem.
1. 2., 3. ZP (1. SP) Nejc Zaplotnik.
5. 2., Bogdan Biščak in Igor Škamperle, Marko Klopčič in Rok Kovač, Mirko Pogačar in Vili Tavčar, Sandi Marinčič in Tomaž Skobrnja.
5. 3., Rok Kolar, Irena Komprej in Stanko Mihev, Borut Bergant in Dušan Markič, Iztok Tomazin, Beno Ravnik in Slavko Svetičič.
9. 3., Boštjan Kokoc in Damjan Vidmar.
13. 3., Marko Česen in Matej Kranjc.
18. 3., Vili Božič in Borut Kersnik.
- 22.—23. 1., S stena Triglava, Slovenska smer: VI—/V, A 0, 620 m, 15 ur in pol, 1. ZP Franček Knez in Lidija Palkher, Janez Jeglič in Silvo Karo.

* S priloženo objavo podatkov o pomembnejših vzponih, ki so jih opravili naši alpinisti v minuli sezoni, skušamo vpeljati reden pregled te dejavnosti, ko bomo v to gradivo vključevali vse bistvene elemente, ki vplivajo na oceno alpinistične sezone (različni faktorji in vremenskih razmerah, pregled nesreč itd.).

- 22.—24. 1., S stena Široke peči, Dibonov raz: VI/IV—V, A 1, 800 m, 29 ur, 1. ZP Dare Alič, Stano Balak in Emil Trahtnik.
 24. 1., S stena Trapeza, Desna smer: V—/III—IV, 400 m, 6 ur, 1. ZP Marija in Slavko Frantar.
 25. 1., J stena Mangrta, Betkina smer: V, A 1/III—IV, 50⁰—85⁰, 900 m, 10 ur, 1. ZP (2. P) Milan Velikonja in Severin Leban.
 27. 1., S stena Triglava, Črni graben: V, 300 m, 1. ZP Lojze Cajzek in Franček Knez.
 4.—8. 2., 2. ZP Jan Kroh, Jan Pinos in Jiri Švejšda.
 20.—29. 1., S stena V. Draškoga vrha, Levi raz: V, VI, 600 m, 15 ur, 2. ZP Blaž Jereb in Mirko Pogačar.
 29.—30. 1., S stena Triglava, Dolga Nemška s Severnim razom: III—IV, 1300 m, 16 ur, 1. ZP te kombinacije, Slavko Frantar in Igor Hercog.
 3.—5. 2., S stena Triglava, Bavarska smer s Zimmer-Jahnovim izstopom: IV +, 791 m, 1. ZP Fratišek Compel in Oleg Duriš.
 3.—7. 2., S stena Triglava, Petercelova s Čopovim stebrom: V, VI, A 1e, 1005 m, 2. ZP te kombinacije, Jindřich Hudeček in Miroslav Mikyška.
 3.—8. 2., S stena Triglava, Petercelova—Črni graben: V, 300 m, Pavel Svoboda, Miroslav Štepanek.
 19.—20. 2., SV stena Jerebica, Metulj: VI, A 2/V +, A 1, 250 m, 17 ur, 1. ZP (1. P) Peter Poljanec in Slavko Svetičič.
 9.—10. 3., S stena Široke peči, Juvan-Stebaj: V, VI, A₂, 600 m, 13 ur in pol, 1. ZP (7. P) Tomo Česen, Igor Jelovčan in Andrej Štremfelj.
 19. 3., Z stena Krna, Cerkovnikov stebor: V—VI/III, 350 m, 8 ur, 1. ZP Boris Ivančič in Vlado Lukman.
 19.—20. 3., S stena Triglava, Helba: VI—, A₁, 306 m, 14 ur, 2. ZP Janez Jeglič in Silvo Karo.

Karavanke

- 26.—27. 2., S stena Vrtače, SZ stebor: V +, A 1/IV—V, 560 m, 16 ur, 1. ZP Borut Bergant in Iztok Tomazin.

Kamniško in Savinjske Alpe

3. 1., S stena Rzenika, Centralni stebor: VI, A 1, 410 m, 9 ur, 5. ZP Pavle Kozjek in Bor Strancar.
 29. 2., 6. ZP (3. PP) 4 ure, Rok Kovač in Janez Sabolek.
 17. 3., 7. ZP 5 ur, Tomo Česen in Andrej Štremfelj.
 11.—12. 1., S stena Rzenika, Zelja: A 2, V +/IV—V, A 1, 410 m, 12 ur, 1. ZP (1. P) Milan Gladek, Marjan Kregar in Bojan Pollak.
 16. 1., S stena Doljske škrebline, Zeljeda Ekar-Jamnik: VI—, A 0/V, III—IV, 350 m, 8 ur, 1. ZP Davor in Luka Kaničar.
 19. 3., 2. ZP (zgoraj zavila desno v Smešno smer) 9 ur, Stojan Golob in Miloš Kolšek.
 22.—23. 1., S stena Stajerske Rinke, Direktna smer: V +, A 1/IV—V, 600 m, 13 ur, 6. ZP Lojze Cajzek in Slavko Cankar.
 23. 1., S stena Ojstrica, spodaj Ivo Reya, zgoraj Ogrin-Omersa: V/IV—, 490 m, 1. ZP te kombinacije, 10 ur, Srečko Rihter in Zdenko Žorič.
 26.—27. 2., S stena Planjave, Smer Gradišnik-Ogrin z novo izstopno varianto: V/III—IV, 800 m, 16 ur, ZP Srečko Rihter, Marko Subić in Ivo Veberič.
 6. 3., S stena Rzenika, Centralna (Kamniška) smer: V, A 1, 400 m, 7 ur, 2. ZP Marjan Kregar in Bojan Pollak.
 9.—10. 3., S stena Rzenika, Andromeda: VI—, A 2/V, 410 m, 15 ur, 1. ZP (3. P) Janez Benkovič, Marjan Kregar in Bojan Pollak.
 12. 3., SV stena Jezerske Kočne, Spominska smer dr. Chodounskega: VI—, A 1/V, III—IV, 250 m, 3 ure in pol, 1. ZP Rado Markič in Srečo Rehberger.
 18.—19. 3., S stena Dolgega hrba, Trikot: VI, A 1, 500 m, 19 ur, 2. ZP Janko Meglič in Joža Rozman.
 19. 3., SZ stena Jezerske Kočne, Centralna smer v Kupu: V, 700 m, 12 ur, 1. ZP Rado Markič in Srečo Rehberger.

Slapovi

24. 1., J stena Tolminskega Kuka, Anetina slap: 60⁰—80⁰/30⁰—50⁰, 300 m, PrV Janko Humar in Marko Kogoj.
 29. 1., Mali Triglav, Slap: 60⁰—85⁰, 120 m, PrV Slavko Svetičič.
 1. 2., Martuljak, Slap pod Srecom: 90⁰/50⁰—70⁰, 100 m, 1. P (1. SP) Igor Škamperle.
 24. 2., Mokro peči nad Martuljkom, Lucifer: 90⁰/45⁰—75⁰, 180 m, 2. SP Tomo Česen.
 26. 2., Črne vode nad Tamarjem, Srednji slap: 90⁰/70⁰—75⁰, 130 m, 2. url, 2. P Tomo Česen, Igor Jelovčan in Andrej Štremfelj.

Legenda

1. P — prva ponovitev
 1. ZP — prva zimska ponovitev
 1. J7P — prva jugoslovanska zimska ponovitev
 1. ZSP — prva zimska solo ponovitev

1. SP — prva solo ponovitev
 1. PP — prva prosta ponovitev
 PrV — prvenstveni vzpon
 1. J7SP — prva jugoslovanska zimska solo ponovitev

SO ŽENSKES MORDA BOLJŠE ALPINISTKE?

Kako dolgo bo še ostal alpinizem pretežno moški šport? Kajti vse več žensk v zadnjem obdobju dokazuje, da v gorah in tudi najtežavnejših plezalskih smereh prav nič ne zaostajajo za moškimi. Francoski zdravnik dr. Jean-Louis Etienne ob tem meni, da je to neizogibno, saj ženske že po naravi niso nič manj pripravne za vse planinske športne zvrsti, v nekaterih vidikih pa moške celo prekašajo. V zadnjih letih in deloma skoraj neopazno so ženske zmogle vzpone na najvišje vrhove sveta, svoja imena pa so vpisale tudi v najtežavnejših plezalskih smereh.

Broz vpliva na ženskost

Mar so alpinistke, ki so se povzpele do vrhunškega mojstrstva v najzahtevnejših smereh, izjeme? Tiste, ki sem jih srečal, se razlikujejo od svojih vsakdanjih vrstnic po tem, da nikakor nočejo več verjeti tega, kar je »kulturni svet« ženo od nekdaj trdil o »naravnem položaju in vlogi žene«. Medicina dokazuje, da športna dejavnost nikakor ne vpliva na ženskost športnice. To velja tudi za najbolj naporene športne zvrsti. Intenzivni športni trening sicer okrepi mišice, toda telesna sprememba je le zunanja. Izločanje hormonov se tudi pri najostrejšem treningu prav nič ne spremeni.

Gibčnost in natančnost

Kako se obnese značilno ženska konstitucija v gorah ali med plezanjem? Ženske tehtajo v povprečju 10 % manj kot moški. Količina in porazdelitev mišic sta pri obeh spolih prav tako različni. Ženske mišice razvijajo (na kvadratni centimeter njihovega prereza) nekako 20 do 25 % manj moči kot moške. Toda vse to še nikakor ne pomeni telesne podrejenosti, kajti manjša mišična moč in večja raztegljivost kit in vezi na drugi strani, ženski omogočata pri premikanju veliko večjo gibčnost in natančnost. Prav iz istega razloga so ženske uspešnejše tako pri plesu kot v gimnastici.

Slabša vzdržljivost

Med moškimi in ženskami atleti je opazna razlika tudi v prostornini srca in frekvenci dihanja. V mirovanju ženskam srce hitreje utripa kot moškim, tudi diha hitreje, kar kaže na manjšo vzdržljivost pljuč in krvnega obtoka.

Svoja razmišljanja o planinkah in plezalkah je dr. Jean-Louis Etienne strnil v naslednje tri točke:

1. Ženske so danes najhujšo oviro — socialni položaj — premagale, saj jih je prav ta položaj izločal iz vrhunskega športa, ki naj bi bil namenjen zgolj »močnemu moškemu«.

2. Športno plezanje je posebno primerno za žensko telesno konstitucijo. Kjer si moški pomagajo predvsem z močjo, uspevajo ženske s svojo gibčnostjo. Treba je le opazovati mlade plezalkice med vzponi. Gibčnost, izreden občutek za ravnotežje in natančnost gibov (torej značilno ženske odlike) so prav tako pomemben sestavni del kot poraba moči pri plezalstvu velike zahtevnosti.

3. Ženske se vse pogostejše udeležujejo odprav v Himalajo in so tamkaj posebno primerne tudi za trajne napore. Pri tem je odločilna njihova manjša občutljivost za mraz, za vremenske spremembe in telesno izčrpanost — žensko telo ima namreč znatno več maščob kot moški, to pa jim omogoča boljšo toplotno izolacijo in pomeni večje rezerve med hudimi napori. Prav na visokogorskih odpravah je ženskam v največji meri uspelo premagati njihov vse doslej podrejeni položaj, ki so jim ga tako dolgo vsiljevale kultura, vzgoja in nesmiselna tradicija.

(Povzetek sestavka z istim naslovom iz revije »Alpin«, 2/1983.)

M. A.

NAGRADA REINHARDA KARLA

Znana Münchenska revija »Alpin«, ki jo izdaja Reinhold Messner, razpisuje v svoji tretji letošnji številki nagradni natečaj za najboljši planinsko reportažo v besedi in fotografiji, pri čemer naj bi šlo — kar uredniki posebej poudarjajo — predvsem

za umetnost, kako priti na vrh gore. Rokopisi ne smejo presegati štirih tipkanih strani, fotografije — najbolje barvni diapozitivi — pa morajo biti opremljene z ustreznim kratkim besedilom. Uredništvo bo objavilo vsak mesec eno tako reportažo, po 12 mesecih pa bo posebna žirija prisodila nagrado Reinharda Karla za leto 1983/84 najboljši med njimi. O višini te nagrade za zdaj niso povedali še nič določnega.

Zdaj pa še nekaj besed o Reinhardu Karlu, v čigar spomin so razpisali ta nagradni natečaj. Reinhard Karl je izgubil življenje 19. maja 1982 kot član avstrijsko-nemško-švicarske odprave na Čo-Oju, in sicer v ledenem plazju. Bil je izvrsten gornik, ki ni preplezal le številnih prepadnih sten, temveč je o tem znal tudi mojstrsko poročati tako v besedi kot sliki. Sam je zapisal: »Vseeno je, na kakšno goro se povzpneš, na njenem vrhu bomo vedno dihati videli.« Omeniti je treba še to, da je Reinhard Karl napisal odlično knjigo o svojem alpinističnem, reporterskem in fotografskem delovanju z naslovom »Doživljaj gora — čas za dihanje«.

M. A.

HOTEJL 4/82

Zadnja lanska številka prinaša obširen opis prvih odprav na Čogori ali K2 (8611 m), drugo najvišjo goro na našem planetu. Podrobno je opisana prva angleško-avstrijska odprava iz leta 1902, ki je dosegla sedlo Skyang v višini 6233 m, italijanska odprava pod vodstvom vojvode d'Abruzzi (1909), ki je dosegla višino 7498 m, ter ameriški odpravi iz leta 1938 in 1939, ki sta se morali obrniti na višini 7925 m oziroma 8230 m.

Za alpiniste je zanimiv članek J. Krcha o klasifikaciji vzponov, kjer razčlenjuje in primerja številne klasifikacijske lestvice za klasično (mednarodna lestvica UIAA, francoska lestvica po Arthaudu, sovjetska, ameriška) ter prosto plezanje (češka lestvica, vzhodnonemška, ameriška, angleška, avstralska, francoska in belgijska).

Revija prinaša še predhodne rezultate tekmovanja za plezalni vzpon leta 1982, ki jih je razglasila Češkoslovaška zveza športnih trenerjev ter kratko poročilo o brnskem festivalu planinskih in alpinističnih filmov.

Karel Natek

HORY 16

V tej številki internega biltena češkoslovaških alpinistov je največ prostora namenjenega malo zapoznelemu poročilu o tretjem neuspelem poskusu češkoslovaških plezalcev, da bi v severni steni Eigerja preplezali t. i. idealno diretissimo, ki poteka desno od Harlinove smeri naravnost na vrh. Prva sta se v tej smeri poskusila Münchenčana Max Sedlmayr in Karl Meh-

ringer leta 1935, ki sta prišla nad drugo snežišče in preminila v t. i. Bivaku smrti. Po neuspelem poljskem poskusu 1932. leta so se poskusile tri češke odprave: 1976 skupina J. Pechouš, K. Procházka, F. Půlpán in V. Zajíc (v trinajstih dneh so prišli do drugega skalnatega pasu); 1977 skupina J. Pechouš, L. Páleníček, F. Půlpán in K. Procházka (po 12 dneh so dosegli tretje snežišče pod vršno steno, a so morali zaradi slabega vremena sestopiti) in od 8. 3. do 2. 5. 1978 skupina J. Pechouš, V. Jarolín, J. Šlegl, H. Skopec, D. Smejkal in zdravnik P. Jirko. Le-ti so v steni postavili pet višinskih taborov in dosegli sredino vršnega stebra, kjer so se morali zaradi slabega vremena in popolne izčrpanosti umakniti. D. Smejkal je zaradi hudih omrzlin že prej rešil helikopter, J. Pechouš in J. Šlegl pa sta se smrtno ponesrečila

nekje v Osrednjem pasu, ko sta šla postavljati zadnji višinski tabor na Muhi, neposredno pod vrhom.

Zanimivo je zbirno poročilo o testiranju osmih tipov prižem (žumarjev) in pa navodila za uporabo le-teh pri plezanju ter članek o osnovah prve pomoči v gorah. Za nas pa je še posebej zanimiv sestavek o začetkih češkega planinstva, ki je bilo prek delovanja Češkega odseka SPD tesno povezano z začetki organiziranega planinstva pri nas, ter sestavek o Karlu Choudonskem, vodilnem planinskem organizatorju na Češkem in predsedniku Češkega odseka SPD od ustanovitve leta 1897 do konca njegovega delovanja v letu 1914.*

Karel Natek

* Glej sestavek o tem v tej številki PV, str. 276.

razgled po svetu

DESET LET AVSTRIJSKEGA PLANINSKEGA MUZEJA

Konec minulega leta je minilo deset let, kar so v Innsbrucku ustanovili muzej avstrijskega alpskega združenja. Ob tej priložnosti so razstavili svojo izpopolnjeno zbirko reliefov gorskega sveta, ki je največja v Evropi. Posebno ponosni pa so seveda tudi na številne umetniške podobe, ki predstavljajo skoraj popolno dokumentacijo umetniškega ustvarjanja, kolikor je le-to povezano s planinstvom ali življenjem alpskega prebivalstva. S svojimi zbirkami muzej prikazuje nešteto podrobnosti iz zgodovine planinstva, pri čemer je treba posebej omeniti razvoj planinske opreme, izjemno obsežen prikaz gorskega rastlinstva in živalstva, njihove planinske postojanke in stare zemljevide. Vse to so le deli te zares velike sistematično in zelo pregledno urejene muzejske zbirke.

Za ponazoritev uspešnega dela tega muzeja bo nemara prav, če na kratko opišemo njegovo dejavnost v letu 1982, ki je bilo zelo delovno. Tako je muzej pripravil posebno razstavo v Rosenheimu, sodeloval je z 81 eksponati na veliki razstavi v počastitev nadvojvode Johanna v Bad Ausseeju, sodeloval je na razstavi o Tibetu v Münchnu in ob koncu leta še na eni razstavi o dejavnosti nadvojvode Johanna v Bad Gasteinu. Kot zanimivost dodajmo še to, da je muzejske zbirke avstrijskega planinskega muzeja v Innsbrucku samo v letu 1982 obogatilo kar 29 darovalcev, pretežno iz Avstrije pa tudi nekateri iz ZR Nemčije. Nekoliko skromnejši so bili glede nakupov, saj so lani kupili le štiri nova dela.

(Obvestila avstrijskega alpskega združenja, 2/1983).

M. A.

60 LETNIKOV REVIE KRASY SLOVENSKA

V letošnjem letu začenja izhajati šestdeseti letnik ene najstarejših slovaških revij. Izhajali je začela že leta 1920 z nalogo, popularizirati med širokimi sloji prebivalstva lepote slovaške dežele. Pomembno je tudi delovanje revije na področju propagiranja lepote Slovaške v tujini, saj je prva številka 60. letnika izšla v nakladi 50 000 izvodov v štirih svetovnih jezikih.

Revija zvesto spremlja razvoj motoriziranega in zdraviliškega turizma, popotništva, alpinizma, rekreacije, obnavljanje kulturno-zgodovinskih spomenikov, napore za ohranjanje ljudske umetnosti, odpiranje muzejev, narodnih in krajskih parkov ter državnih naravnih rezervatov, uspehe speleologov pri iskanju novih jam itd.

Karel Natek

NOVE ZIMSKE MARKACIJE V VISOKIH TATRAH

Gorska služba je lansko leto prepovedala v Visokih Tatrah hojo po označenih planinskih poteh nad gozdno mejo, kadar so pod snegom in niso označene z drogovi ali okroglimi oznakami. Prepoved velja za vse leto in se nanaša tudi na poletna snežišča. Zato pa mora Gorska služba skrbeti za označevanje ustreznih zimskih poti s trajnimi ali začasnimi drogovi in hkrati ugotavljati prehodnost teh poti, da

jih lahko ob poledenosti ali nevarnosti plazov zapre in postavi opozorilne table. Doslej so za označevanje zimskih poti uporabljali štiri metre visoke lesene drogove, ki so jih spomladi pobrali, da ne bi kvarili podobe narodnega parka. V zadnjih zimah je bilo tako malo snega, da drogovi sploh niso mogli napikati do srede februarja, oznake na tleh pa so bile prekrite. Zato so poti, ki jih uporabljajo tudi pozimi, označili s tri metre visokimi fiksnimi drogovi z okroglo oznako, ki sledijo običajni poletni trasi. Pri dovolj visokem snegu jih dopolnijo z višjimi drogovi, ali pa preidejo na zimsko traso. Prehod je označen z drogovi, na prvem za odcepom pa je kažipot z oznako »zimska smer«.

Tako so označene že naslednje poti: do-

stop k Brnčalovi koči po dolini Zelenega jezera Kežmarskega (rumeni znak), magistrala na odseku Lomnická Vyhliadka—Skalno jezero (rdeči), dostop k Térijevi koči skozi Malo Studeno dolino (zeleni), dostop k Zbojnicki koči skozi Veliko Studeno dolino (modri), dostop k Sliezskemu domu po Velicki dolini (zeleni), zimska pot s Trigana na Popradsko jezero skozi Mengusovsko dolino (zeleni) in pot k slapu Skok skozi Mlynicko dolino (rumeni znak). Podrobnejše informacije dajejo na sedežu Gorske službe* v Starem Smokovcu. Po reviji Krásy Slovenska 1/83 priredil

Karel Natek

* Hrska služba opravlja naloge kot naša GRS.

na kratko

S PLANINCI IZ LITIJE V SAMOBORSKEM GORJU

V okviru akcije »zdravju nasproti«, bilo je to 30. januarja letos, so zagrebški planinci-železničarji popeljali litijske planince po Samoborskem gorju. Prehodili so relacijo Samobor—Palačnik—Veliki dol—Oštrc. Ob tej priložnosti so litijski planinci povabili zagrebške prijatelje, naj obiščejo znano Badjurovo krožno pot po zasavskih hribih, kar so le ti z veseljem obljubili.

Po zapisu J. Sakomana

INFORMATOR 1/83

Že osmo leto izhaja v okviru PD Viharnik; v njem to društvo obvešča člane o vsem planinsko zanimivem v njihovem okolju. V tej številki lahko v uvodniku preberemo, da so ustanovni občni zbor sklicali 24. januarja 1974. V nadaljevanju pa najdemo poročila o delu tega PD za minulo leto. Objavljajo tudi prvi letošnji društveni izlet (Mrzlica—Kal) in pa članek Utrinki z noveletnega srečanja na Slavkovem domu. Naj omenimo, da je v tej številki tudi seznam izletov za letošnje leto. Urednik Informatorja je Miha Lesar.

POHOD NA STOL

Tudi pomurski planinci PD Matica so se dne 19. februarja v lepem številu, bilo jih je kar 53, udeležili 18. zimskega spominskega pohoda na Stol.

V lepem vremenu so po obronkih zasneženega Stola letos prvič preizkušali svoje kondicijske sposobnosti in se tako počasi pripravljajo za letošnje planinsko sezono.

Marinka Jerič

PTT NOVICE 3/83

V tej številki je izrečno planinskih sestavkov bolj malo. Sem pa vsekakor prišteva mo Pohod po stezah partizanske Jelovice; sestavek je napisal (in ga opremil tudi s fotografijo tega pohoda) Jože Dobnik. Obvestilo o nekaterih planinskih kočah, ki bodo »delale« v času, ko se bodo odvijali turni smuki, zaključuje planinsko vsebino te številke.

GLAS KOLEKTIVA 2/83

Glasilo delavcev PD Slovenija ceste-Tehnika je zmerom pozorno na planinsko življenje, ki je v kolektivu kar precej razgibano. Planinci so aktivni tudi pozimi, kar dokazuje sestavek Na izletu po okolici Ljubljane (Od Urha preko Orli čez Golovec nazaj). Vabilo v gore je tokrat naslovljeno na tiste, ki bi radi obiskali Mrzlico in Snežnik. Nosilni planinski članek pa je poročilo 3. letne konference PD SCT, ko v njem med drugim ugotavljajo, da je bil lani vsak član tega kolektiva vsaj dvakrat na izletu.

STEZICE 1/83

Mladinski odsek PD Polzela izdaja list s tem naslovom, v katerem objavlja zapise o delu odseka, o dogodkih v planinstvu in njihovem področju in celo pesem je najti med gradivom. Nosi naslov Gore, avtor pa je »Bojan«. Predsednik Vili Vybihal v uvodniku želi listu mnogo izdaj, Miran Blagatinšek piše o ustanovitvi MO, Jaro Vybihal razpravlja o kulturi v gorah, Damjana Ferlič je bila pozimi na gori Oljki, Bojan Pustnik razmišlja o planin-

zen, Lisca, Okrešelj ter Bohinj in Krn). Cicibani so opravili 11 izletov in sicer v okviru akcije ciciban-planince. Trima ob Dnevu šmarnic se je udeležilo kar 500 planincev. Marljivi so tudi orientacisti. Bili so na taboru v Bavšici itd. V nadaljevanju pa najdemo številne priložnostne zapise o planinskih doživetjih: Franci Rojc in Tina Rejc pišeta o spominskem pohodu na Porezen, Boštjan Bizjak o izletu na Robiden-sko brdo, Helena Prezelj je bila na Okrešlju, Tina Rejc se je poskusila v pesmi — Slap Rinka, Aleš Poljanšek je bil na republiškem planinskem taboru v Bavšici, brigadirski dan pa je popisal Dragan Mi-klavčič.

NOVICE 5/83

Glasilo ptt delavcev Slovenije se je — tako kot mnoga glasila — spomnilo 90-letnice SPD z daljšim člankom v nadaljevanjih z naslovom »90-letnica ustanovitve Slovenskega planinskega društva«, ki ga je avtor (Jože Dobnik) opremil z znano fotografijo »Piparjev«, pobudnikov SPD.

ZIMA 1982/83 NA KREDARICI

V meteorološkem smislu delitve leta na letne čase štejemo med prave zimske mesece december, januar in februar, dasi je v gorah zima precej daljša.

Prva dva zimska meseca (december 1982 in januar 1983) sta bila na Kredarici pretopla, medtem ko je bil zadnji zimski mesec (februar 1983) občutno prehladen. V padavinskem pogledu je bil prvi mesec bogato založen s padavinami, medtem ko sta bila ostala dva meseca sušna.

Dolgoletni temperaturni popreček zime (obdobje 1956—75), t. j. temperaturni po-preček vseh treh mesecev znaša —7,9°.

Temperaturni popreček letočnje zime (1982/83) pa —7,4°. Tudi ta podatek kaže, da je bila pravkar minula zima pretopla. Temperaturni popreček decembra 1982, ki je znašal —6,5° je bil za 0,4° previsok. Januarski popreček (1983), ki znaša —4,3° je bil kar za 3,9° nad normalno vrednostjo, ki znaša —8,2°. Temperaturni popreček fe-bruarja 1983, ki znaša na Kredarici —11,5° pa je bil za 2,8° pod dolgoletnim febru-arskim poprečkom, ki znaša —8,7°. Ekstremne temperature posameznih mese-cev so bile — razen januarskega maksima — v mejah doslej znanih temperaturnih ekstremov. Najvišja decembrska tempe-ratura je znašala 3,6° (dne 16. dec.), ja-nuarska 7,6° (dne 7. jan.) in februarska 2,2° (dne 26. feb.). Dosedanja najvišja ja-nuarska temperatura na Kredarici je znašala 6,2°, izmerjena je bila 9. jan. 1957. Najnižje temperature posameznih mese-cev minule zime so naslednje: decembra 1982 —16,2° (dne 29. dec.), januarja —19,6° (dne 20. jan.) in —22,7° dne 22. februarja. Bile so precej višje od doslej znanih minimalnih temperatur zim-skih mesecev.

Stopnja poprečne mesečne oblačnosti je znašala za december 6,3. Bila je nad dol-goletnim poprečkom, ki znaša 5,3. Zato je bilo v tem mesecu na Kredarici registri-ranih samo 78 ur s sončnim sijem, kar je komaj 29% maksimalnega možnega tra-janja sončnega sija. Posledica povečane stopnje oblačnosti je tudi prekomerna mno-žina padavin, ki znaša za december 1982 284 mm, kar je 256% normalne vrednosti. Ta množina padavin je padla v 17 pada-vinskih dneh.

Januarska stopnja poprečne mesečne ob-lačnosti je znašala 3,5 in je bila občutno pod dolgoletnim poprečkom, ki znaša 5,5. Januarja je dan že daljši, vendar to še ni bistveno prispevalo k zvišanju števila ur sončnega sija, ki je znašalo v tem

mesecu 124 ur, kar je 44 % njegovega maksimalnega možnega trajanja, temveč močno zmanjšana stopnja oblačnosti. Januarja je padlo na Kredarici v skupno šestih padavinskih dneh samo 21 mm padavin, kar je komaj 23 % od za ta mesec normalne množine. Zato je bil januar zelo sušen.

Februarski popreček mesečne oblačnosti je znašal 5,1. Tudi ta vrednost je bila pod dolgoletnim poprečkom, ki znaša 5,7. Hellograf je kljub daljšemu dnevu vendar bistveno krajšemu mesecu registriral 124 ur sončnega sija, kar je 43 % njegovega maksimalnega možnega trajanja. V tem mesecu je v 15 padavinskih dneh padlo 70 mm padavin, kar je 85 % dolgoletnega poprečka.

Padavine v obravnavanih treh mesecih so padale izključno kot sneg. Snežna odeja, ki je nastala že v oktobru, je vso zimo prekrivala Kredarico. Spreminjala se je le njena debelina. Njena največja debelina v decembru je merila 304 cm (25. dec.) in je presegla dosedANJI decembrski maksimum, ki je znašal 291 cm, izmerjen pa je bil 21. dec. 1969. Januarski maksimum debeline snežne odeje je znašal samo 285 cm (dne 17. jan.), februarski pa 350 cm (dne 12. feb.).

December planincem ni bil naklonjen zaradi pogostih in obilnih padavin, dasi ni bil premrzel. Zelo ugoden je bil januar, ker je bil topel in suh. Februar pa je ponagajal z mrazom. Na splošno smo z vremenom v zimskih mesecih lahko zadovoljni, saj so nam dali obilo lepega vremena.

F. Bernot

30 VRHOV

Delavci-planinci iz Gorenja obveščajo planinske tovariše, da so ob tridesetletnici Gorenja razpisali točkovno planinsko pot in izdali jubilejno značko »Trideset vrhov«.

PLANINSKA SEKCIJA GORENJE

DNEVNIK TRIDESET VRHOV

Posvečeno tridesetletnici Gorenja

Titovo Velenje 1983

Značke so oštevilčili in jih bodo prejeli le lastniki izpolnjenih dnevnikov.

Vabijo ljubitelje gorske narave, zbiralce transverzalnih značk, da se vključijo v akcijo.

Dnevnik z vsemi navodili je mogoče dobiti pri planinski sekciji v Gorenju, Celjska 5 a, Titovo Velenje.

Veliko prijetnih poti in srečanja v gorskem svetu želijo planinci iz Gorenja.

ZELENE TIŠINE

Manko Golar

Poljubljam zelene tišine
in drobčkane sence,
poljubljam žareče puščice,
ki s sonca prebadajo
zaspanost zaspanega maha
poključkih tišin.

Nihče se ne dotakne
zelene tišine

ne z mislijo
ne s prsti
ne s smehom večernega sonca.
Tako leži
zelena tišina,
vsa trudna, nabrekla,
s smaragdno vonjavo
na temnih vrhah.

ČLANSTVO PLANINSKE ZVEZE SLOVENIJE V LETU 1982

Zap. št.	PLANINSKO DRUŠTVO	VRSTA ČLANSTVA			Skupaj 1982	Skupaj 1981
		član	mladinci	plonirji		
1.	Agrostroj Ljubljana	54	16	—	70	—
2.	Ajdovščina	192	79	148	419	544
3.	Aero Celje	307	35	78	420	467
4.	Avtomontaža Ljubljana	157	18	35	210	203
5.	Avtotehna Ljubljana	21	1	8	30	100
6.	Akademsko PD	28	65	5	98	94
7.	Blagajana	60	9	44	113	108
8.	Bled	512	58	86	656	671
9.	Bohinj-Srednja vas	410	90	80	580	729
10.	Bohinjska Bistrica	372	85	82	539	566
11.	Bohor Senovo	362	132	749	1 243	1 135
12.	Bovec	200	35	43	278	294
13.	Borovnica	31	30	30	91	85
14.	Brezice	114	58	299	471	428
15.	Celje	788	355	300	1 444	1 452
16.	Cerknica	82	4	37	123	100
17.	Cerkno	614	66	229	935	1 017
18.	Črna	1 020	300	300	1 620	1 470
19.	Črnuče	288	106	198	592	477
20.	Črnomelj	29	34	—	63	66
21.	Delo Ljubljana	201	40	60	301	320
22.	Dol	547	49	315	911	982
23.	Domžale	562	189	223	974	1 078
24.	Donit Trebnje	70	50	50	170	100
25.	Dončka gora	56	23	50	129	129
26.	Dovje-Mojstrana	488	85	84	657	669
27.	Drago Bregar — Ljubljana	275	22	219	516	439
28.	Dramlje	21	11	41	73	82
29.	Dravograd	209	96	69	374	326
30.	Fram	115	46	43	204	162
31.	Gradis Ljubljana	134	2	22	158	173
32.	Gorenje Fecro	105	10	17	132	118
33.	Gorje	595	131	97	823	886
34.	Gornik Ljubljana	80	25	30	135	108
35.	Gornji grad	175	55	102	332	396
36.	Gornja Radgona	211	55	60	326	316
37.	Gorenja vas	75	24	87	186	179
38.	Gozd Martuljek	191	55	52	298	270
39.	Hotiza	20	20	10	50	29
40.	Hrastnik	257	17	548	819	780
41.	Idrija	389	111	363	863	944
42.	Ig	20	30	50	100	70
43.	Ilirska Bistrica	237	27	1 167	1 431	1 452
44.	Infes Ribnica	42	26	2	70	74
45.	Instalacija	130	10	20	160	190
46.	IMP Ljubljana	291	36	56	383	398
47.	Impol — Slov. Bistrica	308	129	249	686	655
48.	ISKRA Ljubljana	242	28	66	336	375
49.	Janez Trdina Mengeš	311	86	124	521	577
50.	Javornik-Koroška Bela	1 348	204	283	1 835	1 744
51.	Jesenice	1 509	237	269	2 015	2 132
52.	Jezerško	122	44	30	196	294
53.	Jugobanka	22	—	8	30	36
54.	Kamnik	924	249	203	1 376	1 325
55.	Kanal	148	35	28	211	320
56.	Kidričevo	18	—	6	24	53
57.	Kobarid	196	39	221	456	422
58.	Kočevje	302	45	49	396	240
59.	Kompas	37	10	10	57	47
60.	Komunalno pod. Ljubljana	20	5	—	25	35

Zap. št.	PLANINSKO DRUŠTVO	VRSTA ČLANSTVA			Skupaj 1982	Skupaj 1981
		člani	mladinci	pionirji		
61.	Kozjak Maribor	236	17	29	282	313
62.	Kranj	1 760	600	700	3 060	3 350
63.	Kranjska gora	200	30	50	280	255
64.	Križe	281	70	150	501	438
65.	Kum Trbovlje	599	57	82	738	705
66.	Lenart	95	48	190	333	347
67.	Lesnina	132	6	10	148	142
68.	Laško	304	75	100	479	517
69.	Lisca Sevnica	594	78	349	1 021	1 192
70.	Litija	308	54	200	562	750
71.	Litostroj — Ljubljana	340	44	61	445	411
72.	Ljubljana-matica	4 433	2 200	1 070	7 703	7 909
73.	Ljubno	159	41	100	299	256
74.	Ljutomer	106	49	281	436	364
75.	Logatec	192	65	111	368	246
76.	Lovrenc	284	80	115	479	386
77.	Loče	74	37	18	129	171
78.	Luče	180	36	146	362	350
79.	Majšperk	67	21	70	158	154
80.	Maribor-matica	1 770	908	766	3 444	3 400
81.	Mariborski tisk	300	30	50	380	365
82.	Medvode	296	49	110	455	880
83.	Metlika	17	—	—	17	—
84.	Mežica	961	126	168	1 255	1 023
85.	Mirna	17	4	—	21	—
86.	Mislinja	34	28	23	85	—
87.	Mozirje	345	106	81	532	670
88.	Mura Murska Sobota	265	52	89	406	434
89.	MTT Maribor	218	39	43	300	309
90.	Matica Murska Sobota	164	101	25	290	241
91.	Nova Gorica	629	187	617	1 433	1 546
92.	Novo mesto	388	348	320	1 056	1 427
93.	Obrtnik Ljubljana	90	10	150	250	306
94.	Očnica Ljubljana	312	106	130	548	395
95.	Oploznica	15	14	21	50	57
96.	Ormož	70	68	100	238	220
97.	Obalno PD Koper	466	141	399	1 006	1 203
98.	Planinac Kranj	235	30	80	345	310
99.	Podbrdo	89	30	40	159	167
100.	PAP Ljubljana	45	6	3	54	—
101.	Podnanos	—	—	—	—	—
102.	Poljčane	339	171	386	896	832
103.	Polzela	213	51	266	530	457
104.	Postojna	175	67	258	500	777
105.	Preseče	65	19	43	127	200
106.	Prevalje	1 097	192	322	1 611	1 524
107.	Prebold	397	93	428	918	1 178
108.	PTT Celje	180	30	15	205	205
109.	PTT Ljubljana	1 133	227	224	1 584	1 624
110.	PTT Maribor	761	60	87	908	810
111.	Ptuj	360	251	571	1 182	1 115
112.	Radeče	647	120	204	971	956
113.	Radlje	135	49	44	228	248
114.	Radovljica	1 607	290	423	2 320	2 441
115.	Rašica	438	176	395	1 009	1 027
116.	Rateče	71	6	19	96	100
117.	Ravne	1 097	155	306	1 558	1 524
118.	Rečica ob Savinji	36	7	—	43	60
119.	Rimske Toplice	185	37	130	352	365
120.	Rogaška Slatina	240	50	180	480	390

Zap. št.	PLANINSKO DRUŠTVO	VRSTA ČLANSTVA			Skupaj 1982	Skupaj 1981
		člani	mladinci	plonirji		
121. RTV Ljubljana		250	50	40	340	325
122. Ruše		399	264	588	1 251	1 386
123. Saturnus Ljubljana		159	29	24	212	203
124. Sežana		377	153	297	827	822
125. Sladki vrh		138	8	28	172	161
126. Sloga Rogatec		150	13	8	171	230
127. Slovenj Gradec		386	151	135	673	771
128. Slovenske Konjice		102	41	39	182	167
129. Slovenijalec Ljubljana		219	35	55	309	265
130. Slovenijašport Ljubljana		34	—	5	39	44
131. Solčava		102	29	33	164	200
132. Sovodnj		120	50	60	230	230
133. Šentlur		97	37	44	178	247
134. Šentvid pri Stični		60	16	5	81	—
135. Škofja Loka		1 145	158	290	1 591	1 608
136. Šmarna gora		176	31	104	311	308
137. Šoštanj		164	70	44	278	286
138. Špik Ljubljana		116	51	70	237	280
139. Štore		167	20	80	267	265
140. Tabor		85	39	36	160	72
141. TAM Maribor		773	192	808	1 773	1 749
142. Tehnika — SCT		110	55	—	165	190
143. Tolmin		458	91	342	891	1 076
144. Trbovlje		991	250	500	1 741	1 563
145. Triglav Sevnica		100	20	—	120	105
146. Trimo Trebnje		20	10	5	35	17
147. Trzin		530	77	602	1 209	1 281
148. Tomos Koper		180	43	30	253	346
149. Viator — Integral		146	15	50	211	261
150. Velenje		917	387	705	2 009	1 729
151. Velike Lašče		32	13	14	59	73
152. Viharnik		211	22	42	275	315
153. Vipava		89	61	36	186	258
154. Vitanje		101	31	76	208	172
155. Vrhnika		655	100	150	905	856
156. Vuzenica		105	21	78	204	234
157. Vransko		30	20	300	350	335
158. Vevče Ljubljana		145	35	29	209	227
159. Nuklearna elektrarna Krško		36	4	2	42	—
160. Zabukovica		987	92	449	1 508	1 538
161. Zagorje		1 111	209	491	1 811	1 794
162. Zreče		100	40	50	190	240
163. Železničar Ljubljana		408	90	84	582	649
164. Železničar Celje		246	44	103	393	438
165. Železničar Maribor		550	60	120	730	700
166. Železniki		326	113	278	717	694
167. Žiri		674	106	370	1 150	1 127
168. Žalec		270	20	61	351	377
169. Žižnica		40	—	10	55	45
170. Žužembek		—	—	—	—	16
171. Hilikurd — Bagdad		126	—	—	126	—

Skupaj:	57 769	15 439	27 261	100 469
Skupaj v I. 1981:	57 149	16 671	28 412	102 232
Razlika:	+ 620	— 1 232	— 1 151	— 1 763

PREGLED NAROČNIKOV PLANINSKEGA VESTNIKA L. 1981 IN L. 1982

Zap. št.	PLANINSKO DRUŠTVO	Članstvo 1981	Naročniki 1981	Članstvo 1982	Naročniki 1982
1.	Agrostroj	—	—	70	—
2.	Ajdovščina	544	17	419	21
3.	Aero — Celje	467	—	420	—
4.	Avtomontaža	203	1	210	—
5.	Avtotehna	100	17	30	—
6.	Akademsko PD	94	25	98	—
7.	Blagajana	108	3	113	17
8.	Bled	671	29	656	28
9.	Bohinj-Srednja vas	729	22	580	28
10.	Bohinjska Bistrica	566	21	539	26
11.	Bohor	1 135	10	1 243	10
12.	Bovec	294	14	278	11
13.	Borovnica	85	9	91	9
14.	Brežice	429	19	471	20
15.	Celje	1 452	179	1 444	185
16.	Cerknica	100	8	123	7
17.	Cerkno	1 017	19	935	20
18.	Črna	1 470	29	1 620	30
19.	Črnuče	477	16	592	21
20.	Črnomelj	66	7	63	9
21.	Delo — Ljubljana	320	4	301	5
22.	Dol	982	15	911	5
23.	Domžale	1 078	73	974	78
24.	Donit — Trebnje	100	—	170	6
25.	Donška gora	129	—	129	2
26.	Dovje-Mojstrana	669	21	657	24
27.	Drago Bregar — Ljubljana	439	15	516	—
28.	Dramlje	82	4	73	4
29.	Dravograd	328	10	374	17
30.	Fram	162	1	204	1
31.	Gradis — Ljubljana	173	2	158	—
32.	Gorenje-Fecro	118	—	132	—
33.	Gorje	886	20	823	16
34.	Gornik — Ljubljana	108	—	135	—
35.	Gornji grad	386	26	332	28
36.	Gornja Radgona	316	10	326	9
37.	Gorenja vas	176	8	186	8
38.	Gozd Martuljek	270	7	298	7
39.	Hotiza	29	—	50	—
40.	Hrastnik	780	14	819	17
41.	Idrija	944	42	863	43
42.	Ig	70	4	100	3
43.	Ilirska Bistrica	1 452	33	1 431	29
44.	Infes — Ribnica	74	—	70	2
45.	Instalacija — Ljubljana	190	2	160	—
46.	IMP — Ljubljana	398	—	383	—
47.	Impol — Slovenska Bistrica	655	25	686	26
48.	Iskra — Ljubljana	375	2	336	—
49.	Janez Trdina — Mengeš	577	46	521	48
50.	Javornik-Koroška Bela	1 744	33	1 835	20
51.	Jesenice	2 132	87	2 015	95
52.	Jezersko	294	14	196	15
53.	Jugobanka	36	—	30	—
54.	Kamnik	1 325	181	1 376	142
55.	Kanal	320	1	211	—
56.	Kidričevo	53	5	24	6
57.	Kobarid	422	24	456	22
58.	Kočevje	240	18	396	24
59.	Kompas — Ljubljana	47	—	57	—
60.	Komunalno podjetje Ljubljana	35	—	25	—
61.	Kozjak	313	13	282	—
62.	Kranj	3 350	298	3 060	304

Zap. št.	PLANINSKO DRUŠTVO	Članstvo 1981	Naročniki 1981	Članstvo 1982	Naročniki 1982
63.	Kranjska gora	255	13	280	13
64.	Križa	438	8	501	1
65.	Kum	705	7	738	5
66.	Lenart	347	8	333	8
67.	Lesnina — Ljubljana	142	2	148	—
68.	Laško	517	26	479	35
69.	Lisca Sevnica	1 192	27	1 021	27
70.	Litija	750	35	562	48
71.	Litostroj — Ljubljana	411	10	445	—
72.	Ljubljana-matica	7 909	1 335	7 703	1 421
73.	Ljubno	256	5	299	6
74.	Ljutomer	384	13	436	13
75.	Logatec	246	17	368	18
76.	Lovrenc	386	12	479	12
77.	Loče	171	6	129	7
78.	Luče	350	11	382	16
79.	Majšperk	154	3	158	3
80.	Maribor-matica	3 400	279	3 444	286
81.	Mariborski tisk	365	9	380	—
82.	Medvode	880	37	455	37
83.	Mellika	—	—	17	—
84.	Mežica	1 023	16	1 255	14
85.	Mislinja	—	—	85	2
86.	Mirna	—	—	21	4
87.	Mozirje	670	10	532	13
88.	Mura — Murska Sobota	434	35	406	—
89.	MIT — Maribor	309	2	300	—
90.	Matica — Murska Sobota	241	18	290	59
91.	Nova Gorica	1 546	109	1 433	105
92.	Novo mesto	1 427	45	1 056	42
93.	Obrtnik — Ljubljana	306	2	250	—
94.	Očnica — Ljubljana	395	—	548	—
95.	Oplotnica	57	—	50	—
96.	Ormož	220	7	238	9
97.	Obalno PD — Koper	1 203	84	1 006	99
98.	Planinac — Kranj	310	—	345	—
99.	Podbrdo	167	9	159	9
100.	Podnanos	—	—	—	—
101.	PAP — Ljubljana	—	—	54	—
102.	Poljčane	832	10	896	10
103.	Polzela	457	15	530	15
104.	Postojna	777	26	500	32
105.	Preserje	100	—	127	24
106.	Prevalje	1 524	27	1 611	21
107.	Prebold	1 178	21	918	19
108.	PTT Celje	205	—	205	—
109.	PTT Ljubljana	1 624	14	1 584	—
110.	PTT Maribor	810	3	908	—
111.	Ptuj	1 115	32	1 182	34
112.	Radeče	956	14	971	17
113.	Radlje	248	10	228	15
114.	Radovljica	2 441	95	2 320	92
115.	Rašica	1 027	14	1 009	—
116.	Rateče	100	—	96	—
117.	Ravne	1 524	32	1 558	32
118.	Rečica	60	—	43	—
119.	Rimske Toplice	365	14	352	14
120.	Rogaška Slatina	390	14	480	17
121.	RTV Ljubljana	325	—	340	—
122.	Ruše	1 386	41	1 251	46
123.	Saturnus	203	2	212	—
124.	Sežana	822	37	827	33

PLANINSKO DRUŠTVO	Članstvo 1981	Naročniki 1981	Članstvo 1982	Naročniki 1982
125. Sladki vrh	161	—	172	2
126. Sloga	230	5	171	5
127. Slovenj Gradec	771	35	673	38
128. Slovensko Konjice	167	5	182	9
129. Slovenijales — Ljubljana	265	—	309	—
130. Slovenijašport — Ljubljana	44	1	39	—
131. Solčava	200	16	164	17
132. Sovodenj	230	7	230	7
133. Šentjur	247	13	178	15
134. Šentvid pri Stični	—	—	81	3
135. Škofja Loka	1 608	82	1 591	96
136. Smarna gora	308	32	311	34
137. Šoštanj	286	16	278	21
138. Špik — Ljubljana	280	—	237	—
139. Tabor	65	2	160	5
140. TAM — Maribor	1 749	19	1 773	17
141. Tehnika-SCT — Ljubljana	190	—	165	—
142. Tolmin	1 076	43	891	45
143. Trbovlje	1 563	58	1 741	57
144. Triglav — Sevnica	105	—	120	—
145. Trimo — Trebnje	17	—	35	—
146. Tržič	1 281	69	1 209	69
147. Tomos — Koper	346	13	263	8
148. Viator-Integral	261	8	211	—
149. Velenje	1 729	61	2 009	67
150. Velike Lašče	73	—	59	3
151. Viharnik — Ljubljana	315	5	275	—
152. Vipava	258	12	186	15
153. Vitanje	172	6	208	8
154. Vrhnika	856	38	805	47
155. Vuzenica	234	7	204	4
156. Vransko	335	13	350	9
157. Vevče — Ljubljana	227	24	209	—
158. Nuklearna — Krško	—	—	42	9
159. Zabukovica	1 538	11	1 508	13
160. Zagorje	1 794	19	1 811	20
161. Zreče	335	13	190	2
162. Železar — Štore	265	7	267	8
163. Železničar — Ljubljana	649	23	582	—
164. Železničar — Celje	438	4	393	—
165. Železničar — Maribor	700	4	730	—
166. Železniki	694	25	717	24
167. Žiri	1 127	30	1 150	19
168. Žalec	377	16	351	21
169. Žilnica — Ljubljana	45	2	50	—
170. Žužemberk	16	—	—	—
171. PD v Slov. in Jug. — več izv.	—	—	—	264
172. PD po Jug.	—	43	—	46
173. Zagreb	—	52	—	59
174. Beograd	—	21	—	20
175. Ostali naročniki v Jug.	—	100	—	106
176. Zamena — doma	—	16	—	16
177. Zastonj — doma	—	24	—	23
178. Naročniki v inozemstvu	—	73	—	71
179. Zastonj — inozemstvo	—	14	—	15
180. Zamena — inozemstvo	—	20	—	23
181. Ostali v Sloveniji	—	316	—	262
182. Dvigajo osebo	—	—	—	6
Skupaj:	—	5 581	100 489	5 811
Razlika:	—	—	—	+ 230

PREGLED INVESTICIJ ZA NADELAVO, POPRAVILO IN MARKIRANJE POTOV V LETU 1982

Zap. št.	PLANINSKO DRUŠTVO	INVESTIRANO					
		Iz lastnih sredstev	prosto- voljno delo	v vrednosti	dotacija DD 1982	ostale subven- cije	Skupaj
		din	ur	din	din	din	ur
1.	Aero Celje	—	—	—	—	—	—
2.	Ajdovščina	800,00	24	3 840,00	—	—	4 640,00
3.	APD Ljubljana	—	—	—	—	—	—
4.	Avtomontaža Ljubljana	—	20	3 200,00	11 795,00	—	14 995,00
5.	Avtotehna Ljubljana	—	—	—	—	—	—
6.	Bled	—	—	—	—	—	—
7.	Bohinj-Srednja vas	2 660,00	—	—	10 000,00	—	12 660,00
8.	Bohinjska Bistrica	8 189,00	70	11 200,00	—	9 940,00	29 329,00
9.	Bohor Senovo	5 500,00	326	52 160,00	—	—	57 660,00
10.	Bovec	—	—	—	—	—	—
11.	Borovnica	—	—	—	—	—	—
12.	Brežice	4 274,00	82	13 120,00	—	—	17 394,00
13.	Celje	12 600,00	140	22 400,00	—	—	35 000,00
14.	Cerknica	—	—	—	—	—	—
15.	Cerkno	100 00,00	65	10 400,00	—	—	110 400,00
16.	Črna na Koroškem	8030,00	20	3 200,00	8 000,00	—	19 230,00
17.	Črnomelj	—	—	—	—	—	—
18.	Črnuče	—	—	—	—	—	—
19.	Delo	—	—	—	—	—	—
20.	Dol pri Hrastniku	—	—	—	—	—	—
21.	Domžale	—	—	—	5 405,00	—	5 405,00
22.	Dovje-Mojstrana	820,00	170	27 200,00	—	—	28 020,00
23.	Drago Bregar	—	30	4 800,00	—	—	4 800,00
24.	Dramlje	700,00	24	3 840,00	—	—	4 540,00
25.	Fram	—	—	—	—	—	—
26.	Gorenja vas	—	—	—	—	—	—
27.	Gorje pri Bledu	65 398,00	204	32 640,00	10 000,00	—	108 038,00
28.	Gornja Radgona	—	—	—	—	—	—
29.	Gornji grad	1 400,00	120	19 200,00	—	—	20 600,00
30.	Gozd Martuljek	—	—	—	—	7 000,00	7 000,00
31.	Gradis	—	—	—	—	—	—
32.	Hotiza	—	—	—	—	—	—
33.	Hrastnik	—	—	—	—	—	—
34.	Idrija	6 500,00	140	22 400,00	—	—	28 900,00
36.	Ilirska Bistrica	13 696,00	100	16 000,00	5 000,00	—	34 696,00
37.	Ig	—	—	—	—	—	—
38.	Impol	—	—	—	—	—	—
39.	IMP	—	—	—	—	—	—
40.	Instalacija	—	—	—	—	—	—
41.	Inles	—	—	—	—	—	—
42.	Iskra Ljubljana	—	—	—	—	—	—
43.	Janez Trdina	—	30	4 800,00	—	—	4 800,00
44.	Javornik	57 750,00	—	—	—	—	57 750,00
45.	Jesenice	6 730,00	30	4 800,00	—	—	11 530,00
46.	Jezersko	9 000,00	120	19 200,00	—	—	28 200,00
47.	Jugobanka	—	—	—	—	—	—
48.	Kamnik	4 300,00	80	12 800,00	—	—	17 100,00
49.	Kanal	—	—	—	—	—	—
50.	Kidričavo	—	—	—	—	—	—
51.	Kobarid	1 500,00	80	12 800,00	—	—	14 300,00
52.	Kočevje	—	16	2 560,00	—	—	2 560,00
53.	Kompas	—	—	—	—	—	—
54.	Komunalno podjetje Ljubljana	—	—	—	—	—	—
55.	Kozjak Maribor	—	—	—	—	—	—
56.	Kranj	28 136,00	306	48 960,00	10 000,00	—	87 096,00
57.	Kranjska gora	—	—	—	—	—	—
58.	Križe	10 000,00	235	37 600,00	—	—	47 600,00
59.	Kum Trbovlje	3 000,00	20	3 200,00	—	—	6 200,00
60.	Laško	—	—	—	—	—	—
61.	Lenart	—	—	—	—	—	—
62.	Lesnina	—	—	—	—	—	—
63.	Lendava	—	—	—	—	—	—
64.	Lisca Sevnica	5 750,00	410	65 600,00	—	—	71 350,00
65.	Litija	11 130,00	620	99 200,00	—	—	110 330,00
66.	Litostroj	—	—	—	—	—	—
67.	Ljubljana-matica	216 000,00	1 815	290 400,00	50 000,00	120 000,00	676 400,00
68.	Ljubljanska banka Ljubljana	—	—	—	50 000,00	120 000,00	676 400,00
69.	Ljubno ob Savinji	4 500,00	80	12 800,00	—	—	17 300,00
70.	Ljutomer	—	—	—	—	—	—
71.	Loče pri Poljčanah	—	—	—	—	—	—
72.	Logatec	—	—	—	—	—	—
73.	Lovrenc na Pohorju	4 145,00	168	26 880,00	—	—	31 025,00
74.	Luče ob Savinji	560,00	22	3 520,00	—	—	4 080,00
75.	Majšperk	10 000,00	30	4 800,00	—	—	14 800,00
76.	Maribor-matica	—	110	17 600,00	—	11 300,00	28 900,00
77.	Mariborski tisk	—	—	—	—	—	—
78.	Matica Murska Sobota	—	—	—	—	—	—
79.	Medvode	24 500,00	920	147 200,00	—	14 000,00	185 700,00
80.	Mežica	5 000,00	65	10 400,00	10 000,00	—	25 400,00
81.	Mozirje	850,00	32	5 120,00	—	—	5 970,00

INVESTIRANO

Zap. št.	PLANINSKO DRUŠTVO	Iz lastnih sredstev	prosto- voljno delo	v vrednosti	dotacija DD 1982	ostale subven- cije	Skupaj
		din	ur	din	din	din	ur
82.	MTT Maribor	—	—	—	—	—	—
83.	Mura	450,00	20	3 200,00	—	—	3 650,00
84.	Nova Gorica	8 000,00	310	49 600,00	—	—	57 600,00
85.	Novo mesto	—	—	—	—	—	—
86.	Obalno PD Koper	—	—	—	—	—	—
87.	Obrtnik Ljubljana	—	301	48 160,00	—	6 671,00	54 831,00
88.	Oploznica	—	—	—	—	—	—
89.	Ormož	—	—	—	—	—	—
90.	PAP Ljubljana	—	—	—	—	—	—
91.	Planinac — VP 1098	—	375	60 000,00	—	—	60 000,00
92.	Podbrdo	—	48	7 680,00	—	—	7 680,00
93.	Poljčane	—	—	—	—	—	11 784,00
94.	Polzela	4 264,00	47	7 520,00	—	—	—
95.	Postojna	—	160	10 000,00	—	—	10 000,00
96.	Prebold	2 500,00	40	6 400,00	—	—	8 900,00
97.	Prevalje	—	—	—	—	—	—
98.	PTT Celje	—	—	—	—	—	—
99.	PTT Ljubljana	2 216,00	275	44 000,00	—	—	46 216,00
100.	PTT Maribor	1 200,00	64	10 240,00	—	—	11 440,00
101.	Ruše	34 991,00	109	17 440,00	—	—	52 431,00
102.	Radeče	10 000,00	80	12 800,00	—	—	22 800,00
103.	Radlje	—	—	—	—	—	—
104.	Radovljica	—	—	—	—	—	—
105.	Rašica	4 500,00	70	11 200,00	—	—	15 700,00
106.	Rateče-Planica	—	—	—	—	—	—
107.	Ravne na Koroškem	—	60	9 600,00	—	—	9 600,00
108.	Rimske Toplice	6 268,00	132	21 200,00	—	—	27 389,00
109.	Rogaška Slatina	4 081,00	32	4 120,00	—	—	8 201,00
110.	RTV Ljubljana	—	—	—	—	—	—
111.	Saturnus	—	—	—	—	—	—
112.	Za Selško dolino Železniki	2 000,00	150	24 000,00	—	—	26 000,00
113.	Sežana	1 121,00	117	18 720,00	—	—	19 841,00
114.	Sladki vrh	—	—	—	—	—	—
115.	Sloga — Rogatec — Straža	—	—	—	—	—	—
116.	Slovenjales Ljubljana	—	—	—	—	—	—
117.	Slovenj Gradec	—	—	—	—	—	—
118.	Slovenske Konjice	2 634,00	50	8 000,00	—	—	10 634,00
119.	Solčava	1 260,00	23	3 680,00	1 000,00	—	5 940,00
120.	Sovodolj	1 920,00	64	10 240,00	—	—	12 160,00
121.	Sentjur pri Celju	1 440,00	55	8 800,00	—	—	10 240,00
122.	Škofja Loka	4 000,00	73	11 680,00	—	—	15 680,00
123.	Šmarna gora — Vikrče	—	—	—	—	—	—
124.	Šoštanj	—	—	—	—	—	—
125.	Spik Ljubljana	—	—	—	—	—	—
126.	Tabor	—	—	—	—	—	—
127.	TAM Maribor	—	—	—	—	—	—
128.	Titovo Velenje	28 920,00	42	6 720,00	—	—	35 640,00
129.	Tolmin	—	30	4 800,00	—	—	4 800,00
130.	Tomos Koper	3 000,00	90	14 400,00	—	—	17 400,00
131.	Trbovlje	12 676,00	126	20 160,00	—	—	32 836,00
132.	Triglav Sevnica	—	—	—	—	—	—
133.	Trimo Trebnje	—	—	—	—	—	—
134.	Trzin	14 000,00	200	32 000,00	13 000,00	—	59 000,00
135.	Velenje	—	—	—	—	—	—
136.	Velike Lašče	—	—	—	—	—	—
137.	Vevče Ljubljana	—	—	—	—	—	—
138.	Viator	—	80	12 800,00	—	7 521,00	20 321,00
139.	Viharnik	—	—	—	—	—	—
140.	Vipava	—	220	35 200,00	—	—	35 200,00
141.	Vitanje	—	—	—	—	—	—
142.	Vuzenica	—	—	—	—	—	—
143.	Vrhnika	—	—	—	—	—	—
144.	Vransko	—	—	—	—	—	—
145.	Zabukovica	2 000,00	90	14 400,00	—	—	16 400,00
146.	Zagorje	1 696,00	27	4 320,00	—	—	6 016,00
147.	Zreče	—	—	—	—	—	—
148.	Zaloz	—	—	—	—	—	—
149.	Železar Štore	—	—	—	—	—	—
150.	Železničar Celje	—	—	—	—	—	—
151.	Železničar Maribor	—	—	—	—	—	—
152.	Železničar Ljubljana	118,00	75	12 000,00	10 000,00	—	22 118,00
153.	Žitnica Ljubljana	—	—	—	—	—	—
154.	Ziri	—	—	—	—	—	—
Skupaj:		788 674,00	10 299	1 647 840,00	144 200,00	176 432,00	2 757 146,00
Leta 1981:		951 010,00	10 628	1 062 800,00	165 230,00	60 750,00	2 219 790,00
Razlika:		— 162 336,00	— 329	+ 585 040,00	— 21 030,00	+ 115 682,00	+ 537 356,00

PREGLED KAPACITET, OBISKOV IN NOČITEV V PLANINSKIH POSTOJANKAH V LETU 1982

Zap. št.	PLANINSKA POSTOJANKA	Gorski predej	Nadmorska visina	PLANINSKO DRUŠTVO	Število obisko- valcev po oceni	Število nočitev po knjigi gostov			Kapaciteta ležišč		
						domačih	tujih	skupaj	postelje	ležišča	skupaj
1.	Koča pod Voglom	Jul. Alpe	1445	Avtomontaža	350	370	—	370	—	14	14
2.	Blejska koča na Lipanci	"	1663	Bled	5 500	320	12	332	18	20	38
3.	Vodnikov dom na Velem polju	"	1817	Bohinj-Srednja vas	15 000	2 398	223	2 621	22	41	63
4.	Koča pod Bogatnom	"	1513	Bohinj-Srednja vas	9 835	2 733	125	2 858	39	15	54
5.	Koča na Uskovnici	"	1138	Bohinj-Srednja vas	3 696	1 863	113	1 976	37	8	45
6.	Koča na Vojah	"	689	Bohinj-Srednja vas	2 695	221	5	226	16	34	50
7.	Mladinski center v Bavšici	"	1 200		1 350	1 350	—	1 350	2	51	53
8.	Koča Zlatorog v Trenti	"	622	Bovec	4 100	440	20	460	22	—	22
9.	Dom na Predelu	"	1156	Bovec				zaprta			
10.	Kočana Mangrskem sedlu	"	2004	Bovec				zaprta			
11.	Koča na planini Kuhinja	"	668	Kobarid	3 000	60	8	68	4	11	15
12.	Aljažev dom v Vratih	"	1015	Dovje Mojstrana	24 000	5 080	2 452	7 532	26	154	180
13.	Koča na Viševniku	"	1625	Drago Bregar	1 300	11	10	21	—	20	20
14.	Dom Planika pod Triglavom	"	2408	Gorje	13 000	4 269	312	4 581	30	50	80
15.	Tržaška koča na Dolčiču	"	2151	Gorje	16 000	5 284	379	5 663	90	50	140
16.	Bivak pod Spikom	"	1530	Gozd Martuljek	460	96	4	100	6	—	6
17.	Dom Valentina Staniča	"	2332	Javornik-Koroška Bela	16 000	1 796	341	2 100	46	24	74
18.	Kovinarska koča v Krni	"	892	Javornik-Koroška Bela	4 280	119	—	119	8	16	24
19.	Erjavčeva koča na Tršiču	"	1515	Jesenice	18 000	2 879	147	3 026	15	33	48
20.	Tičarjev dom na Vrščiču	"	1650	Jesenice	24 000	2 881	792	3 773	36	40	76
21.	Koča pri izviru Soče	"	876	Jesenice	10 000	429	49	478	14	20	20
22.	Bivak I. (Velika Dnina)	"	2180	Jesenice	40	21	—	21	—	5	5
23.	Bivak II. (Pod Rokavi)	"	2140	Jesenice	70	47	—	47	—	5	5
24.	Bivak III. (Za Akoni)	"	1340	Jesenice	180	136	—	136	—	8	8
25.	Bivak IV. (Na Rušju)	"	1980	Jesenice	250	131	—	131	—	8	8
26.	Zavetišče železarjev na zadnjem Voglu	"	1420	Jesenice	200	127	—	127	—	12	12
27.	Maretova koča v Martuljku	"	930	Jesenice	500	322	—	322	—	20	20
28.	Zavetišče pod Spičkom	"	2052	Jesenice	3 500	460	107	567	—	20	20
29.	Koča v Krnici	"	1238	Kranjska gora	7 700	520	40	560	27	20	47
30.	Mihov dom	"	1150	Kranjska gora	13 000	266	14	280	12	10	22
31.	Koča na Gozdu	"	1226	Kranjska gora							
32.	Litostrojska koča na Soriški planini	"	1307	Litostroj Ljubljana	30 000	3 098	koča je zaprta zaradi adaptacije	3 098	38	16	54
33.	Koča pri Savici	"	651	Ljubljana-matica	2 500	752	36	788	—	7	7
34.	Dom na Komni	"	1520	Ljubljana-matica	60 000	9 586	411	9 997	98	20	118
35.	Koča pri Triglavskih sedmerih jezerih	"	1683	Ljubljana-matica	25 000	4 037	689	4 726	62	53	115
36.	Triglavski dom na Kredarici	"	2515	Ljubljana-matica	45 000	405	14	419 adapt.	8	—	8
37.	Dom v Tamarju	"	1108	Medvode	14 000	2 110	860	2 970	36	30	66
38.	Gomiškovsko zavetišče na Krnu	"	2210	Nova Gorica	4 200	854	78	932	—	40	40
39.	Dom Klementa Juga v Lepeni	"	680	Nova Gorica	14 200	636	63	699	40	14	54
40.	Koča pri Krnskih jezerih (v gradnji)	"	1385	Nova Gorica	4 000	200	40	240	28	47	75
41.	Dom Zorka Jelinciča na Črni prsti	"	1844	Podbrdo	2 500	530	30	560	16	12	28
42.	Poštarski dom na Vrščiču	"	1725	PTT Ljubljana	23 792	1 500	348	1 848	36	20	56
43.	Zasavska koča na Prehodavcih	"	8050	Radače	8 000	2 228	240	2 468	39	16	55
44.	Pogačnikov dom na Kriških podih	"	2052	Radovljica	3 500	2 697	826	3 523	59	21	80
45.	Koča na planini Razor	"	1317	Tolmin	6 300	961	67	1 028	38	14	52
46.	Koča na planini pri Jezeru	"	1450	Viator	2 500	obiskovalci so večinoma delali na adaptaciji pogorele koče			26	14	40
47.	Kosijev dom na Vogarju	"	1050	Železničar Ljubljana	5 500	325	—	325	—	—	—
48.	Koča dr. Janeza Mencingerja	Predgorje	805	Bohinjska Bistrica	27 000	217	10	227	6	17	23
49.	Planinski dom A. Žvana-Borisa na Poreznu	Jul. Alp	1632	Cerkno	6 200	269	15	284	2	50	52

Zap. št.	PLANINSKA POSTOJANKA	Gorski predeli	Nadmorska višina	PLANINSKO DRUŠTVO	Število obiskovalcev po oceni	Število nočitev po knjigi gostov			Kapaciteta ležišč		
						domačih	tujih	skupaj	postelje	ležišča	skupaj
50.	Koča na Črnem vrhu nad Novaki	"	1288	Cerkno	4 000	120	—	120	11	—	11
51.	Zavetišče na Robidenskem brdu	"	888	Cerkno	5 000	—	—	—	3	—	3
52.	Zavetišče v Sebeljah	"	1020	Cerkno	2 000	—	—	—	—	—	—
53.	Slavkov dom na Golem brdu	"	440	Medvode	40 000	—	—	—	—	—	—
54.	Koča na Ratitovcu	"	1666	Železniki	13 000	709	70	779	10	29	39
55.	Dom Borisa Ziherla na Lubniku	"	1025	Škofja Loka	28 000	90	—	90	21	—	21
56.	Koča na Blegošu	"	1391	Škofja Loka	14 000	420	—	420	17	20	37
57.	Dom na Goropekah	"	742	Ziri	5 000	560	8	568	9	42	51
58.	Dom Pristava na Javorniškem rovtu	Karavanke	930	Javornik-Koroška Bela	18 700	347	—	347	8	46	54
59.	Prešernova koča na Stolu	"	2193	Javornik-Koroška Bela	5 230	263	17	280	4	20	24
60.	Zavetišče GRS Španov vrh	"	1343	Jesenice postaja GRS	300	177	—	177	—	9	9
61.	Dom na Peci	"	1665	Mežica	7 300	1 915	11	1 926	72	28	100
62.	Koča na Pikovem	"	986	Mežica	5 000	—	—	—	—	—	—
63.	Zavetišče v Heleni	"	730	Mežica	4 000	—	—	—	—	—	—
64.	Zavetišče Mihev	"	886	Mežica	5 000	—	—	—	—	—	—
65.	Zavetišče pri Pucu	"	730	Mežica	—	—	—	—	—	—	—
66.	Planinski dom na Šiji	"	1528	Planinac — VP 1098 — Kranj	2 500	648	—	648	38	—	38
67.	Dom na Uršlji gori	"	1695	Prevalje	8 900	675	2	677	69	—	69
68.	Postarski dom na Plešivcu	"	800	PTT Maribor	6 428	1 188	9	1 197	13	10	23
69.	Valvazorjev dom	"	1180	Radovljica	8 900	446	33	479	42	—	42
70.	Roblekov dom	"	1757	Radovljica	3 800	497	31	528	19	15	34
71.	Koča na Naravskih ledinah	"	1128	Ravne	4 500	469	—	469	17	16	33
72.	Dom na Kofcah	"	1505	Tržič	13 500	1 080	4	1 084	28	10	38
73.	Dom na Zelenici	"	1536	Tržič	6 500	805	3	808	64	—	64
74.	Fršaufov dom na Okrešlju	Kamniške in Sav. Alpe	1378	Celje	17 000	1 949	251	2 300	42	52	94
75.	Kocbekov dom na Korošici	"	1808	Celje	9 200	1 613	160	1 773	20	67	87
76.	Dom v Logarski dolini	"	801	Celje	6 000	635	91	726	40	—	40
77.	Bife Orlovo gnezdo pri Slapu Rinka	"	1078	Celje	10 200	—	—	—	—	—	—
78.	Bivak pod Ojstrico	"	1700	Celje	300	88	12	100	—	4	4
79.	Bivak GRS na Okrešlju	"	1370	Celje — postaja GRS	400	96	—	96	—	25	25
80.	Dom na Smrekovcu	"	1377	Črna na Koroškem	9 000	900	35	935	48	18	66
81.	Zavetišče Ježovo pod Raduho	"	1160	Črna na Koroškem	1 700	—	—	—	—	—	—
82.	Zavetišče Pudgarsko	"	1100	Črna na Koroškem	—	—	—	—	—	—	—
83.	Koča Orlovo gnezdo na Mali planini	"	1120	Saturnus	700	300	—	300	20	16	36
84.	Dom na Mali planini	"	1528	Črnuče	7 000	—	—	—	—	—	—
85.	Češka koča na Spodnjih Ravnah	"	1543	Jezerško	11 640	1 903	280	2 183	40	20	60
86.	Cojzova koča na Kokrškem sedlu	"	1791	Kamnik	8 000	2 368	153	2 521	45	30	75
87.	Koča na Jermanovih vratih	"	1884	Kamnik	9 000	1 872	146	2 018	22	8	30
88.	Bivak GRS na Velikih podih	"	2100	Kamnik — postaja GRS	200	60	—	60	—	4	4
89.	Dom Kokrskega odreda na Kališču	"	1565	Kranj	10 500	4 200	30	4 230	24	50	74
90.	Planinski dom na Gospincu	"	1445	Kranj	65 000	3 800	—	3 800	40	12	52
91.	Kranjska koča na Ledinah	"	1700	Kranj	4 500	3 200	—	3 200	60	—	60
92.	Bivak v Kočni	"	1962	Kranj	110	60	—	60	6	—	6
93.	Zavetišče GRS na Krvavcu	"	1620	Kranj — postaja GRS	—	—	—	—	—	—	—
94.	Koča na Kriški gori	"	1582	Križe pri Golniku	14 500	1 190	42	1 232	31	16	47
95.	Zavetišče v Gozdu	"	864	Križe pri Golniku	19 000	—	—	—	—	—	—
96.	Dom v Kamniški bistrici	"	601	Ljubljana-matica	34 000	1 138	229	1 367	36	—	36
97.	Bivak pod Skuto	"	2050	Ljubljana-matica	120	20	—	20	—	12	12
98.	Antejevo zavetišče na Travniku	"	1610	Ljubno ob Savinji	3 500	60	12	72	—	12	12
99.	Koča na Loki pod Raduho	"	1580	Luče ob Savinji	12 000	891	14	905	58	40	98
100.	Okrepčevalnica Igla	"	520	Luče ob Savinji	21 000	—	—	—	—	—	—
101.	Koča na Grohatu pod Raduho	"	1695	Mežica	6 800	1 241	16	1 257	21	40	61
102.	Koča v Savinjskem gaju	"	334	Mozirje	—	—	—	—	—	—	—

103. Koča pod Olševo	"	1250	Solčava	2 065	—	—	—	—	—	—
104. Koča pod Ojstrico na Klemenči jami	"	1206	Solčava	2 000	97	—	97	14	10	24
105. Dom pod Storžičem	"	1123	Tržič	19 000	1 220	16	1 236	53	10	63
106. Bivak v Storžiču	"	1750	Tržič				ne evidentira			
107. Kostanjeva koča na Dobri	"	1487	Tržič	11 000	684	2	686	22	—	22
108. Planinski dom na Oljki	"	734	Polzela	2 300	—	—	—	15	30	45
109. Koča na Čreti	"	969	Vransko				ni podatkov			
110. Koča na Veliki planini	Predgorje	1560	Domžale	8 350	719	—	719	52	13	85
111. Dom na Menini planini	Kam. in Sav.	1460	Gornji grad	3 876	306	—	306	20	30	50
112. Mengeška koča na Gobavici	Alp	433	Janez Trdina Mengeš	20 000	6	1	7	2	—	2
113. Planinski dom Rašiške čote	"	641	Rasica-Sentvid pri Ljubljani	17 300	—	—	—	—	—	—
114. Planinski dom na Reševni	"	682	Sentjur pri Celju	12 000	560	180	740	10	26	36
115. Stuhcev dom pri Treh kraljih	Pohorje	1200	IMPOL		PD je oddalo	postojanko v najem	DO Inpol, zato ni podatkov			
116. Mariborska koča	"	1440	Maribor-matica	30 000	1 865	—	1 865	45	14	59
117. Koča na Pesku	"	1382	Oplotnica	20 000	200	—	200	30	—	30
118. Ruška koča na Pohorju	"	1250	Ruše	43 300	2 271	—	2 271	21	10	31
119. Ribniška koča na Pohorju	"	1530	Sladki vrh	22 000	1 880	22	1 902	38	24	66
120. Koča na Kremžarjevem vrhu	"	1161	Slovenj Gradec	20 000	300	—	300	25	15	40
121. Grmovskov dom pod Veliko kopo	"	1380	Lesna — Slovenj Gradec		ni v upravljanju	PD, zato ni podatkov				
122. Razgledni stolp na Rogli	"	1517	Slovenske Konjice	25 000	—	—	—	—	—	—
123. Koča Planinc	"	1010	Vuzenica	2 000	—	—	—	—	—	—
124. Zavetišče na Donački gori	"	550	Rogaška Slatina	2 500	—	—	—	—	—	—
125. Dom na Boču	Boč	697	Poljane	12 000	8 640	—	8 640	15	32	47
126. Dom na Kozjaku	Kozjak	705	Kozjak Maribor	5 000	2 000	300	2 300	30	—	30
127. Koča na Zavarjevem vrhu	"	914	Maribor-matica	15 000	72	—	72	26	12	26
128. Zavetišče pri knezu v Pernicah	"	1060	Vuzenica	3 000	58	2	60	4	—	4
129. Planinsko zavetišče Podlipje	"	840	Vuzenica	6 000	—	—	—	—	—	—
130. Dom na Paškem Kozjaku	Paški	960	Titovo Velenje	9 000	272	—	272	22	18	40
131. Koča na Bohorju	Zasavje	925	Bohor-Senovo	18 000	165	—	165	30	adaptirajo	30
132. Dom v Gorah	"	791	Dol pri Hrastniku	38 000	4 000	140	4 140	18	36	54
133. Koča na Kalu	"	956	Hrastnik	15 000	800	40	840	32	18	50
134. Koča na Kumu	"	1219	Kum Trbovlje	18 107	415	4	419	30	10	40
135. Dom na Smohorju	"	669	Laško	7 000	620	80	900	22	23	45
136. Tončkov dom na Lisci	"	947	Lisca-Sevnica	30 150	6 955	238	7 193	47	32	79
137. Jurkova koča na Lisci	"	947	Lisca-Sevnica	6 970	612	—	612	—	16	16
138. Dom II. grupe odredov Janče	"	794	Litija	14 000	701	63	764	16	20	36
139. Dom pod Reško planino	"	738	Prebold	3 300	145	—	145	—	30	30
140. Gašperjeva koča na Velikem Kozjaku	"	513	Radeče				ne evidentira			
141. Zavetišče Lovrenc	"	711	Radeče				ni več v oskrbi PD			
142. Koča na Koprtniku	"	914	Rimske Toplice	5 000	209	—	209	24	—	24
143. Dom na Mirzlici	"	1119	Trbovlje	25 000	20 447	102	20 549	94	—	94
144. Dragov dom na Homu	"	607	Zabukovica	2 300	—	—	—	14	34	58
145. Koča na Zasavski gori	"	849	Zagorje	11 200	168	—	168	26	—	26
146. Koča dr. Franca Goloba na Čemšenški planini	"	1206	Zagorje	7 400	259	—	259	16	—	16
147. Dom na Polomu	Gorjanci	725	ISKRA Ljubljana	30 000			PD ni poslala podatkov ostalih podatkov ni			
148. Dom Vinka Paderšiča na Gorjancih	"	822	Novoteks — Novo mesto							
149. Dom na Mirni gori	Dolenjsko	1048	Črnomelj	10 000	950	100	1 050	21	20	41
150. Koča pri Jelenovem Studencu	gričevje	960	Kočevje	8 000	15	—	15	2	10	12
151. Mihečičev dom na Govejku	Polhograjski	812	Obtrtnik Ljubljana	7 200	238	—	238	28	—	28
152. Zavetišče na Planini z razglednim stolpom	dolomiti	733	Vrhnika	6 000	40	—	40	13	—	13
153. Izlokova koča pod Golaki	Trnovski	1218	Ajdovščina	2 000	koča je odprtega tipa, evidence ni				12	12
154. Zavetišče Antona Bavčerja na Čavnu	gozd	1242	Ajdovščina	4 000	35	—	35	27	11	38
155. Planinski dom Kekec	"	310	Nova Gorica	40 000	—	—	—	—	—	—
156. Zavetišče na Jelenku	Idrisjsko	1106	Idrija	8 000	—	—	—	—	—	—
157. Pirnatova koča na Javorniku	hribovje	1242	Idrija	4 500	235	5	240	27	12	39
158. Koča na Hleviški planini	"	907	Idrija	9 500	146	4	150	14	—	14
159. Dom Rudar Vojsko	"	1090	Idrija — IMP Ljubljana	20 000	400	40	440	25	9	34
160. Koča na Snežniku	Snežnik	1796	Ilirska Bistrica	8 500	150	25	175	—	25	25

Zap. št.	PLANINSKA POSTOJANKA	Gorski predel	Nadmorska višina	PLANINSKO DRUŠTVO	Število obisko- valcev po oceni	Število nočitev po knjigi gostov			Kapaciteta ležišč		
						domačih	tujih	skupaj	postelje	ležišča	skupaj
161. Planinski dom na Sviščakih		„	1242	Ilirska Bistrica	Dom je bil zaprt zaradi adaptacije						
162. Stjenkova koča na Trstelju		Tržaško-komen.	620	Nova Gorica	3 000	—	—	—	—	—	—
163. Tumova koča na Slavniku		kras	1028	Obalni PD Koper	20 000	300	50	350	28	21	49
164. Vojkova koča na Nanosu		Nanos	1246	Postojna	21 300	105	45	150	16	32	48
165. Furlanovo zavetišče pri Abramcu		„	915	Vipava	11 000	—	—	—	—	—	—
Skupaj:					2 043 519	162 587	11 996	174 583	3006	2386	5392
Leto 1981:					1 713 323	201 999	12 435	214 434	2934	2481	5415
Razlika:					+ 330 196	— 39 412	— 439	— 39 856	+ 72	— 95	— 23

PREGLED OBISKA PO NARODNOSTIH

Država	Število obiskovalcev
Jugoslavija	2 009 988
Italija	16 933
Avstrija	6 009
Nemčija	5 584
Anglija	512
Francija	191
Švica	282
Madžarska	191
CSSR	1 320
Poljska	37
ZDA	185
Danska	100
SSSR	10
Švedska	140
Belgija	348
Grčija	—
Nizozemska	729
Romunija	6
Bolgarija	78
Kanada	61
ostali	815
SKUPAJ:	2 043 519

PLANINSKO DRUŠTVO MEDVODE

PLAN DELA MARKACIJSKE SEKCIJE ZA LETO 1983

Polhograjski dolomiti:

1. Obnova markacij na poteh	
465 Preska, Sv. Jakob, Katarina	4 100,00 din
1038 Ložnica, Osovnik	2 800,00 din
2. Obnova poti — zemeljska dela	
464 Katarina—Grmada	5 200,00 din
462 Legastja—Tošč	6 700,00 din
3. Pregled poti, zamenjava knjig, žigov in ostalo	2 200,00 din

Dolina Tamar:

1. Postavitev droga s smerokaznimi tablam	7 600,00 din
2. 459 Obnova poti, markiranje — Srednja in Visoka Ponca	20 600,00 din
3. 455 Pregled poti na Jalovec	11 500,00 din
4. 454 Markiranje poti, obnova poti Kotovo sedlo, Mangart	26 500,00 din
5. Pregled poti, obnova žigov, knjig in ost.	2 000,00 din
	89 200,00 din

Za sekcijo: Tone Peklaj

DELO MARKACIJSKE SEKCIJE PLANINSKEGA DRUŠTVA MEDVODE

Dela na vzdrževanju poti v Polhograjskih dolomitih in v dolini Tamarja:

Datum		Št. poti
31. 1. 1982	Čiščenje in izsek na poteh Medvode—Preska—Slavkov dom—Katarina	1036
	Na Jeterbenku zamenjali vpisno knjigo in ostalo. Žig uničen. Pritrdili 3 kose tabel za zaščito cvetja, Blagajevga volčina na poteh: Medvode (Preska)—Katarina (1 kos), Slavkov dom—Katarina (2 kosa) in smerokazno tablo na poti Medvode (Preska)—Slavkov dom	1034 466 1033 1036
7. 2. 1982	Na Tošču zamenjali vpisno knjigo in ostalo. Izsek poti	462
14. 2. 1982	Na Osovniku zamenjali vpisno knjigo, skrinjico in ostalo	973
2. 3. 1982	Na Jeterbenku	1034
	in Grmadi zamenjali žig	464
4. 4. 1982	Obnova markacij na poteh Medvode (Preska)—Katarina, Slavkov dom, Žlebe	466 1035
10. 4. 1982	Zamenjali žig pri Sv. Jakobu	465
14. 4. 1982	Andrej Rupnik — udeležil se je sestanka markacistov v Ljubljani	
18. 4. 1982	Obnova poti Osolnik—Dom na Govejku. Pritrditev smerokazne table na Osolniku	1039
23., 24.,		
25. 3. 1982	Tečaja za gorske vodnike v zimskem času na Komni sta se udeležila Janez Žirovnik in Drago Brdnik	
2. 5. 1982	Obnova markacij na poteh: Katarina—Grmada, pritrditev smerokazne table (1 kos) in table za zaščito cvetja (2 kosa)	464
	Legastja—Grmada	463
	Legastja—Tošč, pritrditev tabel za zaščito cvetja na Gontah (1 kos) in Kosmatem hribu (2 kosa)	462
	Pritrditev smerokazne table v Medvodah	1036
16. 5. 1982	Obnova markacij na poteh Sora—Osovnik	973
	Osovnik—Dom na Govejku in pritrditev table za zaščito cvetja	1039
23. 5. 1982	Odšli v Tamar, da bi nadaljevali delo na poteh, ki ga je slabo vreme preprečilo	
6. 6. 1982	Zavarovanje poti pri izviru Nediže (vrtenje lukenj, betoniranje klinov z zanko in pritrditev žične vrvi) 11 klinov, 12 m in 13 m žične vrvi	1040
27. 6. 1982	Pritrditev žiga pri Sv. Jakobu	465
	Zamenjava vpisne knjige na Grmadi	464
4. 7. 1982	Obnova poti in markacij pod Ozebnikom in čez Jalovško škrbino. Pritrditev smerokazne table pod Jalovcem (1 kos) in na poti čez Jalovško škrbino (3 kose)	452 453
	Na Kotovem sedlu smo pritrdili smerokazne table (3 kose)	
8. 8. 1982	Obnova poti (zemeljska dela) na poteh Tamar—Grlo—Slemenova špica	456
	Tamar—Črne vode—Slemenova špica	457
	Vrtenje lukenj in vzdava prijemnih klinov na poti Tamar—Srednja Ponca (3 kose)	459

Datum		Št. poti
15. 8. 1982	Obnova poti na Jalovec — vrtanje lukenj, betoniranje klinov in napenjanje žične vrvi. Zamenjava žiga, vpisne knjige in ostalega na Jalovcu	455
2. 9. 1982	Zamenjan žig pri Sv. Jakobu	465
5. 9. 1982	Zamenjan žig na Osovniku ter vpisna knjiga ter ostalo	973
19. 2. 1982	Zamenjani dotrajani smerokazni tabli v Ločnici (2 kosa)	463
7. 11. 1982	Zamenjana žig in vpisna knjiga pri Sv. Jakobu	465
10. 11. 1982	Tone Peklaj — udeležil sestanka — (bratska pot Reka—Ljubljana) na Planinski zvezi	
21. 11. 1982	Zamenjane smerokazne table na Katarini (3 kosi)	1037
		1033
28. 11. 1982	Zamenjane smerokazne table na Osolniku (4 kosi)	1038
		1039
5. 12. 1982	Zamenjana vpisna knjiga na Grmadi	464
	Namestitev tabel za zaščito cvetja na poti na Grmado (1 kos), (1 kos)	464
		463
12. 12. 1982	Namestitev tabel za zaščito cvetja na poti Medvode—Katarina (2 kosa)	465
	in poti Sora—Osolnik (1 kos)	973

Prosilmo, da v vaši kartoteki vpisano vas Preska (št. 465, 466 in 1036) vpišete vas Medvode. V preteklem letu smo kos poti od Medvod do Preske markirali in označili s smerokazno tablo.

Stroški pri obnovi planinskih poti:

Opravljen delo — 714 ur à 80,00 din	57 120,00 din
Prevozni stroški	18 230,00 din
Gostinske usluge — prenočišča	11 200,00 din
Nabava materiala: spone, klini, žigi, table	20 500,00 din
	107 050,00 din

Za sekcijo: Tone Peklaj

NESREČE V GORAH SLOVENIJE 1982

Zap. št.	Kraj nesreče — pogorje	Datum nesreče	Ime in priimek ponesrečenca	Rojstni podatki		Državljanstvo
				datum	kraj	
1.	Rešelj, 1050 m, Julijske Alpe	9. 1. 1982, 12 h	Franc Vidic	1. 1. 1982	Kanal	SFRJ
2.	Žagarjev graben, Julijske Alpe	9. 1. 1982, 15.30 h, 19.40 h	Primož Vuk	29. 9. 1960	Ljubljana	SFRJ
	Pod Skalo, 1300 m, Julijske Alpe		Franc Zupan Janez Rabić	31. 3. 1953 20. 8. 1949	Ljubljana B. Češnjica	SFRJ SFRJ
3.	Vel. planina na Stenah, 1400 m, Kamniške Alpe	14. 1. 1982, 13.30 h	Tanja Kočevar	15. 12. 1977	Ljubljana	SFRJ
4.	Zadnji Vogel, Julijske Alpe	16. 1. 1982, 15.11 h	Marjan Hrovat	7. 7. 1964	Ljubljana	SFRJ
5.	Žagarjev Graben, Julijske Alpe	17. 1. 1982,	Milica Bulič Predrag Micković	7. 12. 1954 9. 1. 1948	Beograd Smederevo	SFRJ SFRJ
6.	Vršič, Erjavčeva koča, Julijske Alpe	23. 1. 1982, 15 h	Matjaž Videnič	16. 3. 1960	Ljubljana	SFRJ
7.	Pl. Suha 100 m pod stanovi 1200—1300 m, Julijske Alpe	24. 1. 1982, 16 h	Franc Podlipnik	24. 3. 1922	Polje	SFRJ
8.	Kalška gora — S. snež. 1850 m, Kamniške Alpe	3. 2. 1982	Vinko Milnar Franc Klun	30. 10. 1954 10. 3. 1931	Logatec Ljubljana	SFRJ SFRJ
9.	Zvoh—Krvavec, Kamniške Alpe	4. 2. 1982, 12 h	Milan Horvat	1974	Golnik	SFRJ
10.	Dol pod Ostrim vrhom 1500 m, Kamniške Alpe	6. 2. 1982, 15.30 h	Stanko Strgar	24. 11. 1955	Luče	SFRJ
11.	Kotova špica, Julijske Alpe	6. 2. 1982	Nada Špiler Majda Rajar	22. 2. 1964 9. 11. 1962		SFRJ SFRJ
12.	Turska gora, vstop v Chadovo smer, Kamniške Alpe	13. 2. 1982	Jožica Verbovšek	19. 5. 1961	Celje	SFRJ
13.	Ledeni slap pod Češko kočo, Kamniške Alpe	13. 2. 1982	Andrej Gosar	9. 7. 1983	Ljubljana	SFRJ
14.	Valvazorjev dom—Stol, Karavanke	21. 2. 1982	Jože Kavčič	30. 10. 1940	Logatec	SFRJ
15.	Colte, Mozirska koča, Kamniške Alpe	27. 2. 1982	Andrej Ambrož	26. 5. 1963	Velenje	SFRJ
16.	Rodica proti pl. Suha, Julijske Alpe	28. 3. 1982	Miha Žumer	17. 10. 1963	Sp. Gorje	SFRJ
17.	Vrtča Pleša pot skozi Krmo na Triglav, Julijske Alpe	4. 4. 1982	Adolf Sichenhofer	13. 2. 1945	Murau	Avstrija
18.	Pod Stroga, Julijske Alpe	20. 4. 1982	Miloš Marej	26. 1. 1951	Trst	Italija
19.	Na Joštu, predgorje	2. 5. 1982	Zdran Verica	19. 3. 1960	Kranj	SFRJ
20.	Šumahov vrh nad Žerjavom	16. 5. 1982	Avgust Gerdej	11. 8. 1954	Mežica	SFRJ
21.	Dedec—Pintarjeva smer III., IV., Kamniške Alpe	5. 6. 1982	Jana Krošelj	22. 2. 1957	Medvode	SFRJ
22.	Triglav, Nemška smer, Z/... Julijske Alpe	5. 6. 1982	Miljenko Marušić	4. 10. 1983	Rijeka	SFRJ
23.	Grohot pod Raduho, 1600 m, Kamniške Alpe	19. 6. 1982	Mija Kuplen	7. 5. 1965	Slovenj Gradec	SFRJ
24.	Peca, planinska koča 1699 m	27. 6. 1982	Stanko Auberšek	1926	Mežica	SFRJ
25.	Mali Mangart — ital. smer, Julijske Alpe	28. 6. 1982	Pavel Podgornik	10. 3. 1958	Postojna	SFRJ
26.	Korošica—Kocbekov dom, Kam. Alpe	4. 7. 1982	Zora Braun	18. 9. 1921	Celje	ZRN

Prebivališče kraj, ulica	Poškodbe	Vzrok nesreče
Tolmin, Pod gradom	smrtna	zdrs na snegu
Ljubljana, Poh. batalj. 57	pretres možganov, rane po temenu glave, leva stran	zdrs na snegu
Bohinj, St. užina 58	smrtna	zdrs na snegu
Bohinj, Stara Fužina 38/a	pretres možganov — zlom 6 reber na desni	zdrs na snegu
Ljubljana, Ul. bratov Učakar 88	pretres možganov (lažji), več odprtih ran po glavi in obrazu, odrgnina po nogah	zdrs na snegu
Ljubljana, Ljubljanska 19	poškodba leve ledvice in težja poškodba nad vranico	zdrs na snegu
Beograd, Medakovičeva 60	zlom desne stegenice	zdrs na snegu
Beograd, Medakovičeva 60	poškodba desne stegenice	zdrs na snegu
Ljubljana, Dolomitska 26	bolezen	
Bohinj, Polje 33	zlom medenice in poškodba hrbtenice	
Logatec, Naklo 29	smrtna	padec, zdrs na snežnišču v navezi
Ljubljana,	zlom gležnja in d. zapetije, podkl. odrgnice, pretres možganov	zdrs na snegu
	poškodbe lobajskega dna	zdrs na snegu
Luče, Raduha 65	zlom spodnje čeljusti, odrgnine po obrazu, nezavesten v šoku	zdrs na snegu
Krško, Dolska 11	smrtna	zdrs na snegu v navezi
Trebnje, G. Ponikve 21	smrtna	zdrs na snegu v navezi
Celje, Cesta v Laško 26	presekanje mišično tkivo l. nova na stegnu	padajoče kamenje
Ljubljana, Mirje 21	težje poškodbe	padec — plezanje preko ledenih slapov v navezi
Logatec, Gregorčičeva 8	nategnjene kite desne desno koleno	zdrs na snegu
Velenje, Stanetova 38	rana na čelu	alkohol
Sp. Gorje 63	poškodba hrbtenice v križu	padec s smučmi
Murau Bäuergaße 15	zlom desne noge podgolen	padec s smučmi
Trst, V. Di Scarcola 14	3 × zlom d. roke — zlom reber, poškodba kolena odrgnine, pretres možganov	padec v rečno strugo po skalah
Kranj, Dražgoška 7	smrtna	zdrs na mokrem strmem pobočju
Mežica, Ob meži 10	prelom 3 reber — zlom medenice — pretres možganov	odlom skale, na katero se je vsedel
Medvode, Ladja 18	rana na t. glave in krvavitev iz ušesa odrgnina	padec 10 m v premer — naveza
Rijeka, 7. Candeka 24/A	udarec na ledvica in prsni koš — odrgnine	zdrsnil v navezi — ni bilo varovanja
Trbnje št. 2	izvln desne noge v gležnju	pri hoji stopila na kamen in padla
Mežica, Knapovska 2	živčni napad — nezavest	kronična bolezen
Vrtovin 24	smrtna	podhladitev — bivakiranje v steni
Rozenchelm — München	zlom podlahtnice	padla v domu

NEGREČE V GORAH SLOVENIJE 1982

Zap. št.	Kraj nesreče — pogorje	Datum nesreče	Ime in priimek ponesrečenca	Rojstni podatki		Državljanstvo
				datum	kraj	
27.	Mangart, Julijske Alpe	7. 7. 1982	Tamara Likar Dejan Uršič	25. 5. 1959 8. 7. 1971	Otlica N. Gorica	SFRJ SFRJ
			10 otrok-učencev			
28.	Baško sedlo, Julijske Alpe	10. 7. 1982	Srečko Šorli	11. 1. 1899	Tolmin	SFRJ
29.	Kamniško sedlo pri Kamnici, Kamniške Alpe	11. 7. 1982	Milena Rožič	17. 4. 1936	Kamnik	SFRJ
30.	Storžič—Javornik, Kamniške Alpe	18. 7. 1982	Janez Kramar	1941	Kranj	SFRJ
31.	Mlinarica, Julijske Alpe	22. 7. 1982	Thomas-Rajmond-Wichs	29. 12. 1926	Lalarguli	Avstralija
32.	Vrh Vogla, Julijske Alpe	22. 7. 1982	Branka Fras	1. 5. 1964	Maribor	SFRJ
33.	Mali Triglav 2650 m, Julijske Alpe	23. 7. 1982	Pavla Davidkova	1948	Hradec	ČSSR
34.	Staničeva koča, Julijske Alpe	29. 7. 1982	Milica Radovanović	16. 7. 1922	Subotica	SFRJ
35.	Okrešelj, Kamniške Alpe	29. 7. 1982	Daniilo Božič	20. 4. 1919	Celje	SFRJ
36.	Sllemenova špica—Črne vode, Julijske Alpe	1. 8. 1982	Boža Čeh	19. 12. 1961	Merkatovec	SFRJ
37.	Triglav, I. Slov. smeri, Julijske Alpe	6. 8. 1982	Jože Kirm Valter Kirm	16. 3. 1961 8. 4. 1956	Koper Postojna	SFRJ SFRJ
38.	Črna prst, Julijske Alpe	7. 8. 1982	Roman Danskobler	24. 1. 1963	Jesenice	SFRJ
39.	Triglav, vstop Kredarica vrh, Julijske Alpe	6. 8. 1982	Livija Lah	17. 5. 1962	Ljubljana	SFRJ
40.	Mangart—Sedlo, Julijske Alpe	11. 8. 1982	Miroslav Kratny	27. 5. 1958	Praga	ČSSR
41.	Šmarna gora—Grmada, predgorje	12. 8. 1982	Bran Božič	22. 7. 1960	Ljubljana	SFRJ
42.	Triglav—Planika, Julijske Alpe	13. 8. 1982	Matevž Oman	10. 10. 1939	Kranj	SFRJ
43.	Jalovec, Ozebnik	14. 8. 1982	Alojz Valenta	27. 6. 1940	Zagreb	SFRJ
44.	Jalovec, pod Ozebnikom, Julijske Alpe	15. 8. 1982	Tomaž Kurat	18. 12. 1964	Kranj	SFRJ
45.	Pl. Voje—Grintovca—Črtov graben, Julijske Alpe	15. 8. 1982	Anton Mikelj	8. 1. 1958	Jesenice	SFRJ
46.	Kriški podi—Križ, Julijske Alpe	16. 8. 1982	Berta Blažič	19. 12. 1937	Maribor	SFRJ
47.	Triglav—Kredarica, Juliske Alpe	18. 8. 1982	Ludvik Štravs	1904	Kranj	SFRJ
48.	Mojstrovka mal., Julijske Alpe	18. 8. 1982	Marko Skorenšek	1958	Mozirje	SFRJ
49.	Prisojnik, Julijske Alpe	18. 8. 1982	Helmut Friedel	ni podatka	München	ZRN
50.	Triglav—Staničeva koča, Julijske Alpe	21. 8. 1982	Angela Vreš	31. 8. 1939	Črneče	SFRJ
51.	Krn—Krnsko jezero, Julijske Alpe	21. 8. 1982	Sergio Sandrino	1. 9. 1924	Udine	Italija
52.	Triglav, pot čez Prag, Julijske Alpe	27. 8. 1982	Marjan Menard	30. 1. 1961	Ljubljana	SFRJ
53.	M. Mojstrovka, Julijske Alpe	28. 8. 1982	Pavel Ullrich	18. 9. 1957	Baroun	ČSSR
54.	Jalovec—Ozebnik, Julijske Alpe	5. 9. 1982	Jože Ogrišek	25. 10. 1956	Ljubljana	SFRJ
55.	Triglav—Sedmera j., Julijske Alpe	7. 9. 1982	Jože Dolničar	24. 2. 1911	Ljubljana	SFRJ
56.	Triglav—S. stena, Slovenska, Julijske Alpe	11. 9. 1982	Marko Lapan	12. 9. 1951	Kranj	SFRJ
57.	Triglav—Staničeva koča, Jul. Alpe	12. 9. 1982	Štefan Jug	13. 11. 1913		SFRJ
58.	Repov kot pod Srebrnim sedlom, Kamniške Alpe	18. 9. 1982	Sonja Erceg	1921	Ljubljana	SFRJ

Prebivališče kraj, ulica	Poškodbe	Vzrok nesreče
N. Gorica, Prvomajska 8 N. Gorica, Kidričeva 16	smrtna smrtna	podhladitev — bivakiranje v steni padec v steni M. Mangarta
Blejska Dobrava 10	smrtna	zdrsnil s poti
Kamnik, Miklavčičeva 1	močan zvin levega gležnja	padla na poti
Kranj, Župančičeva 1	hude poškodbe kolena	zdrsnil po skalah in padel
Lalarguli Drive Toorminli 24, NSV	pretres možganov, odrgnine po telesu, poškodbe glave, mrežne prepone v višini želodca	zdrsnil na travnatem pobočju
Maribor, Koroška c. 124	smrtna	strela
Hradec, Hražiške 4	rana na glavi	padajoče kamenje
Beograd, 7. ... 69	slabost — onemoglost	napor — višina
Celje, Trubarjeva 55	smrtna	napor
Ljubljana, Posavskega 24	zlom gležnja, desna noga	zdrs na polici — padec 5 m
Izola, OF 12 Izola, OF 12	nepoškodovan nepoškodovan	zaplezal zaplezal
Podbrdo, 78/9	prelom desne stegenice	vinjenost — padec skozi okno
Vrhnika, Cankar. nabr. 1	rana na čelu	padajoče kamenje
Praga, Mismikušuskeho 3	smrtna	zdrs na polici posuti s kamenjem v navezi
Ljubljana, Celovška 177	pretres možganov, odrgnine in praske po telesu	zdrs in padec
Kranj, Skokova 159	srčni infarkt — obolenje	napor
N. Zagreb, Šišiševe 26	poškodbe kolena desne pogačice — vrezline na l. kol.	padajoče kamenje
Kranj, Struževo 28	pretres možganov, pošk. l. gležnja, odrgnine	zdrs na snegu
Bohinj, Stara Fužina 44	komplíciran zlom leve podgoleni	zdrs na skali
Maribor, Goriška 18	slabost — krvavitve	napor
Kranj, Župančičeva 14	obolelost	astma
Mozirje, Brezje	smrtna	neznan
München	zvin noge	zdrs
Dravograd, Černeče 9	obolenje srca	napor
Cividale Del Friuli Luinis 7	prelom leve podgoleni	zdrs na poti
Logatec, Poštarska 1	težje rane na glavi in obrazu	zdrs na gladki skali
Beroun, Hyiskov 185	poškodbe od strele	strela
Lj. — Vide Pregarčeve 109/a	smrtna	padajoče kamenje — naveza
Ljubljana, Usnjarska 2	smrtna	padec na poti — nevihta
Kranj, Kobetova 16	komplíciran zlom leve goleni	odtrgal se je skalni oprimek
M. Sobota, Gorice 13	obolenje — sladkorna	
Ljubljana, Martina Krpana 6	poškodba na glavi	padajoče kamenje

Zap. št.	Kraj nesreče — pogorje	Datum nesreče	Ime in priimek ponesrečenca	Rojstni podatki		Državljanstvo
				datum	kraj	
59.	Mala Raduha 2063 m, smer ZZ	18. 9. 1982	Robert Korinšek	5. 10. 1964	Ravne na K.	SFRJ
60.	Krn—Zah. stena, Julijske Alpe	19. 9. 1982	Ines Keber	3. 8. 1963	Šenpeter	SFRJ
61.	Triglav—Velska dolina, 1850 m, Julijske Alpe	6. 10. 1982	Elizabet Mailley	5. 3. 1955	Sedan	Francija
62.	Vežica smer Geršak—Grčar, Kamniške Alpe	17. 10. 1982	Anton Zajc	13. 10. 1964	Ljubljana	SFRJ
			Mirko Kranjc	16. 11. 1961	Sevnica	SFRJ
63.	Paklenica—Aniča kuk, Velebit	29. 11. 1982	Stojan Kežjar	15. 2. 1962	Ljubljana	SFRJ
64.	Komarča, 1000 m	30. 11. 1982	Stane Logar	11. 1. 1932	Ljubljana	SFRJ

Iskalna

1.	Ojstrica — ss. smer Herle Kamniške Alpe	11. 1. 1982	3 člani AO Celje			SFRJ
2.	Mala planina, Kamniške Alpe	24. 1. 1982	Igor Vrtačnik	14 let — 1968	Ljubljana	SFRJ
			Sandi Sušnik	12 let — 1970	Medvode	SFRJ
3.	V stenah nad Bohinjskim jezerom	26. 4. 1982	Marjan Mencinger Polona Mencinger Bernarda Mencinger	1. 12. 1961 17. 2. 1963 12. 4. 1965	Jesenice Jesenice Jesenice	SFRJ SFRJ SFRJ
4.	Raduha	25. 7. 1982	dijakinja	16 let	M. Sobota	SFRJ
5.	Uršlja gora	25. 12. 1982	Franc Sisernik	—	Ravne	SFRJ

Poizvedovanje

6.	Cmir, s. smer, Julijske Alpe	1. 8. 1982	Vinko Pretnar Marko Korenčan	22. 1. 1942 16. 8. 1944	Kranj	SFRJ SFRJ
7.	Pod Špičko, Julijske Alpe	13. 8. 1982		—		
8.	Škrlatica, Julijske Alpe	14. 8. 1982	4 hrvaški planinci	—		SFRJ
9.	Štajerska Rinka, Kamniške Alpe	2. 9. 1982	Mira Uršič Mojca Mazej	1. 3. 1957 2. 2. 1964	Star Grad Šmarje pri J.	SFRJ SFRJ

Prebivališče kraj, ulica	Poškodbe	Vzrok nesreče
Ravne, Javornik 27	poškodba des. gležnja, odrgnine, podplutbe	odlom oprlmka — padec v navezi
N. Gorica, Volčja Draga	onemoglost — slabost	bolezen
Sedan, 29. rue S. Allende	onemoglost — podhladitev	napor
Lj., Skopelijeva 16	smrtna	odlom oprlmka prvega v navezi padec 70 m — vrh se je zategnila in ju zadržala
Sevnica, Ledina 18	poškodba — desni gleženj	
Ljubljana, Vidmarjeva 8	miočan udarec — desno koleno	zdrs v steni in padec
Ljubljana, Dolenjska 182	zlom leve podlogeni	zdrs na mokrem listju
	ni poškodb	prekoračitev predvidenega časa za plezanje
Ljubljana, Na jami 6	ni poškodb	zašla ponoči na relaciji Črnuška koča— Šimnovec
Medvode, Vinje 42	ni poškodb	
Stara Fužina 204 Stara Fužina 204 Stara Fužina 204	ni poškodb ni poškodb ni poškodb	zatekla jih je noč in so zašli v nepristopen teren
M. Sobota	ni poškodb	zašla
Ravne na K., Čečovje	ni poškodb	zadržal v družbi na Nar. ledinah
Kranj, Gosposvetska 11 Ljubljana, L. Pesjakove 15	ni poškodb ni poškodb	prekoračitev predvidenega časa za plezanje
	ni poškodb	nesporazum UKV radio zveze
	ni poškodb	niso se pravočasno vrnili
Slov. Bistrica, Laporje 39 Smarje pri Jelšah	ni poškodb	prekoračitev roka za plezanje bivakirali zaradi goste megle

PREGLAD GRADBENIH INVESTICIJ V LETU 1982

Zap. št.	PLANINSKO DRUŠTVO	PLANINSKA POSTOJANKA	Iz lastnih sredstev din	Prostovoljno delo		Dotacije
				ur	v vrednosti	DD 1982
					din	din
1.	Ajdovščina	Iztokova koča pod Golaki Bavčarjevo zavetišče na Čavnu	3 456,00 4 927,00	280 420	44 800,00 67 200,00	—
2.	Avtomontaža Ljubljana	Koča pod Voglom	—	1 400	230 720,00	—
3.	Bled	Blejska koča na Lipanci	—	—	—	—
4.	Bohinj-Srednja vas	Vodnikov dom pod Triglavom Koča pod Bogatinom Dom na Uskovnici Dom v Vojah	— — 83 000,00 —	— — — —	— — — —	— — — —
5.	Bohinjska Bistrica	Koča dr. Janeza Mencingerja	71 865,00	95	15 200,00	—
6.	Bohod Senovo	Koča na Bohorju	90 110,00	440	70 400,00	—
7.	Bovec	Dom na Kaninu Koča Zlatorog v Trenti	— —	525	84 000,00	583 125,00
8.	Cerkno	Zavetišče na Robidenskem brdu Dom na Poreznu	— — 345 386,00	— — 2 840	— — 454 400,00	— — 600 000,00
9.	Celje	Frischaufov dom na Okrešlju Kocbekov dom na Korošici Dom v Logarski dolini Biše Orlovo gnezdo	— 40 000,00 — —	— 320 — —	— 51 200,00 — —	— — — —
10.	Črna na Koroškem	Dom na Smrekovcu Zavetišče Ježevo pod Raduho	— 78 000,00	— 100	— 16 000,00	— —
11.	Črnuče	Dom na Mali planini	—	—	—	—
12.	Dol pri Hrastniku	Planinski dom v Gorah	—	—	—	—
13.	Drago Bregar	Zavetišče na Viševniku	229 916,00	1 172	203 520,00	—
14.	Domžale	Domžalska koča na Veliki planini	— 200 000,00	— 2 315	— 370 560,00	— —
15.	Dovje-Mojstrana	Aljažev dom v Vratih Bivak v Vratih	238 590,00 2 269,00	140 —	22 400,00 —	— 83 285,00
16.	Gorje	Tržaška koča na Doliču Dom Planika pod Triglavom	397 552,00 410 719,00	218 191	34 880,00 30 560,00	— —
17.	Gornji grad	Dom na Menini planini	165 000,00	3 100	496 000,00	—
18.	Gozd Martuljek	Bivak pod Špihom	3 000,00	784	125 440,00	—
19.	Idrija	Zavetišče na Jelenku Pirnatova koča na Javorniku Koča na Hleviški planini	21 000,00 — 29 500,00	165 320 965	26 400,00 51 200,00 154 400,00	— — —
20.	Ilirska Bistrica	Dom na Sviščakih Koča na Snežniku	53 378,00 39 549,00	200 320	32 000,00 51 200,00	— —
21.	Janez Trdina Mengeš	Mengeška koča na Gobavici	89 000,00	342	54 720,00	—
22.	Javornik	Staničev dom pod Triglavom Prešernova kočana Stolu Kovinarska koča v Krmi Dom Pristava na Javorniškem rovu	— 516 418,00 — 70 000,00	— 268 — —	— 42 880,00 — —	— 602 566,00 — —
23.	Jesenice	Erjavčeva koča na Vršiču Tičarjev dom do Vršiču Zavetišče špiček Koča pod Golico Koča pri izviru Soče Bivak I. Bivak II. Bivak III. Bivak IV. Zavetišče železarjev na Zadnjem Voglu Zavetišče GRS Španov vrh	21 416,00 373 511,00 145 135,00 134 091,00 28 599,00 — — 2 219,00 1 056,00 — — —	35 144 137 3 471 40 — — 30 20 — — —	5 600,00 23 040,00 21 920,00 555 360,00 6 400,00 — — 4 800,00 3 200,00 — — —	— — 48 429,00 851 571,00 — — — — — — — — —
24.	Jezersko	Češka koča na Spodnjih ravneh	— 150 000,00	— 320	— 51 200,00	— —
25.	Kamnik	Koča na Kamniškem sedlu	910 887,00	3 612	577 920,00	2 001 899,00
26.	Kobarid	Koča na Kobarškem Stolu	72 000,00	496	79 360,00	—
27.	Kočevlje	Koča pri Jelenovem studencu	31 200,00	346	55 360,00	—
28.	Kozjak Maribor	Dom na Kozjaku	—	—	—	—
29.	Kranj	Dom na Gospincu Dom na Ledinah Dom Kokrskega odreda na Kališču GRS bivak na Krvavcu	320 000,00 75 000,00 — 145 000,00 120 000,00	220 — — 260 420	35 200,00 — — 41 600,00 75 200,00	— — — — —
30.	Kranjska gora	Mihov dom na Vršiču Koča v Krnici	— —	— —	— —	— —
31.	Križe	Koča na Kriški gori Zavetišče v Gozdu	135 000,00 —	2 180 —	348 800,00 —	— —
32.	Kum Trbovlje	Koča na Kumu	37 000,00	938	15 080,00	—

iz sredstev	Posojilo IS PZS PVP	Ostale dotacije		Ostala posojila			Skupaj
PVP		TKS	občine	ostali viri	banka	TKS/ostali	
din	din	din	din	din	din	din	din
20 000,00	—	—	—	—	—	—	68 256,00
50 000,00	—	—	—	—	—	—	122 127,00
—	—	—	—	174 845,00	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—
50 000,00	—	—	—	—	—	—	50 000,00
50 000,00	90 000,00	—	—	—	—	100 000,00	240 000,00
—	—	—	—	—	—	—	83 000,00
—	—	—	—	—	330 000,00	570 000,00	900 000,00
—	—	—	—	18 000,00	—	—	133 075,00
—	—	—	20 000,00	—	—	—	180 510,00
—	—	—	1 226 264,00	—	—	—	1 898 389,00
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	1 399 786,00
120 000,00	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	211 200,00
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	62 000,00	—	—	—	156 000,00
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	433 435,00
—	—	—	—	—	—	—	570 400,00
100 000,00	100 000,00	—	—	—	—	—	460 990,00
—	—	—	—	—	—	—	85 554,00
20 000,00	—	—	—	—	—	—	452 432,00
10 000,00	—	20 000,00	—	—	—	—	471 279,00
—	—	25 000,00	—	65 000,00	—	—	751 000,00
—	—	—	—	—	—	—	128 440,00
—	—	—	—	—	—	—	47 400,00
—	—	—	37 000,00	—	—	—	88 200,00
—	—	—	35 000,00	—	—	—	218 900,00
100 000,00	100 000,00	—	20 000,00	799 157,00	—	—	1 104 535,00
110 000,00	—	—	—	20 000,00	—	—	220 749,00
—	—	—	—	—	—	—	143 720,00
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	106 000,00	—	—	1 267 864,00
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	70 000,00
—	—	—	—	—	20 806,00	—	27 016,00
—	—	—	—	—	—	—	417 357,00
—	—	—	—	—	—	—	215 484,00
—	—	—	—	182 400,00	—	—	1 723 422,00
—	—	—	—	—	—	—	34 999,00
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	7 019,00
—	—	—	—	—	—	—	4 256,00
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	100 000,00	—	—	—	—	301 200,00
—	—	—	—	370 000,00	—	—	3 860 706,00
—	—	—	—	—	—	—	151 360,00
—	—	178 000,00	—	—	—	—	264 560,00
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	355 200,00
—	—	—	—	—	—	—	75 000,00
—	—	—	—	—	—	—	186 600,00
—	—	—	—	—	—	—	195 200,00
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	330 000,00	—	15 000,00	—	—	228 800,00
—	—	—	—	—	—	—	—
50 000,00	—	21 000,00	—	21 000,00	—	—	358 080,00

Zap. št.	PLANINSKO DRUŠTVO	PLANINSKA POSTOJANKA	Iz lastnih sredstev din	Prostovoljno delo		Dotacije
				ur	v vrednosti	DD 1982
					din	din
33.	Lisca Sevnica	Jurkova koča na Lisci Tončkov dom na Lisci	20 500,00 650 000,00	246 230	39 360,00 38 800,00	— —
34.	Litija	Dom II. grupe odredov na Jančah	—	—	—	—
35.	Ljubljana-matica	Triglavski dom na Kradarici Koča pri Savici Dom na Komni Koča pri Sedmerih Jezerih Dom v Kamniški Bistrici	9 086 711,00 — 281 225,00 83 024,00 2 827 886,00	— — — — —	— — — — —	— — — — —
36.	Loče	Dom na Klokočevniku	14 600,00	556	88 960,00	—
37.	Luče ob Savinji	Koča na Loki pod Raduho Okrepčevalnica Igla	74 923,00 —	350 —	21 000,00 —	— —
38.	Ljubno	Antejev bivač na Travniku	5 000,00	120	19 200,00	—
39.	Maribor-matica	Mariborska koča na Pohorju Koča na Zavečarjevem Vrh	17 600,00 —	— 130	— 20 800,00	— —
40.	Medvode	Dom v Tamarju	1 117 331,00	620	99 200,00	—
41.	Mežica	Dom na Peci Grohat pod Raduho	100 000,00 80 000,00	420 475	67 200,00 76 000,00	— —
42.	Majšperk	Zavetišče »Tekstilka«	—	150	24 000,00	—
43.	Mozirje	Koča v Savinjskem gaju	5 000,00	130	20 800,00	—
44.	Nova Gorica	Dom pri Krnskih jezerih Dom Klementa Juga v Lepeni Gomišškovo zavetišče na Krnu Planinski dom Kekec Stjenkova koča na Trstelju	991 258,00 30 895,00 102 734,00 134 590,00 10 578,00	8 442 — 550 80 —	1 349 920,00 — 88 000,00 12 800,00 —	1 200 000,00 — — — —
45.	Obrtnik Ljubljana	Planinski dom na Govejku	19 275,00	426	68 160,00	—
46.	Obalno PD Koper	Tunova koča na Slavniku	—	120	19 200,00	—
47.	Planinac Kranj (VP)	Planinski dom na Šilji	58 257,00	1 970	315 200,00	—
48.	Podbrdo	Dom Zorka Jelničiča	57 240,00	486	77 760,00	—
49.	Polzela	Dom na Oljki	80 000,00	6 372	1 019 520,00	—
50.	Poljčane	Dom na Boču	—	510	81 600,00	—
51.	Postojna	Volkova koča na Nanosu	—	150	24 000,00	—
52.	Prebold	Dom pod Reško planino	124 000,00	275	44 000,00	—
53.	Prevalje	Dom na Uršlji gori	906 663,00	1 289	203 040,00	700 000,00
54.	PTT Ljubljana	Poštarski dom na Vršču	70 006,00	504	80 640,00	—
55.	PTT Maribor	Poštarska koča pod Plešivcem	—	—	—	—
56.	Radeče	Zasavska koča na Prehodavcih	600 000,00	1 600	256 000,00	—
57.	Radlje	Pesnik nad Ribnico na Pohorju	—	—	—	—
58.	Radovljica	Pogorčnikov dom na Krških podih	435 837,00 37 200,00	2 418 450	386 680,00 72 000,00	500 000,00 —
59.	Rašica	Dom na Rašici	—	—	—	—
60.	Ravne	Koča na Naravskih ledinah	290 000,00	500	80 000,00	—
61.	Rimske Toplice	Koča na Kopltniku	96 705,00	180	28 700,00	—
62.	Rogaška Slatina	Koča na Rogaški gori	10 147,00	45	7 200,00	—
63.	Ruše	Ruška koča	—	—	—	—
64.	Saturnus	Orlovo gnezdo na Mali planini	—	—	—	—
65.	Slovenj Gradec	Koča pod Kremžarjevim vrhom	—	ni podatkov	—	—
66.	Slovenske Konjice	Razgledni stolp na Rogli	—	—	—	—
67.	Solčava	Koča na Klemenči jami	153 369,00	206	32 960,00	250 000,00
68.	Sovodenj	Dom XXX. Triglavske udarne divizije na Ermanovcu	72 419,00	710	113 600,00	—
69.	Šentjur	Planinski dom na Resevni	70 000,00	120	19 200,00	—
70.	Škofja Loka	Dom Škofjeloškega odreda na Blegoš	107 750,00	765	122 400,00	—
71.	Tolmin	Dom na Razor planini	100 000,00	530	84 800,00	—
72.	Titovo Velenje	Dom na Paškem Kozjaku	35 000,00	448	71 680,00	—
73.	Trbovlje	Dom na Mrzlici	168 073,00	1 688	269 080,00	—
74.	Trzin	Dom na Kofcah Dom na Zelenici Dom pod Storičnem Kostanjeva koča na Dobri	— 200 000,00 — —	— 300 — —	— 48 000,00 — —	400 000,00 — — —
75.	Vuzenica	Koča Planinc	4 000,00	—	3 200,00	—
76.	Viator	Koča na planini pri Jezeru	152 000,00	7 673	1 227 680,00	500 000,00
77.	Vransko	Koča na Čreti	—	—	—	—
78.	Zabukovica	Dragov dom na Homu	22 000,00	244	39 040,00	—

Zap. št.	PLANINSKO DRUŠTVO	PLANINSKA POSTOJANKA	Iz lastnih sredstev din	Prostovoljno delo		Dotacije
				ur	v vrednosti	DD 1982
					din	din
79. Zagorje		Koča na Zasavski gori	8 076,00	20	3 200,00	—
		Koča na Čemšenški planini	210 874,00	265	42 400,00	—
80. Železničar Ljubljana		Kosijev dom na Vogarju	66 000,00	5 140	822 400,00	—
81. Železniki		Koča na Ratitovcu	120 918,00	720	115 200,00	—
82. Ziri		Dom na Goropekah	3 780,00	140	22 400,00	—
83. MK PZS		Mladinski center Bavščica	—	300	48 000,00	146 098,00
84. KA PZS		Bivaki	137 000,00	140	22 400,00	80 000,00
Skupaj:			25 836 223,00	78 792	12 605 720,00	8 551 971,00
V letu 1981:			17 515 955,00	77 532	7 753 200,00	9 510 000,00
			8 320 268,00	1 260	4 853 520,00	— 958 029,00

Iz sredstev		Ostale dotacije		Ostala posojila			Skupaj
PVP	Posojilo iz PZS PVP	TKS	občine	ostali viri	banka	TKS/ostali	
din	din	din	din	din	din	din	din
—	—	—	—	—	—	—	11 276,00
50 000,00	—	80 000,00	—	—	—	—	383 274,00
30 000,00	—	—	—	50 000,00	—	—	316 118,00
—	—	30 000,00	—	—	—	—	56 180,00
—	—	—	—	—	—	—	194 096,00
—	—	—	—	—	—	—	239 400,00
1 200 000,00	530 000,00	3 483 229,00	1 474 264,00	8 872 365,00	350 806,00	670 000,00	63 575 578,00
1 064 062,00	780 000,00	2 917 642,00	2 176 000,00	7 568 164,00	1 786 500,00	3 866 362,00	54 937 886,00
+136 000,00	—250 000,00	+565 587,00	—701 736,00	+1 304 201,00	—1 435 694,00	—3 196 362,00	+8 637 692,00